

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fill., vasúti állomásokon 12 fill.

Főszerkesztő
Dr. PÁP ZOLTÁN

Szépirodalmi munkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

A plakátállamférfiu.

Budapest, augusztus 4.

Méltóztatik ismerni a sorsjegykereskedő plakátjáról azt a szaladó embert, akiről szakad a verejték s aki lihegve kiáltja: „Tyhü, majd elfelejtetem...” Az a plakátember persze csak a sorsjegyre mondja azt, hogy majd elfelejtette megvenni, de gróf Muszaj István, aki egyenesen Gesztről jött fel a múlt héten, hogy egy nagy beszédet mondjon a katonai javaslatok mellett s aki ezt a beszédet el is mondotta, már napok óta időzik Pöstyénben s az elmondott beszéd után csak a fürdőtelepen jut eszébe, hogy a legfontosabból megfeledezett. Szaladva, verejtékes homlokát törölgetve, lihegve kiáltja: „tyhü, majd elfelejtetem, a katonai javaslatokat nemcsak tanácsos, üdvös és okos megszavazni, hanem — muszaj is megszavazni!”

Hát persze, mélyen tisztelt plakátállamférfiu, hogy éppen a legfontosabbról tetszett megfeledezni. Az egész nagy beszédét is ezen kellett volna mindjárt kezdenie, hogy a javaslatokat „muszaj megszavazni.” Sőt tovább megyünk. Az egész nagy beszédét meg is spórolhatta volna. Mert mire való a sok okoskodás, magyarázat és kapacizálás, mikor minden okoskodás bunkója a parancs, hogy „muszaj megszavazni.”

És még egyszer sőt. Nem is a parlamenti beszéde elején kellett volna kijelentenie, hogy a javaslatokra nézve mi a legfelsőbb hadparancs, hanem már a híres agitációs köruton, a választások előtt, a nemzeti toborzás közben is állandóan azt kellett volna harsonáztatnia, hogy a katonai javaslatokat „muszaj megszavazni.” Csakhogy, mélyen tisztelt plakátállamférfiu, az ügyben van egy kis bökkenő. Ha ön ezt a legfelsőbb hadparancsot a múlt héten elárulta volna a parlamentben, akkor az ön beszédét nem hallgatta volna meg olyan türelemmel az ellenzék s a „muszaj”-ra ráütötte volna a „sohá”-t. Ha pedig ön ezt a muszaj-nótát már a választások előtt, a nemzeti toborzás közben merte volna elénkeltetni, akkor önt a harmadik határról is elkergették volna s a nemzeti munkapárt meghalt volna, mielőtt megszületik.

Volt egyszer egy király, öreg, tisztelt és nagyhatalmu. S mikor az próbálta Chlopy-ból azt üzeni, hogy „sohá”: a nemzet akkor is meg tudott rá felelni. Mert még egy király se mondhatja azt a nemzetnek, hogy „sohá.” Hát mit gondol gróf Muszaj István, hogy amit a nemzet nem tűr el a királytól, azt eltűri a kiskirálytól? Ha a chlopyi sohára volt felelete a nemzetnek, a pöstyéni muszaj előtt némán fog hasravágódni? Nem, mélyen tisztelt

plakátállamférfiu. A muszaj csak akkor nagy ur, ha testetlen, ha nincs neki feje, amit betörjenek, keze, amit letörjenek és homloka, amit megalázzanak. A muszaj nagy ur, ha úgy hívják, hogy éhség, halál, földrengés. De olyan ember, akinek szabad volna egy egész nemzethez a muszaj felhívását intézni, még nem született a világra. A király se mondhatja: muszaj. A pöstyéni plakátállamférfiu se mondhatja: muszaj. S ha mégis mondja, jó neki olyankor messze lenni, mert azt kellemetlen volna közvetlen közelből hallani, hogy mit felel rá a nemzet. De hiszen ennyit még gróf Tisza István is tudhat, megtanulhatta a történelemből, hogy a magyar nemzet ezeréves tragédiája éppen azokból a komor és végzetes válaszokból szövődött, melyekkel a török, tatár és német muszajokra felelt. Egyiket se türte. Inkább százszor etiporva, de azt nem hagyja magának mondani, hogy muszaj. És Tisza akar nagyobb lenni, mint a király, mint a török, mint a tatár? Még egyszer ismételjük: jó volt Tiszának ezt a muszajt Pöstyénből és ujságczikk formájában elmondani. Mert messziről és papiroson az ilyen vállalkozás valamivel veszélytelenebb.

Nem is akarjuk vitatkozással komplikálni ezt a muszaj-czikket. A pöstyéni fürdővendég, aki nagykesőn ütött a homlokára, hogy „tyhü majd elfelej-

Távbeszélgetés.

Írta: Drasche-Lázár Alfréd.

(Utánnyomás tilos.)

— Központ...
— Kérem: 128—01.
— 128—05? Megvan.
— Köszönöm.
— Halló! Ki beszél?
— Itt Potoky Döme. A nagyságos aszszonynyal beszélhetnék?
— Azt hiszem, igen. Rögtön idehívom.
— Kérem...
— Halló?
— Kezét csókolom. Itt Döme...
— Miféle Döme?
— Potoky Döme. Hát nem ismerte meg a hangomat?
— Nem. Mivel egyáltalában nem ismerem.
— Lehetetlen! Hát nem Irnákne ő nagyságához van szerencsém?
— Kicsodához? Itt Salamon Dezsőné kozmetikai intézete.
— No de ilyet! Tévedés.
— Hallatlan! Ma már egész nap idecsöngetnek!
— Ezer bocsánat!
— — — —
— Központ...
— Kérem: 256—08.
— 256—08? Megvan.
— Köszönöm.
— Halló! Ki beszél?
— Itt Potoky Döme. A nagyságos aszszony otthon van?

— Kit tetszik keresni?
— Irnák Pálné ő nagyságát.
— Hja igen! Én vagyok.
— O kezeit csókolom, ez nagyszerű! Még sem ismertem az édes hangját!
— Ugy... Pedig ismerhetné...
— Kitünő! Jaj, be aranyos! Hát hogyan ismerném? De előbb tévesen kötöttek össze s ez annyira megzavart, hogy... hogy...
— Kérem, térjen magához és mondja meg, hogy mit akar.
— Igaza van, sietek. Milyen szerencse, hogy mindjárt magával beszélhettem! Valóban nem tudom, mit tettem volna, ha véletlenül a kedves férje jelentkezik.
— Ez csakugyan szerencse!
— Tessék?
— Azt mondom, hogy ez csakugyan szerencse! Nem értette?
— De igen! Nem tudom, mi van ezzel a kagylóval, olyan rosszul hallani! Pál, remélem, nincs otthon?
— Nincs. Kávéházba ment.
— Kávéházba? Hisz gyűlöli a kávéházat! Éppen multkor mondta!
— Azóta bizonyára megváltoztatta a nézetét. De minden pillanatban visszajöhet.
— Jujj! Minek is vannak férjek a világon, édes Margitkám! Tudja-e, hogy látom lelki szememmel?
— Igazán? Milyen ruha van rajtam?
— Nem tudom kivenni a színét, de azt hiszem, az a szép sötétkék, amelyben tegnapelőtt láttam a Váci-utczában.
— Téved. Pongyolában vagyok.
— Pongyolában? Istenem, istenem! S el-

képzelni, hogy én ezt csak lelki szememmel láthatom!
— Kérem, ne izgassa magát s beszéljen komolyan.
— Majd megpróbálom. Tehát alázattal jelentem, hogy tegnapi megbeszélésünkhöz képest, illedelmesen, szótfogadóan felhívtam, hogy átvegyem parancsait.
— Az én parancsaimat?
— Ejnye, be jó! Talán máris megbánta ígéretét?
— Nem bántam meg, de mivel nem tudom, nem mentem-e túl azon a határon, a mely...
— Egy szót se! Lássá, hogy megbánta? Tudtam, hogy szeszély volt az egész s hogy fel akart ültetni! Édes egyetlen Margitkám, könyörüljön meg rajtam!
— Tudja, azért nem vagyok olyan szivtelen, mint amilyennek oda akar állítani.
— O köszönöm, köszönöm...
— Tehát mit is ígertem tulajdonképen?
— Mit? Mit! Hogy lehet ilyet kérdezni, angyalom!
— Jól van, de nem szeretném, ha valami indiskréció folytán...
— Nyugodt lehet drágám, egészen nyugodt. Senki sem fogja megtudni, Tehát eljön?
— Hát jól van, — eljövök.
— Áldja meg az Isten ezért, édes Margitkám! A legboldogabb ember vagyok a világon! Azt sem tudom, mit csináljak örömben!
— És hová jöjtek?
— Hová? Hisz megmondtam, hogy kocsin érte jövök, a sarkon várom s aztán el-

tettem", okosabban tette volna, ha erről a komikusan nagyképi felkiáltásról végleg elfelejtkeznek. Muszájt mondhat a király Tiszának és muszájt mondhat Tisza a többség fegyelmre szoktatott tagjainak, de a nemzetnek senkisémet mondhatja.

Csak egyetlen passzusára akarunk mégis kitérni a pöstyéni levélnek. Ez a passzus így szól:

— Aki azt akarja, hogy a magyar nemzet nagy, erős, hatalmas legyen, hogy becsülésben álljon kinn és benn, hogy sulya, tekintélye legyen barát és ellenség előtt, annak meg kell adnia a teljes harcoképesség nélkülözhetetlen eszközeit. Tömérdek baj forrása volt eddig is, hogy évek során át ilyen, évről-évre súlyosbodó helyzetben hagytuk hadseregünket. Végtelenül ártott súlyunknak, jó hírnevünknek. Alapjában megingatta az életképességünkbe, politikai érettségünkbe vetett hitet. Lerombolta, amit apáink ötven év kitartó munkájával építettek. Bizonytalanná tette a jelent, kompromittálta a jövőt. Ezt a csorbát ki kell köszörszörülnünk.

Ezt mondja Tisza István — kinok?

A nemzetnek.

Nos, mi átvesszük a pöstyéni levélből ezt a nyomatékos figyelmeztetést és betűről-betűre ugyanazt mondjuk a királynak. Ketten látják a helyzetet. Látja a király és látja a nemzet, hogy a hadsereg körül való csökönység — Tisza szavaival élve — bizonytalanná tette a jelent, kompromittálta a jövőt. Ketten felelősek is érte, hogy ez így van. A kettő közül a nemzet már sokat engedett, a király még semmit. Hát kit terhel inkább a felelőség? Bizonyára nem a nemzetet. Ha tehát van valami muszáj, akkor nemcsak a nemzetnek, hanem egyszer már a királynak is muszáj. S azért mi a Pöstyéből Budapestre címzett levelet tisztelettel at-

czimezzük Ischlbe. Olvassák el ott. És aztán majd meglátjuk. A király a hadseregről azt szokta mondani: Meine Armée. Ha az övé, hozhat érte egy kis áldozatot. Ha pedig nem hoz, miért hozná a nemzet? Hiszen a nemzet nem mondhatja a hadseregről, hogy az övé.

Budapest, augusztus 4.

A képviselőház ülése. A képviselőház holnap, szombaton ülést tart, amelynek napirendje ez: az indítvány- és interpellációskönyvek felolvasása és a véderőjavaslat általános tárgyalásának folytatása. Holnap Györffy Gyula fog résztvenni a vitában.

Gróf Andrassy Gyula Töketerében. Gróf Andrassy Gyula, aki automobil-körutat tett Erdélyben, jelenleg Árkoson van, ahonnan holnap Töketeresre utazik.

Lukács László utazása. Lukács László pénzügyminiszter és megbízott kereskedelmi miniszter ma Budapestre érkezik. A miniszter néhány napig Budapesten is marad s azután családját Gasteinba kíséri.

Hoffmann Hugó és Krobotin. Bécsből jelentik: Hoffmann Hugó altábornagy, a közös hadügyminiszterium első osztályfőnöke, aki báró Schönaich Ferenc közös hadügyminiszter távollétében ez ideig a közös hadügyminiszterium ügyeit vezette, holnap kezdi meg hat hétre terjedő szabadságát. Az altábornagy Lovranába utazik, ahol két hétig fog tartózkodni s onnan azután Magyarországra megy vadászatra. — Krobotin tábornagy, a közös hadügyminiszter helyettese, szabadságának befejeztével tegnap Bécsbe érkezett és ma átvette a miniszterium ügyeinek a vezetését.

A honvéd-törvény. A képviselőház mai ülésén terjesztette be báró Solymossy Ödön, a véderőbizottság elnöke a bizottságnak a honvédségi törvényjavaslat tárgyában való jelentését. A jelentés kiemeli, hogy a honvédség újonclétszámának a javaslatban kontemplált emelése lehetővé teszi a honvédtüzérség felállítását, amely régi óhajja az országnak s amely — a többi szervezeti újítással együtt — a honvédséget már a közel jövőben a közös hadsereggel egyenlő értékű tényezővé emelni hivatott. E nagy cél elérése természetesen arány-

lag tetemes anyagi áldozatot is kíván, de a bizottság meg van győződve, hogy az ország a honvédség fejlesztése érdekében készséggel hozza meg a kívánt áldozatokat. A törvényjavaslat a honvédségi kerületek beosztását akként tervezi, hogy azok a közös hadsereg hat magyarországi hadtestének területén földrajzilag egybevágnak, bár azoktól teljesen függetlenek maradnak. A honvédség gyalogezredeinek száma 28-ról 32-re emelkedik. A honvéd gyalogszázadok eddigi csekély békélszáma megnehezítette a rendszeres kiképzést és a gyors mozgósítást, ezért a javaslat a századok békélszámát 80 főben kontemplálja. Avégből, hogy a különböző szervezetekhez és parancsnokságokhoz való elvezénylések a gyalogszázadok békélszámát ne apaszszák, ezek számára külön újonczutalék állapítatik meg. Szaporodnak a géppuska-osztagok is; minden ezrednek két állandó géppuskás osztagja lesz. A honvéd lovasszázadok jelenlegi békélszáma a kiképzés és mozgósítás szempontjából szintén teljesen elégtelen. A javaslat százban állapítja meg a lovasszázadok békélszámát, azonkívül szabályozza az elvezényléseket is, továbbá minden huszárezredhez egy-egy géppuska-osztagot javasol. Minden lovasezrednél egy táviró-járőr és egy kislétszámú utászszakasz van tervben. A honvédtüzérség a modern elveknek megfelelően akként fog szervezteni, hogy már békében minden gyaloghadosztályhoz egy nyolc ütegből álló tüzérdandár és a két lovashadosztályhoz egy-egy három ütegből álló lovaglótüzérhadosztály fog beosztani. A honvéd egészségügyi intézetek illetve kórházak száma nyolcra fog szaporodni. A törvényjavaslatnak az a rendelkezése, hogy a rendes tényleges szolgálati kötelezettség a honvédlövasságnál és lovaglótüzérségnél három évre fog terjedni, a mai állapottal szemben kétszázötven százalékkal kevesebb. De hangsúlyozza a bizottság, hogy erre az intézkedésre mellőzhetetlen szükség van avégből, hogy a honvédség katonai értéke a közös hadsereggel egyforma legyen. Ezek a szempontok kívánták azt is, hogy a kétéves tényleges szolgálati idővel szervezett alakulásoknál az altisztek állományára a három évi tényleges szolgálati idő állapítottassék meg, de ezeknek a száma az önként továbbszolgáló altisztek számának a jövőben beálló növekedése folytán arányosan csökkenni fog. A bizottság kifejezi azt az óhaját, hogy a magyar tüzérségi vezényszavak a magyar nyelv szellemének megfelelően állapítottassanak meg. Végül a bizottság, miután tagjainak túlnyomó többsége a törvényjavaslat életbeléptetésétől a honvédség korszerű fejlesztését és katonai értékének emelését várja, a törvényjavaslatot általánosságban és részleteiben is elfogadásra ajánlja.

Pozsgay és Pál mentelmi ügye. A tegnapi képviselőházi ülés dulakodásának két főszereplőjét, Pozsgay Miklóst és Pál Alfrédot a Ház a mentelmi bizottság elé utasította. A mentelmi bizottság ma

hajtattunk a lakásomra. Ez az egyetlen lehetőség s nem láthatja senkisémet! Biztosítom!

— Muzeum-körut 80, ugyebár?

— Nagyon jól van! Lásna, mégis csak emlékszik! Még a számot sem felejtette el!

— Meg van most elégedve? De még egyet...

— Parancsoljom velem, szerelmetes istennőm!

— Mikor is van ez a rendez-vous?

— Holnap délelőtt tizenegykor várom. Legalább azt mondta, hogy ilyenkor a férje...

— Nines otthon.

— Ugy van. Ez a legnemesebb eseménykedete!

— Igen, igen. Döme, édes...?

— Mi az, mi az, egyetlenem?

— Mégis félek kissé...

— Nevetséges! Mitől félne, gyönyörűségem kincsem?

— A másiktól...

— Ugyan kérem! Attól nem kell félnie!

— Ha megtudja! Vagy ha véletlenül betoppan a lakásba, mikor...

— Ki van zárva. Először is szakítottam vele...

— Már?

— Igen. Azaz, elhidegültem iránta s ő azt észrevette. Különbözik még ma meg is írom neki, hogy vége mindennek.

— Gazember!

— Tessék? Mit tetszett...

— Tréfásan azt mondtam magának, hogy gazember! Ugy változtatja a szeretőit mint más ember az ingét!

— Kitűnő! Boosánat, ez talán eddig így

volt, de ezentúl minden megváltozik. Csak voltak szeretőim! Az, ami most rám vár, az más, az egészen más! Két léleknek örökre való ideális, tökéletes szövetségese, egygyválása, átfarmálása! Nem igaz? Ugye, hogy igaz?

— Persze, hogy igaz. Milyen szivtelen tulajdonképen. Sohse bíttem volna.

— Kicsoda. En? Dehogyan vagyok szivtelen. Azért gondolja, mert szakítottak Leával? Istenem, az ilyen dolog nem tarthat örökké. Aztán egy színésznő! Tudja, egy színésznő könnyen tul teszi magát az ilyenek.

— Gondolja?

— Biztosra veszem.

— Lehet, hogy igaz van, Döme. A férfiak oly aljasak, hogy nem érdemes, miattuk busulni.

— Többnyire úgy is van. Talán szerényteifennek fog tartani, de tessék elhinni, hogy én kivétel vagyok, imádott Margitkám!

— Maga még rosszabb, mint a többi!

— Margitka, igazán...

— Ah mit, te gyalázatos Dumi, te!

— Dumi? Dumi? Mit jelentsen ez? Miért szólít Duminak? Honnét tudja, hogy engem...

— Ehez semmi köze. De — még egy kéréssem volna! Küldje vissza annak a — másiktól azt a pár holmiját, amit a lakásán tart. A kékpöngyölát, a neccsaire-t, meg a kis esikpárnát. Mert ezekre a dolgokra már nem lesz szüksége.

— Mi ez? No de mi ez?

— Megértette?

— Értettem, értettem, de most már semmit sem értek! Mi az ördög történtek itt! Honnét tudja, cziczám, akarom mondani, an-

gyalom, vagyis egyetlen Margitkám, hogy ezek a tárgyak a lakásomon vannak? Vagy elmondtam volna? Tudja, tólem minden kitelik...

— Az már szent igaz. Tehát elküld mindent?

— El, el, ha parancsolja, édes Margitkám, — de — de...

— Parancsolom. Aztán ne tartson semmiféle alkalmatlankodástól a másik részéről, tudja? A lakáskulcsot pedig ő fogja magának visszaküldeni.

— Ki fogja visszaküldeni a...?

— Lea. Vagy, ha jobban tetszik: Lela. Vagy ha még jobban tetszik: Leliceza...

— Hü, a kutya-fáját! Hát kivel beszélék én itten? Megáll az eszem! Lea! Lela! Leliceza! Te vagy?

— Voltam. Most egy másik a — Leliceza. Kikérem magamnak, hogy engem Lelicezával! Csöppet sem irigylem Margitkát, mondhatom!

— De drága, egyetlen Leluskám, hisz az egész csak tréfa! Rossz vicc? Halló? Halló! Központ! Központ! Központ? Ne adj Isten, hogy ez a közp...

— Központ...

— Hát kérem: nem a 128—01-el beszéltem az imént?

— Azonnal megmondom... A 256—08-al tetszett beszélni.

— Az lehet. Az lehet. Jaj, hol volt a fejem! Kérem nagysád, én tisztára meg vagyok tébolyodva!

— Erről én nem tehetek. Adjam a 256—08-ast?

— Ments Isten, drága jó nagysád! Soha életemben nem telefonálok többé!

reggel Plósz Sándor elnöke alatt tartott ülésén a két képviselőt arra ítélte, hogy a Házat kövessék meg s a Ház ezt a javaslatot el is fogadta, mire ugy Pozsgay Miklós, mint Pál Alfréd innepélyesen bocsánatot kértek.

Türelmetlen a trónörökös.

— A Kossuth-párt s a választójog. —

Hírek a politikai küzdőtérről.

Budapest, augusztus 4.

A csatazaj ma elpihent s a parlamentnek egyetlen érdekese, de egyszersmind igen értékes cseménye volt gróf *Károlyi József* hazafiúi lángolástól hevített szinompás beszéde. Egyéb-ként szenzációk a forumon nem történtek, ami azonban nem jelenti, hogy a politika szünetelt volna. Nagyon figyelemreméltó az a bécsi értesülésünk, amely az udvar, de különösen a trónörökös türelmetlenségéről számol be. Az ellenzék körében sok szó esett gróf *Tisza István* „A muszáj” című újságcikkéről, amelyben egyenesen ráparancsol az országgyűlésre, mint valami oligarchia, hogy a véderő-reformot pedig muszáj megszavazni. A függetlenségi párt természetesen nem fog késni a méltó, csattanós válasz megadásával. Följegyzésre érdemes még az az igen jelentős momentum is, hogy a kaposvári Kossuth-párt a legközelebb az általános, egyenlő és titkos választójog érdekében népgyűlést rendez, amelyen részt fog venni mind a két függetlenségi párt s a kispárt több képviselő tagja, valamint a választójogi liga és a szociáldemokrata párt központi kiküldöttei is.

Híreink itt következnek:

Az udvar és a véderőreform.

A véderőreform ellen megindult nagy parlamenti harc végét semmiféle politikai próféta megjósolni nem tudná, de a legkevésbé a tehetetlenül vergődő kormány. A hadsereg fejlesztése azonban olyan probléma, amely a legközvetlenebbül érinti és érdekli első sorban a legfőbb hadurat, a királyt, de nem kevésbé türelmetlen a jövő uralkodó s vele az egész udvar, meg az összes bécsi intéző körök. Ezek a döntő faktorok éppenséggel sinosenek elragadtatva a kormány guzsbakötöttségétől, kényeszerü passzivitásától. *Khuen-Héderváry*nak lehet ideje várni, de a Búrban és a Belvedereben erre egy csöpp kedv sem mutatkozik. A trónörökös kétségtelenül nem türelmetlenkednék akkor, ha valamely néki indifferens kérdés, mondjuk: az utadó-javaslat volna napirenden. Ellenben a katonai javaslatok sorsa reá nézve egyáltalán nem közömbös és sürgősen szeretné elintézve látni. Fokozza az udvari körök elkedvetlenedését az a súlyos körülmény, hogy akkor, amikor a miniszterelnök kiforszította a véderő-reform nyári tárgyalását, azzal biztatta Bécset, hogy legkésőbb szeptemberre liferálni fogja a létszámemelést s kizártnak jelentette ki az obstrukciónak még a lehetőségét is. *Khuen* valóban csak egy hosszabb vitára számított, olyanra, mint a bankjavaslatnál folyt, de azt egyáltalán nem gondolta, hogy az obstrukció egész erejével ki fog törni. Miután pedig ennek ellenére mégis kitört a küzdelem teljes hevével, a miniszterelnök ezavában, ígéretében megingott odafügg minden bizalom. A további következménye pedig ennek az lett, hogy Bécsben most már arra sem adnak semmit, amit *Khuen* újabb hirdetés, hogy: „az én taktikám győzni fog”, ki kell várni az obstrukció összeomlását, „auslaufen lassen”, passziv rezisztencia és így tovább. Minde jel-szavaknak egy fikarcnyi értékük sincs Ausz-

tria s a legfelső körök szemében. Ezek nem frázisokat, hanem valamely határozott tervet kívánnak a kormánytól, olyan eljárást, amely biztosítaná a véderő-reform mielőbbi elintézését. Efficile terv fölött pedig *Khuen* nem rendelkezik, ígéretét beváltani nem tudta s nem tudja, érthető tehát, hogy ilyen körülmények között Bécs a legnagyobb bizalmatlansággal néz a fejlemények elé, mert azt a bázist vagy kombinációt, amelyre a magyar kormány a véderő-reform megvalósítását alapozta, nem tartja a reális számítás szempontjából ki-elégítőnek.

Khuen Tisza Istvánról.

Egy jellemző kis történetet hallottunk ma, amely hitelessége folytán megérdemli a közérdeklődést. A legutóbbi napok egyikén a Lloyd-klubban a nemzeti munkapárt több kültagja odagyülekezett gróf *Khuen-Héderváry* Károly köré, aki az ő szokott bonhomijával csevegett az emberekkel, vig szivarszó közben. A kültagok egyike, politikára terelve a társalgást, felfőhászkozott:

— Kegyelmes uram, te benned mindannyian a legnagyobb lelkesedéssel megbizunk és követünk, de amit gróf *Tisza István csinál, az lehetetlenség!* . . .

A miniszterelnök jobb kezével végigsimított szemén, joviális mosolya czinikusra görbült, fujt egy szép füst-karikát s az ő elmosódó lágy hangján, bizonyos maliciával jegyezte meg:

— Sokan vagyunk ezen a véleményen . . .

A körülállók helyeslően bólogattak, gróf *Khuen-Héderváry* pedig hirtelen elkomolyodva elgondolkozott. Talán az általános választójog jutott az eszébe?!

Berzeviczy és a sajtó-affér.

A képviselőház tegnapi ülésén *Angyal József* háznapy és a parlamenti tudósítók között támadt konfliktust ma békésen elintézték.

Negyedórával az ülés megnyitására kitűzött idő előtt a parlamenti tudósítók szindikátusának tegnap esti állásfoglalása és elhatározása következtében dr. *Schiller* Henrik és *Lenkey* Gusztáv szindikuskok megjelentek az elnöki fogadóteremben, ahol *Berzeviczy* Albert, a képviselőház elnöke *Náday* Lajos alelnök jelenlétében, aki a tegnapi ülésen az incidens idején elnökölt, fogadta őket. A két szindikus előadta küldetését azzal a hozzáadással, hogy a parlamenti tudósítók a háznapy-nak tegnap tett nyilatkozatát elégtételül nem fogadják el; közölték egyúttal, hogy megállapították, hogy a képviselőház tegnapi ülésén a baloldali hírlapirói karzatról semmi közbeszólás és semmi rendezés nem történt.

Berzeviczy elnök a legnagyobb előzetlenséggel késznek nyilatkozott az ügy kiegyenlítésére, hivatkozott azonban a tegnapi esti és ma reggeli lapok egybehangzó jelentéseire, amelyek szerint a parlamenti tudósítók a baloldali hírlapirói karzatról *Angyal* háznapyot közbelépések sorát szavakkal illették. Erre való tekintettel *Berzeviczy* elnök kérte a két szindikust, hogy a tényállást erre vonatkozólag is állapítsák meg.

A tárgyalást e célból félbeszakították s a két szindikus megállapította, hogy dr. *Pete* Márton, a Magyarországi munkatársa, *Angyal* József háznapyot, aki a baloldali hírlapirói karzat elöte megjelent, személyesen nem ismerte és vele szemben a háznapy felszólítása után izgatottságában valóban oly kifejezéseket használt, amelyeket most sajnál. A két szindikus ezután ismét megjelent *Berzeviczy* elnöknel, megimertették vele az így megállapított tényállást s közölték, hogy dr. *Pete* Márton nyilatkozatát fog közzétenni, amelyben sajnálkozásának fog kifejezést adni.

Berzeviczy elnök ezt a közlést tudomásul vette és kijelentette, hogy a képviselőház mai ülésén közvetlenül a megnyitás után nyilatkozatot fog tenni az elnökség nevében. Egyszersmind röviden vázolta a nyilatkozat tartalmát. A szindikuskok ezt közölték a parlamenti tudósítók szindikátusával.

A képviselőház ülésének megnyitása után az elnök meg is tette nyilatkozatát, amely más helyen olvasható.

Dr. *Pete* Márton a következő nyilatkozatot tette közzé:

„Alulírott készséggel kijelentem, hogy én a baloldali hírlapirói karzat előtt megjelent *Angyal* József háznapy urat nem ismertem. Az ő kifakadása után háromszor egymásután kérdeztem: Ki ez? és amit azután, a kérdéseimre feleletet nem kapván, mondtam, az fölhaborodásom, izgatottságom következménye volt. Miután a sajtó képviselői elégtételüket megkapták, teljes őszinteséggel kijelentem, hogy az általam használt kifejezést sajnálom és azért a Ház elnökétől személyesen bocsánatot fogok kérni. Dr. *Pete* Márton.”

Dr. *Pete* későbbben megjelent a Ház elnökénél, aki megköszönte lojális eljárását s ezzel a kinos ügy végleges elintézését szert.

A kaposvári választójogi gyűlés.

Abban az országos nagy küzdelemben, mely az általános, egyenlő, titkos választói jogért folyik, augusztus hó 13-ikán lesz a kaposvári 48-as függetlenségi Kossuth-párt kezdeményezésére az első népgyűlés az általános, egyenlő, titkos választói jogért Kaposváron. A gyűlés rendezője élén *Kapotsffy* Jenő és *Hegyi* Árpád Kossuth-párti képviselők állanak s a gyűlésen gróf *Széchenyi* Aladár, a Somogy vármegyei függetlenségi párt elnöke fog elnökölni. A rendezőség a népgyűlésre meghívta a két függetlenségi pártot, a választói jog ligáját és a szociáldemokrata pártot. A Kossuth-párt részéről még *Barabás* Béla és *Hédervári* Lehel; a függetlenségi párt képviselőiben *Sümegei* Vilmos és *Beck* Lajos; a választójogi liga részéről *Perczel* Móríc és a szociáldemokrata párt részéről *Garbai* Sándor vesznek részt a gyűlésen és mondanak beszédet. A kispárt részéről *Szabó* István (nagyatádi), *Novák* Sándor és *Herczeg* Sándor országgyűlési képviselők utaznak Kaposvárra.

Ezen a gyűlésen eredetileg részt akart venni *Förster* Aurél Kossuth-párti képviselő is, de amikor értesült, hogy *Gerbai* szocialista vezér is meg jelenik, nyomba odanyilatkozott *Hegyi* Árpád előtt, hogy ez esetben nem megy Kaposvárra, mert ő a nemzetközi szocialistákkal közös akciót nem folytat. Ennek kapcsán híre járt, hogy néhány konzervatívabb érzelmi Kossuth-párti képviselő pártértekezlet elé kívánja vinni az ügyet s párthatározatot akar provokálni a választójog dolgában. Tudósítónknak ma este alkalma volt e híre vonatkozólag beszélgetést folytatni *Barabás* Bálával, a Kossuth-párt alelnökével, aki ezeket mondotta:

— A kaposvári népgyűlést az ottani helybeli Kossuth-párt rendezi az általános választójog érdekében. Mi, akik Budapestről odautazunk, szilárd egyéni meggyőződésünket követjük, tekintet nélkül arra, hogy kik vesznek még részt ezen a gyűlésen. Arról nevetéséges beszélni, hogy a Kossuth-párt mint olyan vagy pláne ennek csupán egy töredéke szövetkezett volna a szocialistákkal. Mi nem szövetkezünk senkivel. Arról, hogy a kaposvári gyűlés miatt többen pártértekezlet összehívását tervezték, hogy itt a mi egyenhangyunk eljárása fölött rosszaló határozatot provokáljanak, mit sem tudok, de nem is hiszek benne. A képviselőházban most a véderőreform var napirenden, tehát nem is volna értelme, hogy mi most a konkrét javaslat ismerete nélkül állást foglaljunk a választójog érdekében. Erre ráérünk, ha ez aktuális lesz. Egy összehívandó értekezleten csakis a véderőreformmal foglalkozhatnánk, amely szemben azonban már egyszer meghoztuk a párt minden tagjára kötelező határozatunkat, — hogy tudniillik a küzdelem módozatára mindenkinek szabad kezét adunk, de kívánjuk, hogy mindenki részt vegyen benne — s ettől a határozatunktól eltérni semmi okunk sincs. Ami a választójogot illeti, ezt én csak annyiban tartom összefüggőnek a véderőreformmal, hogy mi, akik meggyőződéses hívei vagyunk az általános választójognak, azt valljuk hogy nem ez a parlament, hanem csakie a népparlament illetékes a katonai kérdés elintézésére. A mostani idő, amikor valonennyiünknek vállvetve kell küzdenünk a véderőjavaslat ellen, igazán nem alkalmas az elválasztó momentumok keresésére. De hiszen egyébként, noha nincs

ma egy pártban sem olyan politikus, aki el ne ismerné a választójog kiterjesztésének szükségét, legföljebb csak a méretekre s a rendszerre nézve ágaznak el a fölfogások. — talán bizonyos módzatok, mint például a titkosság gyakorlati alkalmazása dolgában még mi sem vagyunk teljesen egy nézetben, akak pedig valamennyien az általános, egyenlő és titkos választói jogot hirdetik és akarjuk. A nagy problémának a megvitatására tehát kétségtelenül ráérünk akkor, ha szövegben lesz s az összevesszéssel is föltétlenül ráérünk akkor. Most a harc tárgya a véderő-reform, a célja ennek megbuktatása és semmiféle próbálkozással sem engedjük megzavarni tüzből álló táborunkat.

Barabás e határozott nyilatkozata hihetőleg teljesen tönkre fogja tenni azoknak a gonosz reménykedésnek, akik még mindig a küzdő ellenzék sorainak összegabalyítására spekulálnak

Désy és Károlyi Mihály.

A függetlenségi tábor konzervatív töredéke, amely nem lelkesedik az általános, egyenlő és titkos választójogért, nem szívesen látja, hogy a Kossuth-párt zöme teljes harcalkésséggel küzd együtt a radikális Justh-párttal, a szociáldemokraták szövetségével. Ez az előzménye annak a beszélgetésnek, amely gróf Károlyi Mihály, az Omge. elnöke és Désy Zoltán, a Kossuth-párt alelnöke között a legutóbb lefolyt.

— Figyelmedbe kell ajánlanom — szolt gróf Károlyi — az eredményt, amit a mostani küzdelem előkészít. Ez a radikalizmus.

— Mellékes. Nem érdekel, hogy mi az eredmény, amit előkészítünk. A fő az, hogy most a véderő-reform van napirenden. Ennek pedig nem szabad törvényerőre emelkednie! — válaszolt Désy.

— Tiszáék állandóan azzal érvelnek, hogy a Kossuth-pártnak nem szabad résztvennie az obstrukcióban, hiszen az ellenzéki akció a Justh-féle választói reformért folyik végeredményében és így helyesebb, ha a Kossuth-párt ebben nem támogatja a Justh-pártot.

— Én nem tudom, hogy mit készítünk elő. Bizonyos, hogy a választói reform kérdésében fenn kell tartanunk mindnyájunknak a szabad kezelt arra az időre, amikor ez a harc véget ér. Egyelőre vissza kell venni a véderőjavaslatokat, amelyeknek a megszavazása bűn volna az országgal szemben. Ha pedig ez a harc véget ért, mindenki visszatérhet a maga meggyőződéséhez és azok, akik egy véleményen vannak, egyesülhetnek.

— Teljesen helyesem ezt a magyarázatot. Okfejtésed meggyőző. Ezek után én is részt kívánok venni a küzdelemben.

A Kossuth-pártból.

A negyvennyolcas függetlenségi Kossuth-párt Andrássy-uti körhelyiségében az est folyamán a párt tagjai szép számmal jöttek össze. A beszélgetés gróf Károlyi József mai beszédéről folyt s a jelen voltak mindannyian örömmel konstataáltak, hogy a nagytudású ifjú gróf mily lelkes szószólója a függetlenségi eszméknek. A párt tagjai nvolez óra után a Margitszigetre mentek vacsorálni.

Okolicsányi László nyilatkozata.

Politikai körökben ma hirtelt, hogy Okolicsányi László orsz. képviselő ellen legközelebb összeférhetlenségi bejelentés érkezik a képviselőházhoz, azon a czímen, hogy Okolicsányi a cs. és kir. hadügyminiszteriumnak ügyvédi megbízottja Budapesten, s mint ilyen állandó évi javadalmazása van az említett miniszteriumtól. E hirre vonatkozólag Okolicsányi László orsz. képviselő ma a következőket jelentette ki:

— Az ellenem tervezett összeférhetlenségi bejelentésnek hirtelt egészen hidegen hagy. Nekem a cs. és kir. hadügyminiszteriumtól semmiféle ügyvédi megbízásom nincsen és semmiféle fizetést vagy tisztelediját a hadügyminiszteriumtól nem kapok. Egyebekben alig folytatok ügyvédi gyakorlatot. Tricezti utazásomkor fél füllel hallottam, hogy a hadügyminiszterium tengerészeti osztályának van két sajtópöre itt Budapesten, de nem érdeklődtem az iránt, ki képviseli e pörökben a hadügyminiszteriumot s így névvel sem szolgálhatok. Az egész

épen olyan pletyka, mint az a hír, hogy a Weisz-féle hadiszerháznak ügyésze vagyok. Egyébként nyugodtan várom az összeférhetlenségi bejelentést.

Az egy hetes szünet.

Napok óta beszélnek a képviselőházban, hogy augusztus tizenkettődiké és huszadika között szünetet lehetne tartani, mert ennek a jelzett hótnek két napján, augusztus tizenötödikén és tizenhatodikán amugy sem tart ülést a Ház. Az ellenzék a szünetet nem akarja és úgy tetszik, nem is fogja kezdeményezni, a kormánypárton pedig azt mondják, hogy a kérdés tisztára a Ház elnökségének hatáskörébe tartozik. A dolog egyébként majd csak a jövő héten válik aktuálissá.

A Reichsrath s a katonai javaslatok.

Az osztrák szlávok könyomatosa, a „Slavische Korrespondenz“ egy érdekes közleményt bocsátott világgá, amely közelről érdekelheti a mi parlamenti körünket is. A közlemény így szól:

„Az a kérdés, hogy a Reichsrath az őszszel mikor ül össze és hogy a cseh tartománygyűlés egybehívása, vagy a képviselőházban egy munkatöbbség megteremtése iránti tárgyalások következzenek-e előbb; ez a kérdés Budapesten dől el. A magyar parlamenti viszonyok alakulásától, illetőleg a véderőjavaslatok véglegesítésének kilátásaitól fog függeni, hogy az elsőbbség a cseh tartománygyűlésnek, vagy pedig a Reichsrathnak jut-e. Az bizonyos, hogy a cseh tartománygyűlésben megint normális állapotokra való törekvés között, a kis és nagy csehországi kiegyezés között egyik részről és a reichsrathbeli többségnek a kabinet átalakítása utján való kibővítése között másik részről semmi első összefüggés nincs. Meg kell várni, mit hoz az augusztus Magyarországon. Ha szeptember elején nyilvánvaló lesz, hogy a véderőjavaslatoknak nincs kilátásuk szeptemberben tető alá jutni, akkor a cseh tartománygyűlés a parlamentáris kalendáriumban az első helyre vonul föl; ha pedig biztosra lesz vehető, hogy a javaslat szeptember folyamán a magyar parlamentben elfogadjatik, akkor a Reichsrath az elsőbbség és mindazok a változtatások, amelyek a javaslat elfogadásának biztosítására és a még összeegyeztetés előtt álló adóreformra szükségessé, még az őszi ülésszak előtt ténynyé válnak.“

Az ország tiltakozása.

A losonci függetlenségi és 48-as párt esütörtökön délután igen népes és lelkes lefolyású közgyűlést tartott Beniczky Árpád volt orsz. képviselő, pártelnök elnöklése mellett. A közgyűlés tárgya a véderőjavaslatok ellen való tiltakozás volt. Beniczky tartalmas beszédben fejtegette a harcoló függetlenségi pártok hazafias álláspontját és kimutatta a véderő-reformban foglalt óriási megterheléseket, melyek a nemzetet a végromlásba sodornák. Leikes beszéde után dr. Vályi Béla ügyvezető alelnök bejelentette a szécsényi, balassagyarinai és a füleki választókerületek csatlakozását ehhez a mozgalomhoz, hogy Losoncban, Hazai Samu honvédelmi miniszter kerületében még e hó folyamán nagyszabású népgyűlés tartassék a véderőjavaslatok ellen és az általános, egyenlő és titkos választójog érdekében. Ezen a losonci népgyűlésen a polgárság pértkülönbség nélkül igen számban fog résztvenni az egész megyéből, s az előkészítés munkáját a függetlenségi és 48-as párt, a Választójog Országos Szövetségének losonci fiókja, a losonci szociáldemokrata párt, valamint több losonci polgári kör és egyesület végzi. — A közgyűlés határozatából kifolyólag lelkes hangú meghívót intéztek az országos függetlenségi és 48-as párthoz, valamint a 48-as függetlenségi Kossuth-párthoz is. Végül Justh Gyulát, mint a harcos ellenzék vezérét meleg hangú táviratban üdvözölték s sikert kívántak a megkezdett harcához.

Budapest, augusztus 4.

Horvát ügyek. Zágráhból jelentik: A horvát jogpárt és a Starcevic-párt közös bizottságot választottak, amely a parasztpárttal és a horvát szerb koalícióval tárgyalásokat folytat egy ellenzéki választási szövetség létesítésének föltételeiről. Ezen bizottság elnökül dr. Prebeg (jogpárti) képviselő, alelnökül Akácsics (Starcevic-párti) képviselő és titkáruul Zagorac István (Starcevic-párti) képviselőt választották meg. A bizottság már ma délután megkezdte a parasztpárttal a tárgyalásokat, közben azonban a koalíció és a közjogi ellenzék lapjai kölcsönös támadásaikat a legkevésbé módon folytatják.

Beszámoló. Dr. Egry Béla, a pécsváradai kerület országgyűlési képviselője vasárnap délelőtt

tartja meg beszámoló beszédét. A beszámoló-gyűlésen Baranya vármegye valamennyi kerületének függetlenségi pártja képviselteti magát. Egry Bélát mindkét függetlenségi párt több tagja elkíséri a beszámolóra.

Károlyi József beszéde.

— Elintéztett afférek. —

A képviselőház ülése.

Budapest, augusztus 4.

A szenvedélyek és indulatok tegnapi vezeredelmes kirobbanása után mára megnyühtek a tulhevült kedélyek. A parlamenti légkörből eltűnt a feszültség, a villamoság, a puska-porszag, a párbajkardok — legalább egyelőre — sutba kerültek s békegalambok olajággal a csőrükben röpködtek durva inzultusok helyett. A hangos augusztusi turnus egy kissé megjuhászodott.

Az ülés elején Berzeviczy Albert elnök mindenekelőtt a háznagy és a sajtó-tudósítók között felmerült konfliktusra tért ki s lojális nyilatkozatával, amelyben a zsurnalisztika működéséről a legnagyobb tisztelettel és elismeréssel emlékezett meg, applanálta a hírlapírói karzaton ok nélkül ejtett sérelmet.

Egy névszerinti szavazás után Darvay Fülöp, a mentelmi bizottság előadója beterveztette a bizottság határozatát, amely szerint egy Pál Alfrédot, mint Pozsgay Miklóst a tegnapi imparlamentáris viselkedésükért a Ház ünnepies megkövetésére ítélte. Mindkét képviselő nyomban eleget is tett ennek a határozatnak s így ezt az affért is közmegegyezésre elintézték.

Ismét névszerinti szavazások következtek, félkettőkor pedig folytatták a véderő-vitát, amelynek ma egyetlen szónoka gróf Károlyi József volt, a pártönkivüli függetlenségi elnöke. A t. Házban ez az első eset, hogy egy pártvezér szüzbeszédet mondott. A rokonszenves és népszerű fiatal mágus szereplését minden oldalon élénk érdeklődés előzte meg, de különösen a függetlenségi várták nagy szeretettel ezt a debüt. A baloldal tömött pad-sorai adták meg a méltó keretet ehhez a jelentős fellépéshez s konstatahatjuk teljes megaláddással, hogy a hozzáfűzött jogos remények be is váltak.

Gróf Károlyi kellemes, behízelgő hanganyag fölött rendelkezik, a modora szerény és megverő, úgy annyira, hogy szinte nem is volt hihető, hogy oly kurucz, kemény igazságok, pörölycsapásoknak beillő érvek kitellenek belőle. Pedig hát bőven kiteltek. — a kényelmetlenül feszengő munkapárt észinte kezevére.

Bevezetőben Károlyi József pálcát törő Okolicsányi hazafiatlan szerepléséért s rásütötte a hitelhagyás bélyegét: „ha egy katona — mondotta nyomatékkal — a csata hevében vezérei ellen fegyvert fog, ezt a történelemben árulásnak nevezik.“ Az ellenzék zajosan helyeselt, Károlyi pedig folytatta:

— Semmi kifogásom, ha Okolicsányi megváltoztatja véleményét, de akkor tegye le a czégerül használt 48-as jelzöt, ne akarja magát egy olyan zászlóval takarni, amelyet hűlenül cserbenhagyott.

A baloldal tomboló tapsba tört ki, a jobb-oldalon gubbasztó, halálsápadt Okolicsányi pedig idegesen jegyzett, de tiltakozni nem mert.

Károlyi ezután a véderő-reformmal foglalkozott s plasztikusan fejtegette ki törhetetlen ragaszkodását az önálló magyar hadsereghez. Tiszával szemben hivatkozott arra a nagyszerű epochára, amikor a magyar országgyűlés egyhangú lelkesedéssel szavazta meg az ujonczokat és költségeket nem a közös, hanem — egy más hadsereg részére. Frappáns hatása volt, amikor Kossuth Lajos fenkölt szavait idézte:

— Annyi energiát a kivitelben, mint a mennyi a megajánlásban és Magyarországot a poklok kapui sem döntik meg!

A hatás még inkább fokozódott, amikor Károlyi rámutatott arra, hogy a Tiszától a miénknek mondott hadsereg az utóda annak, amely 1849-ben a hóhér-munkát végezte. Ennél

a pontnál, amely pedig a gyászos történelmi igazságot tükröztette vissza, a jobboldal műfelháborodásba borult s fülsiketítő lármával, hogy Bécsig elhallassék, követelte a rendreutasítást. Nagy Sándor, Molnár Viktor, Farkas Pál s mások öklükkel verték a padot, de a leghangosabb a legfeketébb darabot, Rudnay Béla volt, Pestmegye hirhedt ex- királybiztososa. A miniszterek kövé meredten ültek helyükön, csak Hazai Samu, a katonaminiszter vesztette el kontenanszát s fölündultan fölpatantva bársony zsöllyéjéből, rohamlépésben kiestett a tereméből.

— Ezt nem birom hallgatni! — fakadt ki a szegény, jóakaratu altábornagy s nem is tért vissza a terembe.

Az elnök védelmébe vette a közös hadsereget s rendreutasította Károlyit.

— Hát Haynau nem volt hóhér? — kérdezte Eitner Zsigmond.

— Talán rehabilitáljuk törvényhozásilag Haynaut? — fűzte hozzá gunyosan Kovácsy Kálmán.

Gróf Károlyi ezután a 67-es eseményeket vázolta s találon jegyezte meg, hogy akkor a nemzeti öntudat talán nem volt oly erős, oly hangos, mint ma. Ez nem tetszett Rosenberg Gyulának, s ironizálva vágta közbe:

— Olyan „hangos” semmiesetre sem volt, mint ma!

— Lesz még hangosabb is! — kiáltotta ismételtent stentori hanggal Lovászy Márton.

Persze ez még kevésbé volt inyéra a munkapártnak Lovászy rendreutasítását követelték. Berzeviczy elnök azonban elegendőnek találta, ha figyelmezteti a Justh-párti követet, hogy „fenyegető” közbeszólásokat ne használjon.

— Már közbeszólásoktól is megijednek? Halljuk a rekontra-admirálist! — ugratták a szélbálik erre Rosenberget és társait.

A nyugalom helyreálltával most már zavartalanul mondhatta el mélyreható kritikáját Károlyi, ki utalt az elviselhetetlen költségekre, a nagyhatalmi állás fölösleges hóbertjára és a baloldal nagy tetszése mellett emelte ki, hogy a nemzet és király között való kívánatos béke csakis a nemzeti álláspont kielégítése útján érhető el. Végezetül terjedelmes határozati javaslatot nyújtott be, amelyben a nemzet törvényes jogainak elismerését sürgeti. Az egész ellenzék lelkesen tapeolt neki s hősiesen megéljenezte a valóban nagytehetségű, stílusos szónokot, aki minden bizonynyal fontos küldetést fog betölteni a magyar politikában.

Részletes tudósításunk a következő:

A sajtó elégtétele.

Berzeviczy Albert elnök az ülést feltizenegy óraker megnyitja.

A mult ülés jegyzőkönyvét hozzászólás nélkül hiteltesítik.

Elnök: Mielőtt előterjesztéseimre rátérnék, rövid nyilatkozatot kell tennem a tegnapi ülés alatt a hírlapírók karzata körül előfordult incidensre nézve. (Halljuk! Halljuk!) Jelentemem kell ugyanis a tisztelt Háznak, hogy a parlament hírlapírói testületének hivatalos képviselői megjelentek nálam és tudomásomra hozták, hogy a sajtó körükben eszközölt gondos és lelkiismeretes vizsgálat után megállapították, hogy a tegnapi ülés alatt a hírlapírók karzatáról semmiféle Ház rendjét zavaró közbeszólás el nem hangzott. Nekem a tényállás e megállapítását hitelesnek kell tekintenem és annak alapján tévesnek kell minősítenem azokat az információkat, melyek a tegnapi incidens alkalmából felmerültek. Azonban meg kell jegyezni, hogy ezeket a téves információkat érthetővé teszi az a körülmény, hogy a tegnapi ösztönzés idejében itt néhány perczig a legnagyobb izgalom, zaj és zürzavar uralkodott és hogy ma egyes ajtóorgánunok megnevezhetni vélik azokat a lapírókat, kik a hírlapírói karzatról a képviselőket tettelegességre buzdító vagy sértő közbeszólásokat hallattak. Ha ekkép maguk a sajtó orgánumai, mint most már hinni kell, jóhiszemű tévedés áldozataivá lettek, annál kevésbbé lehet csodálni, ha ebben a jóhiszemű tévedésben egyes képviselők is osztoztak. (Általános helyeslés.) A háznagy ur tegnapi lojális nyilatkozata már igazolta eljárását. (Élénk helyeslés a jobboldalon.) Ó — felfogásom szerint — csak köteleességét teljesítette, amidőn egyes képviselőtársai részéről, kiknek közlését hitelesnek kellett tekintenie, figyelmeztetve lévén a történetekre, tekintettel a dolog sürgettségére és a helyzet feszültségére, nem várva külön elnöki utasítást, rögtön figyelmeztetőleg köz-

belépett. (Élénk helyeslés a jobboldalon.) A magyar parlament régi jellemző hagyománya, hogy a parlamenti lapírókat terhes s fontos feladatuk teljesítésében a legmesszebbmenő előzékenységgel és teljes bizalommal támogatja. E hagyományához a magyar parlament hű maradt eddig és bizonyára hű fog maradni a jövőben is. Midőn konstátálom, hogy a jelen esetben is a parlament egyetlen tényezője részéről sem forgott fenn olyan szándék, amely e hagyományos előzékenységgel és bizalommal ellenkeznék, e nyilatkozattal, azt hiszem, a felmerült incidens elintéztetnek tekinthetjük. (Általános élénk helyeslés.)

Jelenti, hogy Rákosi Viktor e hónap 5-étől 21-éig szabadságot kér. Huszónál több képviselő a szabadságra nézve névszerinti szavazás elrendelését kéri. 127 szavazattal 23 ellen megtagadják a szabadságot.

Bomutatja Görgey László levelét, amelyben szeptember elsőjéig terjedő szabadságot kér. A szabadságot egyszerű szavazással megadják.

Pál és Pozsgay megkövetik a Házat.

Darvai Fülöp, a mentelmi bizottság előadója terjesztette be ezután a bizottság javaslatát a Pál Alfréd és Pozsgay Miklós között a tegnapi ülés folyamán történt incidens tárgyában. A mentelmi bizottság — ugymond — megvizsgálta az eléje utasított ügyet s a tényállás megvizsgálása során arra az eredményre jutott, hogy a napló az összehozalkozást minczen részletében nem ismerteti, mindazáltal a meghallgatott képviselők vallomásaiból s a bizottsági tárgyaláson megjelent bizottsági tagok nyilatkozataiból megállapítható, hogy mindkét részről a Ház tekintélyét mélyen sértő kifejezések estek. A bizottság, tekintettel arra, hogy a Ház tekintélyét a legmesszebbmenőleg megóvni kívánja, egyhangulag azt a határozatot hozta, hogy utasítja mind a két képviselőt, hogy a parlamenti illem durva megsértéséért a Házat ünnepélyesen kösse meg. (Általános helyeslés.)

A Ház a javaslatot egyszerű szavazással elfogadja.

Pozsgay Miklós a bizottság határozatának kötelező tisztelettel aláveti magát, de a maga meggyőződéséből is tisztelettel boosánatot kér a Háztól. (Általános helyeslés.)

Pál Alfréd kijelenti, hogy nemcsak a mentelmi bizottság utasításának engedelmességek, hanem lelkiismereti köteleességet teljesít, amikor a tegnapi sajnó közbeküldéséért a Házat tisztelettel megköveti. (Általános helyeslés.)

Névszerinti szavazások.

Báró Solymossy Ödön előadó beterjeszti a véderő- és pénzügyi bizottságnak a honvédségre vonatkozó törvényjavaslatról szóló jelentését.

Következett a napirend szerint a Zemplén vármegye föllíratára vonatkozó elnöki előterjesztés és Lovászy Mártonnak ezzel szemben beadott ellenindítványa fölött a névszerinti szavazás. 116 szavazattal 11 ellen az elnöki javaslatot fogadták el, tehát a kérvényt a véderőjavaslattal együtt intézik el.

Következik a névszerinti szavazás a czeplédi függetlenségi és 48-as Kossuth-párt kérvényére vonatkozó elnöki előterjesztés és Lovászy Mártonnak ezzel szemben beadott ellenindítványa fölött, 111 szavazattal 26 ellen az elnök indítványát fogadták el, tehát a kérvényt a véderőjavaslattal együtt intézik el.

A kaposzekcsői népgyűlés kérvényére vonatkozó elnöki előterjesztésre és Lovászy Márton képviselőnek ezzel szemben beadott ellenindítványára elrendelt névszerinti szavazáson 128 szavazattal 17 ellen az elnök indítványát fogadják el, a föllíratnak a katonai kérdésre vonatkozó részét tehát a véderőreformmal együtt intézik el.

Lovászy Márton a Hajdúszoboszló város kérvényére vonatkozó ellenindítványát visszavonja s a névszerinti szavazás elmaradt.

Következett a véderőreform tárgyalása.

Gróf Károlyi József beszéde.

Gróf Károlyi József: T. képviselőház! Midőn először van szerencsém e Házban felszólalni, szíves türelmüket és elnézésüket kell, hogy kérjem e házban minden oldaláról. „Poeta nascitur, orator fit”, mondja a latin közmondás és ha szavaim nélkülözni fogják a szónoki tehetség kellekeit, arról az egyről biztosíthatom t. képviselőtársaimat, hogy csak azt fogom mondani, ami igaz meggyőződésem, (Élénk helyeslés és éljenzés a bal- és szélsőbaloldalon.), mentem lehetőleg minden elfogultságtól és mentem minden animozitástól. (Élénk helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.). Öszintén megvallva, nehéz feladat egy ilyen vitában felszólalni, midőn annak anyagát már oly nagy államférfiak és oly nagy politikai multtal bíró egyéniségek tárgyalták a házban mindkét oldalról, mint aminő gróf Apponyi Albert, gróf Andrássy Gyula és gróf Tisza István t. képviselőtársam a tuloldalról. Mégis úgy vélem, hogy köteleességem e tárgyban felszólalni úgy a magam, mint azon képviselőtársaim nevében is

kiknek, bár egy pártkörhöz nem tartozunk, megvan a magunk nézete, megvan a magunk véleménye ezen törvényjavaslattal szemben. (Helyeslés a baloldalon.)

Okolicsányi árulása.

Bevallom, nehezemre esik animozitás nélkül megemlékezni arról a beszédről, amely tegnap itt e Házban Okolicsányi László képviselő ur részéről elhangzott. (Igaz! Ugy van! a bal- és szélsőbaloldalon.) Az animozitást nehéz visszatartani, a midőn a mi sorainkból látok felállani egy férfit és ellenünk szegezi azokat a fegyvereket, amelyeket eddig a mi oldalunkon és velünk karöltve használt ő is. (Igaz! Ugy van! Élénk helyeslés, éljenzés és taps a bal- és szélsőbaloldalon.). Uj jelenés ez a magyar parlament történetében, mert hiszen precedensek voltak arra, hogy képviselők egy pártból a másik pártba beléptek — és ez ellen kifogást, szerintem, emelnünk nem is lehet, mert hiszen egy háboruban vagy egy háborút megelőzőleg a szövetségesek felmondhatják egymásnak a barátságot és nem kötelesek résztvenni abban a háboruban, sőt arra is volt eset, hogy egyesek ellene fordultak régi fegyvertársaiknak, de azt, hogy valaki a csata hevében vezérei ellen fogjon fegyvert, (Igaz! Ugy van! Zajos helyeslés, éljenzés és taps a bal- és szélsőbaloldalon.)

Eitner Zsigmond: Ocskay brigádéros.

Gróf Károlyi József: . . . ezt a történelemben árulásnak nevezik . . . (Igaz! Ugy van! Zajos helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon. Zaj jobbfelől.)

Ráth Endre: Legalább is nem erkölcsös! (Folytonos zaj.)

Gróf Károlyi József: . . . és így az e képviselőháznak szokásaival és hagyományával teljesen ellenkezik. (Igaz! Ugy van! balfelől.) Semmi kifogásom nincs az ellen, hogy Okolicsányi László képviselő ur nézetét megváltoztassa. Semmi szavam, mert jogom nincs hozzászólani. Arra az egyre azonban, azt hiszem, felkérhetem őt, nemcsak a magam, hanem azt hiszem mindannyiunk nevében, hogy tegye le azt a 48-as jelzőt (Zajos helyeslés, éljenzés és taps a bal- és szélsőbaloldalon.), amelyet czigérnek viselhet, de amely az ő meggyőződését nem fedi többé. Ne akarja magát egy olyan zászlóval takarni, amelyet hűtlenül elhagyott. (Zajos helyeslés és taps a bal- és szélsőbaloldalon. Mozgás jobbfelől.)

Az önálló magyar hadsereg.

Rátérnek a tárgyra, t. Ház. (Halljuk! Halljuk!) Ha oly törvényjavaslatot tárgyalunk, aminő ez a törvényjavaslat, amely az állam egyik legfontosabb szervének, a véderőnek kérdésével foglalkozik, akkor az ön szerény véleményem szerint azt kell tekintenünk, hogy egyrészt mennyiben felel meg ez a véderő a nemzet védelmének, másrészt mennyiben áll ez a véderő tényleg a nemzet szolgálatában, (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.) mennyiben képviseli és reprezentálja e nemzetnek minden sajátosságát és e nemzetnek minden érzelmeit kifelé, mennyire állnak azok a czélok, amelyeknek ez a hadsereg alávetve van és amelyeket követ, a nemzet érzéseinek és a nemzet hagyományainak szolgálatában. (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.) Ha ezt a szempontot veszszük tekintetbe, akkor ezzel a javaslattal szemben két ellenvetést lehet tennünk és pedig az egyiket katonai szakszempontokból, a másikat pedig, a hadsereg jelenlegi állapotával szemben, nemzeti szempontokból. (Helyeslés jobbfelől. Halljuk!) Először is, mindnyájan tudjuk azt, hogy a hadsereg a nemzet erejének kifejezője kifelé, palládiuma a nemzeti becsületnek, a nemzeti öntudatnak; hazafias iskola a nemzet fiai részére, bizkesége és ereje hatalmas államnak. (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Justh Gyula: Így kellene lenni!

Gróf Károlyi József: A függetlenségi pártnak régi és elvi álláspontja az önálló magyar hadsereg. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.) Ehez a követeléshez ragaszkodunk mi is törhetetlen hittel! (Helyeslés a szélsőbaloldalon.) és azzal a szilárd és határozott meggyőződéssel, hogy gyedül e domborítja ki teljesen a mi közjogi önállóságunkat; egyedül ez a hadseregnek az a formája, amely által a hadsereg felett való rendelkezés kizárólag a nemzet kezében van. (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.) De tételes törvényeink, így az 1867. évi XII. t. czikk ennek a felállítását a jelen kereteken belül meg nem engedi. Készségesen beismerem, hogy mi a jelen kereteken belül is elismerünk és elfogadjuk reformokat és pedig hadügyi, meg nemzeti szempontból is. Nincs szándékomban és nem is volna tölem illendő, aki a politikai életben még anyire ujoncz vagyok, hosszas polémiába becsátkozni Tisza István gróffal. De ha megengedik, nem hagyhatom szó nélkül azt az egy megjegyzését, amely multkori beszédében itt elhangzott. Szó szerint nem ismétlem, de azt hiszem, hogy körülbelül híven adom vissza szavait. (Halljuk!) Ó azt mondotta, hogy ez a hadsereg a miénk, tehát magunknak szavazzuk meg annak költségeit és nem szabad, hogy ezen hadsereg közelebb álljon

a királyhoz, mint bármely törvényhozó szívéhez. Ugyancsak azt mondotta, hogy minket a hadsereg kérdéskörben tulajdonképpen csak két szó választ el, a „bitte g'orsamst“ és a „melde gehorsamst“. (Mozgás a szélsőbaloldalon.)

A hadsereg történelmi multja.

Ha Tisza István gróf t. képviselő ur ezt a hadsereget a miénknek tartja, akkor úgy vélem, hogy fel kell idéznem az önök és az ő emlékeztetőbe is egy más hadsereget, amelynek ujjezeit, amelynek költségeit ez az országgyűlés, a magyar országgyűlés szavazta meg évekenkel ezelőtt egyhaaga lelkesedéssel és igazi hazafisággal. (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.) „Annyi energiát a kivételben, mint amennyi hazafiságot a megajánlásban és Magyarországot a poklok kapui sem döntik meg!“ (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.) így kiáltott föl akkor hazánk nagy fia, Kossuth Lajos. Az a hadsereg valóban a nemzet hadserege volt, mert nemzeti célokért küzdött és a szabadság eszméjét tudott lelkesíteni. (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.) Az a hadsereg magában foglalta a nemzet minden energiáját, minden bátorságát, minden reményességét és minden elszántságát. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Az a hadsereg szembeállított minden hatalommal és szembeállított minden erővel, amely a nemzeti akarat elé korlátokat akart állítani. (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.) Az a hadsereg győzelemről-győzelemre haladva verte meg azt a hadsereget, amelynek utóda ma az hadsereg, amelyet gróf Tisza István a miénknek mondott. (Élénk tetszés és taps a bal- és szélsőbaloldalon.) Ez a hadsereg ugyanaz nyelvben, jelvényekben, szellemében egyaránt. (Ugy van! a bal- és szélsőbaloldalon.) És ez a hadsereg az ország segítségével leigázta ezt a mi nemzeti hadseregünket, s midőn legjobbjainkat vérpadra vitték, ez a hadsereg végezte a hőhöz szerepét. (Hosszantartó élénk tetszés, éljenzés és taps a bal- és szélsőbaloldalon.) Felkiáltások jobbfelől: Rendre! Folytonos zaj.)

Elnök: Az a hadsereg, amelyről a képviselő ur beszélt, közjogok és törvényeink szerinti Ausztriának és Magyarországnak közös hadserege.

Eitner Zsigmond: Akkor nem volt az? (Zaj a bal- és szélsőbaloldalon.)

Elnök: A mi hadseregünkről oly kifejezést használni, mint amelyet a képviselő ur most használt nem szabad. Sajnálatomra kénytelen vagyok a képviselő urat ezért a kifejezéséért rendretasítani. (Mozgás és zaj a bal- és szélsőbaloldalon.)

Gróf Károlyi József: Az elnöki rendretasítás előtt tisztelettel meghajlok, csak az a megjegyzésem, hogy nem a jelenlegi hadseregért értem a hőhöz kifejezést, hanem arra a hadseregére, amely Magyarország hadseregével szemben állott 1849-ben. (Élénk helyeslés és taps a bal- és szélsőbaloldalon.) Mozgás és zaj jobbfelől.)

Eitner Zsigmond: Hát Haynau nem volt hőhöz?

Kovácsi Kálmán: Tessék rehabilitálni Haynaut törvényhozásilag!

Gróf Károlyi József: Ezek az emlékek azok, amelyek nézeteinket elválasztják egymástól. És ha ez az emlék csak két szóból áll, akkor ebben a két szóban egész történelmi mult van, ebben a két szóban van egy nemzet hálája mindazokkal szemben, akik halálukkal szentelték meg az önálló magyar hadsereghez való jogunkat. (Élénk tetszés és taps a bal- és szélsőbaloldalon.)

Szükséges a junktim!

De az általam esetelt szomorú napok elmúltak. Bőke lett újra a király és nemzete között. Egyedül a hadsereg kérdése maradt meg, mint állandó politikai válságok oka, mint az állandó disharmonia forrása nemzet és uralkodója között. — 1867-ben a nemzeti öntudat talán nem volt oly erős, oly hangos, mint ma.

Egy hang jobbról: Olyan hangos nem volt. Lovász Márton: Lesz az még hangosabb is! Gróf Károlyi József: Így van az, hogy 1869-ig aránylag simán és minden nagyobb válságnál fejlődött és fejlődhetett ez a hadsereg, míg 1889. év óta, tehát 23 év alatt, állandó válságok oka a hadsereg kérdése és ez a kérdés uralja nem csak a magyar állam, de a kettős monarchia bel- és külpolitikai állapotát, a külügyi tárczáknak vezetését is. Én konzedálok, hogy a hadsereg jelenlegi kereteit tágítani kell; hogy igen sok és hasznos és üdvös reform van, amelyre ez a hadsereg rászorult. De ha két ilyen ellentét, mint két fakér, mint két erő áll egymással szemben, mint ma a király és a nemzet, akkor a két ellentét összehozhatása csak egy módon lehetséges, mint gróf Andrássy mondta, egy kompromisszum által, vagyis olyan megoldás által, melyben mindkét fél kompromisszót tesz és így békés megegyezésre jut. A kompromisszum szó azonban magában foglalja azt, hogy előre legyen megállapítva mindez, emiről a két fél lemond és amihez ez a két fél feltétlenül ragaszkodik. Ha ezt vesszük tekintetbe, nevezhető-e ez a törvényjavaslat kompromisszumnak? Szerény

véleményem szerint nem. (Igaz! Ugy van! bal-felől.) Mert habár kifejezték a Ház többségi oldaláról is, hogy a kilenczes bizottság programjához a többségen levő párt becsületét köti, de az utólag tett ígéret nem bírt kompromisszum jellegével. Ez a lényeges különbség Andrássy Gyula megoldási tervete és a jelenlegi többség által benyújtott törvényjavaslat között. Nem is nevezhető ez kompromisszumnak, t. Ház, hanem inkább a nemzeti álláspont teljes verességének, (Igaz! Ugy van! bal-felől.) a nemzeti szempontok teljes mellőzésének, a nemzet momentán lehangoltsága kihasználásának! (Igaz! Ugy van! a baloldalon.) Ezért kell nekünk igenis, junktimot felállítani egyrészt a katonai terhek szaporítása, másrészt a nemzeti követelések minimumának teljesítése közt. (Helyeslés a baloldalon.)

A hadseregfejlesztés korlátai.

De rátérök a másik szempontra, a katonai szempontokra. Itt az a kérdés merül fel, hogy van-e szükségünk ilyen mérvű hadseregre, és ilyen nagy haditengerészetre? A hadsereg nagyságának vannak természetes korlátai. Itt van a lakosság száma, vagyonsága, külpolitikai viszonyok, az államnak viszonya más külföldi államokhoz, vannak itt területi és terepviszonyok, vannak természetes és mesterséges határok. De a mai korban vannak más kérdések is, melyek a hadsereg szaporítását korlátozzák, és pedig az a kérdés sem megvetendő, hogy hogyan áll az az ország kulturális, gazdasági, közegészségügyi és hogyan kereskedelemügyi szempontból? (Helyeslés a baloldalon.) Ha ennél a szempontnál megállok egy pillanatra, úgy elfogulatlanul és a magam optimizmusával is csak azt mondhatom, hogy bizony más államokkal szemben még nagyon hátra vagyunk. Mert ahol az a gazdaságunk alig kezd intenzívvé válni, hol kereskedelmünk és iparunk első gyermeklépéseit teszi, hol a lakosság számához képest aránylag oly sok az analfabéta, hol az iskolák száma még oly csekély, (Ugy van! Ugy van! balról.) hol az ország közegészségügye, mondhatnám, botrányos, kórházaink száma nagyon csekély, (Ugy van! Ugy van! balról.) ahol közlekedési eszközeink még igen hiányosak, ahol a közutak ilyen állapotban vannak, — szabad-e egy ilyen államban a budgetnek ilyen nagy százalékát a katonai kiadásokra szánni? (Élénk helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.) Ha plasztikusan akarom kifejezni magamat, azt mondhatnám, hogy először gondoskodjunk arról, hogy legyen mit védenünk, azután gondoskodjunk csak a védelemről. (Élénk helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.) *Koldustársányára nem Fell Wertheim-lakat.* (Tetszés és taps a bal- és szélsőbaloldalon.) annak elég egy régi zár is, és ha a régi zár elavult, csináltassunk újat, de abba a hibába ne esünk, amelybe esett az egyszeri gögös paraszt, ahinek a kerítése drágább volt, mint a háza. (Helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.) Ha a lakosság számát vesszük tekintetbe, itt is igen szomorú a perspektíva. Mert ha a nagyhatalmak között — gondolom — a negyedik helyen állunk is, a kivándorlás réme nagyon fenyeget. (Igaz! Ugy van! a bal- és szélsőbaloldalon.) évről-évre sok ezer katonakötelező férfi és ifju vándorol ki külföldre és ezzel szemben a bevándorlás is nem esélyes, a bevándorlók többsége Gálceizából valók, akik nem alkalmasak lehetnek a biztosteknek a német nyelv ismerete szempontjából. (Derűtség a baloldalon.) de az ellenség golyózáporai között igen gyengye formát tudnak felmutatni. (Derűtség a baloldalon.)

Helytelen pénzügyi politika.

De a legszomorúbb a perspektíva, ha az ország lakóinak, vagyis magának az országnak vagyonságát vesszük tekintetbe. Hiszen ez az aránylag szegény ország a nagyhatalmi állás terheinek majdnem felét kénytelen viselni, anélkül, hogy ez az ország annak a nagyhatalmi állásnak oly sok előnyét látná, amilyen költséggel jár; anélkül, hogy ez az ország valóban óhajtaná a nagyhatalmi állással együtt járó költségeket viselni; anélkül, hogy ez a nagyhatalom befelé, mint az ő hatalma jelenleg meg. (Igaz! Ugy van! a bal- és szélsőbaloldalon.) Mert hiszen a nagyhatalmi állás kifelé, mint kettős monarchia, vagy, mint az ő felsége uralkodása alatt levő országok és királyságok, vagy legfeljebb mint Ausztria szerepel. (Igaz! Ugy van! a bal- és szélsőbaloldalon.) Mint minden ember, aki a saját faluja templomtornyánál messzebb is túl lát és a külföldön is megfordult, úgy én is tudom, hogy a nagyhatalmi állásnak vannak nagy és tagadhatatlan előnyei; ha más nem is, már maga az az egy, hogy a békének erősebb és hatalmasabb őrei lehetünk, mind benn az országban, mind pedig kifelé, ez már maga is nagy előny. De ne felejtjük el, hogy a nagyhatalmi állásnak valódi feltétele a belső béke, a belső megelégedés (Igaz! Ugy van! a bal- és szélsőbaloldalon.) és az, hogy ez az ország maga is belássa és fel fogja nagyhatalmi állásunk előnyeit. De ezeket a nemzet természetesen csak akkor foghatja fel, ha nagyhatalmi állásának elő-

nyei valóban vannak. (Igaz! Ugy van! a bal- és szélsőbaloldalon.) De ha látjuk, hogy a terhek az állam háztartásában folyton emelkednek és ezzel arányban a lakosság vagyonsága nem emelkedik, s ha ennél a kérdésnél egy percre megállunk, arra a gondolatra kell jutnunk, hogy az ország teherviselési képességét pedig csak új kereseti források szaporításával érhetjük el. E helyett azonban mit látunk Magyarországon? A legantiszociálisabb politikát, midőn a legszegényebb népet leginkább sújtjuk a monopólium árának felemelésével (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) és az elsőrendű szükségletek árának felemelésével, ami által egyrészt óriási terheket ró a kormány az ország népére, másrészt nem végez semmi szociális alkotást. Hisz itt gondolkodni kell esnünk azon, vajon nem mesterséges előidéző-e ez a társadalmi rendet felülő szociális mozgalomnak? (Nagy zaj és mozgás jobbfelől.) Egy francia államférfi mondotta, hogy minden forradalom mögött egy meg nem oldott kérdés lappang. Így én is azt mondhatnám, hogy minden szociális mozgalom mögött szintén egy meg nem oldott, egy helytelen pénzügyi politika rejlik. (Ugy van! Ugy van! bal-felől.)

Ismerjék el a nemzet jogait.

De ez az egy választásnak eredménye nem is bizonyíthatja azt, hogy a nép évszázados küzdelmek után lemondjon egy jogáról, lemondjon egy kivánságáról, amelyért annyi áldozatot hozott évszázadokon keresztül, amelyért annyian küzdöttek, ki karddal, ki tollal, ki meggyőződésének bátor kifejezésével a multban. (Ugy van! bal-felől.) De emelkedjünk a mai sivár pártpolitikai harcok fölé és tekintsük ezt a harcot a nemzet régi harcának, szabadságáért való küzdelmének egy fejezete, nem akarom mondani utolsó fejezete gyanánt. Ha így tekintjük a dolgot, lehetetlen, hogy ez a Ház, amely minden más kérdésben a magyarországi szolgája, amely minden más kérdésben a magyar állam szupremáciájának kidomborítását czélozza kifelé és befelé is másokkal szemben, éppen csak egy kérdésnél, a hadsereg fejlesztésénél, a hadsereg kérdésénél ne tartson arra, hogy a magyar nyelv ott minden tekintetben érvényesüljön. (Ugy van! Ugy van! a bal- és szélsőbaloldalon.) Ne higgyék, t. Ház, hogy mi a harcot magáért a harczért akarjuk. Mi is óhajtjuk a király és nemzet közötti összhangot, mi is óhajtjuk a király és nemzet közötti békét, mert a király és nemzet közötti béke egyetlen biztosítéka egy állandó politikának (Élénk helyeslés a jobb- és szélsőbaloldalon.), egyetlen biztosítéka egy alkotmányos államban a kormányzásnak. (Ugy van! Ugy van! a jobb- és szélsőbaloldalon.) De mi a király és nemzet közötti békét csak úgy érthetjük, hogy az a nemzet jogainak elismerésével. (Élénk helyeslés és taps bal-felől.), a nemzeti álláspont megadózásával és a nemzetnek kielégítésével biztosítottassék. (Élénk helyeslés bal-felől.)

Ha ilyen kompromisszum, ilyen megegyezés felelnek a Ház asztalán, mi szívesen járulnánk hozzá ehhez a kompromisszumhoz, szívesen járulnánk hozzá a király és nemzet közötti béke megalapozásához. De minthogy ez a javaslat ezt nem tartalmazza, hanem mereven abszolút felségjogokra támaszkodik. (Ugy van! a bal- és szélsőbaloldalon.) Mozgás jobbról.) a nemzetből pedig csak anyagi és vérbeli áldozatokat kér. (Ugy van! Ugy van! bal-felől.) sem én, sem képviselőtársaim, kiknek nevében bátor voltam felszólalni, a javaslatot nem fogadhatjuk el, hanem a következő háziarozati javaslat elfogadását kérjük:

Határozati javaslat.

Elődeinktől öröklött töretlen hűséggel ragaszkodunk a szentesített élő törvényekben biztosított állami önállóságunk alapján a magyar nemzeti önálló hadseregnek felállításához. A magyar nemzet jobb jövődjébe vetett bizalommal hiszünk és reméljük, hogy a törvényes választások által szabadon megnyilatkozó nemzeti akarat ezen sarkalatos függetlenségi elviünknek érvényesítését a népképviselői rendszer többségi tényezőjének megadásával lehetővé fogja tenni. Addig pedig, amíg ezen nemzeti és állami önállóságunknak leglényegesebb intézményes biztosítékát megszerzhettük, képviselői kötelességünknek ismerjük mindazon jogainknak feltétlen és hamisítatlan érvényesülését ellenőrizni, illetve követelni, amely jogok az egész hadsereg kiegészítő részét képező magyar hadseregben a nemzetet az 1867. évi XII. t. c. z. beiktatott rendelkezések alapján is megilletik. A magyar alkotmány sohasem ismert és ma sem ismer köztársasági vagy kizárólagos felségjogot. Nem ismer ilyet a véderőre vonatkozó intézkedésekben sem. Maga a királyi hatalom is a nemzet akaratán épült fel és csak ez lehet forrása és maradó oszlopa a jövődjében. A véderő kérdéseiben a megkoronázott királynak az 1867. évi XII. törvényezik is csak az alkotmányos, a miniszteri felelősség biztosítékán nyugvó jogokat adott. A hadsereg kiegészítő részét képező magyar hadsereg nem lehet magyar, amíg an-

nak vezérleti, vezényleti és szolgálati nyelve a magyar államiságot és az államnyelvet kigunyoló az a német nyelv, amely még Ausztriában sem tudta államnyelvi elismertetését kivívni. Az 1869. évi XII. t.-cz. alapján is kétségtelen joga a nemzetnek, hogy hadseregében a saját államnyelvre, a magyar vezérleti, vezényleti és szolgálati nyelv teljes mértékben feltétlenül és korlátlanul érvényesüljön. Épp így kétségtelen jogunk van ahhoz, hogy a magyar állam czimere és jelvényei önállóságunknak megfelelőleg a hadseregben is hirdessék államiságukat és tiszteletben tartassanak. Vita tárgya sem lehet, hogy az igazságszolgáltatás és az annak területéhez tartozó katonai kintető anyagi és alaki törvényhozás soha semmi részében közössé nem tétetett. A nemzet törvényhozásának önálló és szabadrendelkezési joga és az állam nyelvének, különösen a magyar állam területén való kizárólagos elismertetése sem időgen hatalmi tényezőtől, sem más korlátoktól nem függhet. Erről lemondani sem nem lehet sem nem szabad. Az irrott és szentesített törvényekben intézményesen biztosított ezen nemzeti követeléseinknek teljesítéséhez annyal inkább ragaszkodunk, mert azoknak részben való teljesítése alkotmányos formák között a felségét a királyt is kötelező módon ünneplésben meg lett ígérve, a teljesítésnek elmaradásából, tehát a szent és érinthetetlen királyi tekintély csorbításától is tartanunk kellene. Minthogy azonban a törvények és a történelmi előzmények daczára olyan javaslat terjesztett a képviselőház elé, amely amellett, hogy az elviselhetetlenségig fokozott vér- és pénzáldozatot követel, a korlátlan és kizárólagos felségjog álláspontján alkotmányunk sarkalatos tételeinek megtagadását, államiságunknak és nemzeti jóváindulásunk veszélyeztetését jelenti, s ezenkívül a német vezérleti, vezényleti és szolgálati nyelvnek fentartásával, sőt annak a magyar államnyelv részbeni mellőzésével a katonai bíróságok terén való törvényes elismertetésével nemzetünket újabb megaláztatás is fenyegeti, tisztelettel alulírott képviselő hazafias kötelességüknek ismerjük, hogy a napirenden levő és a vele kapcsolatos javaslatoknak törvényerőre való emelkedését minden törvényes eszközzel megakadályozzuk. Ez okból és célból (lelkességgel) csatlakozunk a függetlenségi és 48-as párt mindkét árnálalának a nemzeti jogokért vívott harczához és javasoljuk, mondja ki a képviselőház: hogy a véderőről szóló javaslatot általánosságban a részletes tárgyalás alapjául sem fogadja el. (Élénk éljenzés és taps a baloldalon.)

Elnök utólag hangoztatja, hogy gróf Károlyi József Okolicsányival szemben az áruló szót használta. Kéri a képviselőket, hogy a személyesen sértő élt kerüljék.

Gróf Károlyi József megjegyzi, hogy beszédeben azt mondta, hogy ha egy háboruban a szövetségesek a csata hevében elhagyják szövetségüket, ez árulás. (Igaz! Ugy van! balfelől.) Csak hasonlatot használt. (Igaz! Ugy van! a bal- és szélsőbaloldalon.)

Elnök a vitát félbeszakítva az ülést két óra 10 perczkor berekeszti.

KÜLFÖLD

Az osztrák miniszterelnök a királynál. Mint Bécsből jelentik, báró *Gautsch* miniszterelnök ma utazott Ischlbe, ahol a király holnap külön kihallgatáson fogadja. *Gautsch* az osztrák parlament befejezett nyári ülészakának eredményéről tesz jelentést a királynak.

Új osztrák főrendek. Bécsből táviratozzák: Az osztrák keresztényszocialista párt lapudósítója, az „Austria“ jelenti, hogy *összszel az uralkodó 10—12 új tagot fog kinevezni az uralkodóba* s köztük lesz *Lichtenstein* Alajos herceg és dr. *Gessmann* Albert volt miniszter. A keresztényszocialisták ezzel a híreszteléssel azt a hitet akarják kelteni, mintha a király mélyen sajnálkozna a keresztényszocialista párt vereségén és ezt a sajnálkozást azzal akarná jelezni, hogy a Reichsrathból kibukott pártvezéreket kárpótulásul főrendekké nevezi ki.

A monarchia ellen. Belgrádból jelentik: *Mitrovicz*ban új lap indul meg legközelebb. Az új lap célja és kimondott iránya a *propaganda Ausztria-Magyarország ellen*.

A walesi herceg Németországban. Londonból jelentik: A német császár meghívta a walesi herceget Potsdamba és berlini lapok közölték, hogy a herceg már e héten elutazik. Az udvar ezzel szemben jelenti, hogy a walesi herceg elha-

lasztotta utazását. Nemosak Potsdamba és Berlinbe, hanem Drezdába is el fog látogatni, az utazás ideje azonban még nem biztos.

Külgyminiszterből nagykövet. Párisból jelentik: Ugy hallatszik, hogy *Rifaat* basa külgyminisztert az elhunyt *Naum* basa nagykövet utódává fogják kinevezni.

Stolypin grófi kinevezése. Pétervárról jelentik: Azt beszélik, hogy a cárnak aláírás végett a finn vízekre egy ukázt küldtek, amely *Stolypin* miniszterelnöknek megadja a grófi rangot.

Aláírták a döntőbírósi szerződést. Washingtonból jelentik: Az angol-amerikai és a francia-amerikai választott bírósi szerződéseket aláírták. Az aláírás nagy ünnepeességgel ment végbe a Fehér-ház könyvtárában Taft elnök és az illető államok diplomáciai képviselői jelenlétében. Az Angliával kötött szerződést *Knox* államtitkár és *Bryce* angol nagykövet, a francia szerződést *Knox* államtitkár és a francia nagykövetség egyik megbízottja írta alá, mert *Jusseran* nagykövet ez idő szerint Párisban van. A szenátusnak sok tagja van, akik nem remélik, hogy a szerződéseket egyhamar ratifikálni fogják. A külgyminiszter bizottság néhány tagja azt a nézetét fejezte ki, hogy a szerződésben megállapított metódus, amely választott bírósi rendezésre alkalmas eseteknek bíróság elé vitelére vonatkozik, hiányos. Az a hatás azonban, amelyet minden, a világbéke föntartására irányuló mozgalom a közvéleményben kelt, végül kétségtelen, hogy *biztosítani fogja a szerződés ratifikálását*.

Egy rabbi a szétválasztási törvény ellen. Párisból jelentik: Az „*Universale Israelite*“ című izraelita folyóiratban érdekes cikket tesz közzé a portugáli szétválasztási törvényre vonatkozólag *Netta* Mózes lisszaboni főrabbi. Kijelenti ebben a cikkében, hogy *a szétválasztási törvény ellenkezik a józan észszel és súlyosan sérti a vallásos tradíciókat*, úgy hogy a pápa joggal utasíthatta vissza. E törvény ellen nemosak a pápának, hanem minden hívőnek egyaránt tiltakoznia kell, valamint általában mindenkinek, aki a lelkiismereti szabadságért harczol.

A balkáni béke.

— A török—montenegrói megegyezés. —
— *Saját tudósítónktól.*

Budapest, augusztus 4.

Az albán fölkelők legnagyobb része már megindult, hogy visszatérjen falujába. Egyelőre még bizalmatlankodnak az albánok, mert attól tartanak, hogy az amnesztiával csak törbe akarják őket csalni, de ez a bizalmatlanságuk természetesen hamar el fog enyészni, amikor látni fogják a török kormány becsületesszándékait. Ezzel a békekötéssel remélhetően hosszabb időre helyreáll a nyugalom a Balkánon. A többi lázadó bandák is elszélednek és megszűnik a török-montenegrói feszültség is. Törökország nem pénzbeli, hanem egyéb kárpótást fog adni Montenegrónak, amiért a malisszorokat a lázadás idejében segélyezte.

A balkáni eseményekről érkezett táviratainkat itt adjuk:

Cettinje, augusztus 4.

A török követ tárgyalásokat kezdett a montenegrói kormánnyal a kért *kártérítés* körül. Szó van azokról a költségekről, amelyeket Montenegrónak az odamenekült albán lázadók eltartása okozott, továbbá terület kiigazításokról és bérösszegekről, amelyeket *Abdul Hamid* alatt Törökország fizetett Montenegrónak a vitás területek használatáért. Ez a bér évente 10,000 török fontot tesz ki és a volt szultán pontosan fizette. A montenegrói kormány ezt a jövedelmet évjáradékkul ígérte *Mirko* hercegnek, ha megnősül. Az ifju török kormány beszüntette a bérfizetést.

Követeli továbbá Montenegro, hogy *Törökország csapolja le a saját költségén a Bojana-folyó vidékét és Skutari környékét*.

A tárgyalásokat Oroszország hátráltatja. *Mar-tinovic* hadügyminiszter hirtelen lemondása is az orosz kormány műve volt; megfenyegette ugyanis Montenegrót, hogy megvonja tőle az évenként járó pénzbeli támogatást, ha Albániában oroszellenes politikát üz.

Konstantinápoly, augusztus 4.

A külgyminiszterium ez ideig nem kapott jelentést arról, hogy a malisszorok megkezdtek volna a visszatérést. A délután folyamán a nagyvezér, a hadügyminiszter, a külgyminiszter és a belügyminiszter konferenciát tartottak, mint hírlik, azon mód felett, hogy hogyan alkalmazzák a malisszorokra vonatkozó tegnapi határozatokat.

Konstantinápoly, augusztus 4.

A janinai váli *Muharen Resid* bandája és a csapatok közti tegnap jelentett összeütközésre vonatkozólag jelenti, hogy a banda, amely hiába igyekezett *Smerto* falu lakosságának a támogatását megnyerni, arra a hirre, hogy a csapatok számára erősítés érkezik, négy halott és egy sebesült hátrahagyásával elmenekült. A bandához tartozó *Ljapok* elhagyták *Muharenet* úgy, hogy ennek a bandája most már csak 25 emberből áll. Üldözésük erőlyesen folyik. *Resadie* és *Marghelic* lakossága a csapatokat támogatja. A janinai váli jelenti továbbá, hogy az albánok, akik *Argirocaszto* környékén együtt maradtak, *kezdenek falvaikba visszatérni. A delvionii albánok is jórészt hazatértek.* A többiek is hazatérőben vannak. Mintegy 15 fejelegyverzett albán összegyűlt a varsaviczai hídnál, de a esendőrparancsnok felszólítására elszéledtek. A janinai és elbasszani szandzsákbán nyugalom van. Szulejman *Batus* albán főnök és az összes politikai elitéltek tegnap a diakovai hatóságok megadták magukat és megesküdtek, hogy a kormányhoz való hűségüket tettekkel fogják bebizonyítani. A mohamedán albánok, akik *Tepedelen* kazánban laknak, a janinai vilajetben, a válihoz hódoló iratot intéztek, amelyben kijelentik, hogy nekik nem ugyanazon kívánságaik vannak, mint a malisszoroknak, hanem csak iskolákat, utakat és hidakat óhajtanak.

Konstantinápoly, augusztus 4.

A hivatalos lap egy törvényt közöl, mely szerint a parlament által való elfogadás után sürgősen megkezdik a *Prizrend-Skutari*, *Janini-Resadie*, *Struga-Dibra* és *Dibra-San Giovanni di Medua* közti utak kiépítését. Ezen utaknak a kiépítése a malisszorok számára tett koncessziók egy részét képezi.

Konstantinápoly, augusztus 4.

Megbízható hírek alapján a *Zia* kijelenti, hogy a malisszorok visszatérése ma kezdődik meg és néhány napig fog tartani. A kérdést véglegesen rendezettnek lehet tekinteni. A nevezett lap megcáfolja azon híreket, hogy Montenegro a malisszorok visszatérését bizonyos feltételekhez kötötte.

A tegnapi diplomata-fogadtatás alkalmával a külgyminiszter közölte a malisszor-kérdés rendezését. Míg a kormánylapok helyeslik a malisszor-kérdés rendezését, az ellenzékiek súlyos aggodalmakat hoznak fel, programmtalan eljárással vádolják a kormányt és kérdik, vajjon a török diplomácia e kérdésben sikert aratott-e, vagy kudarcot vallott?

Cettinje, augusztus 4.

Sadr Eddin török követ meg van elégedve a békekötéssel, de azt mondja, hogy az eredmény csak akkor lesz teljes, ha valamennyi malisszor hazamegy. Reméli, hogy a békét méltányos bánásmóddal állandóan fenn lehet majd tartani. Nyílt titok, hogy az utolsó zavargásokat mesterséges intrikákkal idézték elő s éppen ezért a jövőben vigyázni kell rá, hogy ilyen meglepetés ne érje Törökországot. Azok a könnyebbiségek, amelyeket a malisszorok az államtól kapnak, tetemesek s mindaddig fogják élvezni, míg nyugton maradnak. Törökország és Montenegro között ismét jó a viszony, az utolsó félreértés is elszlott s kölcsönös jóindulattal tartós lesz a barátság.

Az a három malisszor törzsfőnök, akik elhatározták, hogy visszatérnek Törökországba, az utolsó pillanatban elhalasztották utazásukat. Azt mondták, hogy az amnesztia csapda, törbe akarják őket csalni s hiábavaló minden rábeszélés, egyikük sem tért még vissza.

Konstantinápoly, augusztus 4.

A janinai váli jelenti, hogy a lázadó bandák *Dél-Albániában elszéledtek*, mihelyt meghallották, hogy a malisszorok meghódoltak. Most az albán és görög lakosság ugyanolyan kíváncsiságot követel, mint aminőket a malisszorok kaptak.

Marakodás Marokkóért.

— Feszül a francia-német viszony. —

Budapest, augusztus 4.

Még mindig egymással ellentmondó, hivatalos és nem hivatalos jelentések adnak csak képet arról a marakodásról, amelyet a hatalmak Marokkóért folytatnak. A berlini francia-német tárgyalások eredményét titkolják, néhol megjelenik egy-egy sugalmazott jelentés, amely azonban mindig csak az egyik tárgyaló fél szándékait és ezélszásait rejtegeti a sorai között, közben hirdetik a békét, hangsúlyozzák a békés megoldás lehetőségét és üdülését megszokotva, sietve Berlinbe utazik a német császár, ami viszont azt jelenti, hogy mégsem olyan békés a hangulat.

Előkelő párisi hírforrás szerint Franciaország az utóbbi időben már nagyon meg sokalta Németországnak a tárgyalások során tanúsított magatartását. Németország kihasználja a reá háramló előnyöket és minduntalan a háborúval való fenyegetéssel akarja zsarolni Franciaországot. A francia politikai közvéleményt erősen felháborítja ez az eljárás és óppenséggel nem riadnak vissza egy háborútól sem, ha Németország folytatja zsaroló politikáját. Ezt az ujonnan beállott szenzációs helyzetet, amely a békés megégyezésről szóló táviratoknak merően ellentmond, még csak igazolja az angol hadügyminiszternek egy tegnapi kijelentése, amely az angol-német barátságot hangsúlyozza. Mintha Anglia frontot változtatott volna, megégyezvén a helyzet gyors elmérgesedését.

Oroszország is féltékenyen tekint a berlini tárgyalások felé. Az orosz gazdasági érdekeknek ugyanis súlyos kárát jelentené a megegyezésnek az a pontja, amely arról szólna, hogy a német értékpapírokat jegyezzék a párisi tőzsdén. Ezáltal az orosz gazdasági érdekek szenvednének erős mellőzést.

Táviratainkat a marokkói bonyodalomról beállott újabb eseményekről a következőkben adjuk:

A zsaroló Németország.

Páris, augusztus 4.

Jól értesült francia politikai körökből ered a következő érdekes információ:

Franciaország és Németország között a szituáció igen komoly. Tudvalevő dolog, hogy Németország részéről megint különös esetről van szó, amelyet francia politikai körökben úgy neveznek: *chantage à la guerre*, zsarolás háborúval való fenyegetéssel.

Németország számított Franciaország és Angolország belső bajaival. Számított arra, hogy jelen pillanatban sem a francziák, sem az angolok nem képesek háborút üzenni. Ezzel akar most magának óriási területiális koncessziókat adni Afrikában...

De elszámította magát. A francia közvélemény el van mindenre határozva, még a mozgósításra is; a kormány iránt a legnagyobb bizalommal viseltetik és el van tökéltve, hogy a zsarolási politikát egyezersmindenkorra meg kell szüntetnie.

Angolországban, minden belső válság mellett, az összes pártok egyetértének abban, hogy Németország terrorisztikus politikájával végleg le kell számolni.

Tudvalevő dolog itt Párisban, hogy Franciaország nem riad vissza attól sem, hogy a végső határig menjen és esetleg a hadsereget is kész mobilizálni. E tekintetben az egész francia közvélemény egyetért.

De Selves francia külügyminiszter nagyon nyájas és nagyon udvarias ur; a németek de Selves urat csak a párisi ujdonságokból ismerték, mint Szajna-prefektust és mivel de Selves ur bizonyos belső okokból egy sajtóhajsának volt kitéve, a németek azt gondolták, hogy de Selves urral úgy lehet beszélni, mint beszélt róla a „*Matin*”, vagy a „*Petit Journal*”. Itt is tévedtek a német urak és közelebről megismervén de Selves urat, azt vették észre, hogy a nyájas és udvarias formák

mögött sok erős akarat, hidegvér és céltudatosság rejlik. De Selves ur, úgy hírlík, már tudatta a németekkel, hogy ha éppen Marokkó végett háborút akarnak, hát Franciaország attól nem fél, de Angolország sem.

Az angol hadügyminiszter a békéről.

London, augusztus 4.

Az oxfordi egyetem nyári kurzusának megnyitása alkalmából, amelyen Németország állását a világban és a történelemben fogják tárgyalni. Haldane hadügyminiszter tegnap este ünnepi beszédet mondott Nagybritannia és Németország címen. Haldane azt mondta, hogy nagyon sajnálatos volna, ha a két nép békés együttműködését a civilizációért megzavarnák, vagy fölösleges gyanakodással fenyegetnék. Mennyivel jobb volna a világ békéje szempontjából, ha úgy, mint az angolok, francziák, oroszok és amerikaiak, egymásról csak a legjobbat tetelezzik föl. Németország és Anglia között ugyanez az irányzat kezdődne el. Kevés kívánatosabb dolog van annál, hogy Anglia és Németország egymást megértsek.

A német császár részt vesz a tárgyalásokon?

Berlin, augusztus 4.

Vilmos császár hirtelen megváltoztatta az utiprogramját és holnap visszatér Potsdamba. Mint a *N. Fr. Pr.* levelezője mérvadó helyről megtudta, ebből nem szabad a marokkói kérdésben beállott kedvezőtlen fordulatra következtetni, hanem ellenkezőleg, ma délután a német kormány kommunikéje fog megjelenni, melyből ki fog tűnni, hogy elvben már megtörtént a német és francia álláspont közeledése és még csak a részleteket kell megvitatni, amelyek mind a két részről meg kell vizsgálni. A császár tehát azért tér vissza Potsdamba, hogy ebben ő is résztvehessen. Az utiprogram megváltozásának másik oka a császárné hirtelen megbetegedése.

A francia-német tárgyalások.

Berlin, augusztus 4.

A tárgyalások nincsenek megszakítva, sőt, úgy látszik, sikeres fordulat állt be, melynek a részleteit ma, vagy holnap fogják a nyilvánosság elé vinni. Ezt a „*Börsencourir*” párisi jelentése is megerősíti, amelyik így szól:

„Uj javaslatokról van szó és pedig olyanokról, amelyeket francia részről tesznek. Erre vall az a hoeszas megbeszélés, mely tegnap *Cailleaux* miniszterelnök és *De Selves* külügyminiszter között folyt. Így tehát joggal tehetjük fel, hogy nem tárgyalások félbeszakítása következik be, hanem ellenkezőleg, azoknak egy újabb fejezete.”

Páris, augusztus 4.

A „*Times*” mai cikke és a Reuter-ügynökség kommunikéje megnyugtatólag hatott a francia közvéleményre. A német követeléseket ugyan, amennyire azok ismeretessé váltak, olyanoknak tekintik, melyek meghaladják azt, amit Franciaország teljesíthet, de azért meg vannak arról győződve, hogy a két fél mindjebb közeledik egymáshoz és a tárgyalások kedvező eredménnyel fognak véget érni. Ezzel mindjebb háttérbe szorul a legfőbb francia lapnak a legutóbbi napokban nyilvánított óhaja, hogy az ügyet európai konferencia elé terjesszék.

A *Temps* londoni levelezője lapjának következőket jelenti:

„Itt az a felfogás arra nézve, hogy Dél-Afrikában esetleg nagy német gyarmatbirodalmat állítsanak fel, teljesen megváltozott és azt az eshetőséget többé az angol érdekekre nem tartják sérelmesnek.”

Berlin, augusztus 4.

Cambon francia nagykövet és *Kiderlen* Waschter államtitkár közti tárgyalások folyamán az elvi álláspont terén közeledés jött létre. A részletes kidolgozás mindazonáltal még alapos áttanulmányozást igényel, amelyvel jelenleg az illetékes tányezők foglalkoznak. Az eredményt azután a birodalmi kancellária a császár elé fogja terjeszteni.

Köln, augusztus 4.

A *Kölnische Ztg.* berlini jelentése szerint a *Possische Ztg.* jelentése nem egyoldalú német jelentés, hanem Franciaország egyetértésével történt meg. Ha az elvi álláspont tekintetében létrejött közeledés titkos tanácskozáson történt, ez igazolja a sokszor kifogásolt titkos tárgyalásokat, amelyek így próbát állottak ki.

Orosz féltékenység.

Pétervár, augusztus 4.

Politikai körökben rossz szemmel nézik, hogy Franciaország kellő engedelmény fejében meg akarja engedni a német értékek jegyzését a párisi tőzsdén, mert az egyértelmű volna azzal, hogy a francia pénzügy felvevőképessége az orosz kölcsönök számára csökkenne.

TÁVIRATOK.

A perzsiái bonyodalom.

Páris, augusztus 4.

Pétervárról táviratozzák, hogy ott nem kis aggodalmat kelt a török csapatok feltűnő koncentrációja a perzsa határon. Törökországnek eddigelő 50.000 főnyi katonasága van Urmia közelében s egyáltalán az orosz-török határon nagyarányú katonai intézkedéseket tett a török hadügyi kormány. Konstantinápolyban arra magyarázzák Oroszország támogatását az exsah mellett, hogy Oroszország meg akarja törni az ifju-török kormány befolyását Perzsiában, viszont ha Perzsiában megszűnik az alkotmányos kormányreform, akkor Törökország helyzete gyengül.

Pétervár, augusztus 4.

Mohamed Ali exsah állítólag három jól fel-fegyverezett hadoszloppal Teherán ellen vonult, miután Kermansahban kardesapás nélkül elfoglalta az állami lőszerkészletet és egy jelentékeny tűzrési parkot. A lakosság mindenféle lelkesen üdvözi a volt uralkodót, aki 5—10 napon belül Teherán előtt fog teremni. Pétervárott nem hiszik, hogy a perzsa kormány komoly ellenállást kifejtené, mert az exsah hadereje hir szerint sokkal nagyobb, mint Teherán helyőrsége. A mostani miniszterek valószínűleg elmenekülnek, vagy a követségeken keresnek menedéket a kivégzés elől.

Uj forrongás Mexikóban.

London, augusztus 4.

Washingtonból jelentik: Az Unió Mexikóban fegyveresen fog fellépni, ha Madero és Reyes tábornok pártja között vérontás lenne.

Mexikó, augusztus 4.

Madero az országhoz intézett manifestumában kijelenti, hogy tekintettel elnökjelöltségére, az aktív politikai élettől visszavonul, egyuttal leköszön pártvezéri állásáról és az ügyek vezetését egy husztagu vezérő-bizottságra bizza. Pártja ezután a „*haladó alkotmánypárt*” nevet fogja viselni. Ezzel szemben alakult egy forradalmi párt, mely decentralisztikus programot állított fel és az egyes államok szuverenitásáért küzd.

Mexikót újabb forradalom fenyegeti. De la Barra elnök *Vasquez Gomez* belügyminisztert lemondásra kényszerítette. Ez esetből kifolyólag a liberálisok körében szakadás történt. A városban nagy az izgatottság. Sok volt forradalmár katonatiszt nyíltan kijelenti, hogy hajlandó hivatástól visszavonulni. Egyes katonatisztek már elhagyták a várost, hogy katonákat toborozzanak. Egyidejűleg közlik, hogy Maderon kívül Reyes tábornokot is jelölik az elnökségre.

A Haiti szigeti forradalom.

London, augusztus 4.

Az Egyesült-Államok kormánya el van tökéltve Haitin a fegyveres intervenczióra, ha a lét elrökjelölt hívei között polgárháború fenyegetne.

Páris, augusztus 4.

Port-au-Princeből jelentik, hogy a *Bremen* cirkáló egy tisztjének vezetése alatt 45 tengerész partra szállott és a német kereskedők üzleteit őrzik a matrózok. A karaii tengerrel küldték a német hadihajót a haiti vizekre, mert az ottani német ezégek sürgős segítséget kértek. Tényleg már fosztogattak a lázadók *Hermann* német kereskedő

augusztus 4.

entése szerint a dalu német je. atériásával tör- kintetében létre- n történt, ez s tárgyalásokat,

augusztus 4.

emmel nézik, dmény fejében lékel jegyzését értelmű volna felvevőképesség csökkenne.

OK.

augusztus 4.

ny ott nem apatok feltűnő Törökország-onasága van az orosz-török intézkedéseket Konstantiná-zorszag támo-oszorszag meg ny befolyását an megszűnik akkor Török-

augusztus 4.

három jól fel- ellen vonult, alkül elfoglalta ntékény tűzér- lelkesen üd- napon belül tt nem hiszik, enállást kifej- szerint sokkal mostani mi- vagy a kö- rézés elől.

augusztus 4.

ó Mexikóban és Reyes tá-

augusztus 4.

manifesztumá- kjelöltségére, egyuttal le- yek vezetését zza. Pártja vet fogja vi- adalmi párt, illított fel és d. De la inisztert le- foyólag a li- A városban már katoná- hinciket ni- dalmat kez- k a várost, üleg közlik, is jelölik az

augusztus 4.

van töké- na a iót el- yevetne.

augusztus 4.

a Bremen 5 tengerész üzleteit ör- küldték a az ottani ényleg már kereskedő

telepén. Simon elnök házat feldúlták, noha amerikai lobogó leng rajta.

New-York, augusztus 4.

Simon elnök tegnap este Port-au-Princeből Kingstonba (Jamaika) érkezett.

Közgazdasági táviratok.
Amerikai tőzsdék zárata.

Newyork.		aug. 4.	aug. 3.	aug. 2.
Buza helyben	96%	96	92 1/4	
szeptemberre	97 1/2	97 1/2	95 1/2	
decemberre	102 1/4	101 1/4	99 1/2	
Tengeri szeptemberre	70 1/2	70 1/4	—	
decemberre	68 1/2	—	—	

Chicago.		aug. 4.	aug. 3.	aug. 2.
Buza augusztusra	90 1/2	89 1/4	—	
szeptemberre	92 3/4	92	90 1/2	
Tengeri szeptemberre	65 1/2	65 1/4	64 1/2	

Newyork, augusztus 4. Gyapot Newyorkban, helyben 12.75 (12.60), Gyapot augusztusra 12.54 (12.45), Gyapot októberre 12.25 (11.34), Gyapot New-Orleansban helyben 12 1/2 (12 1/2), Petroleum Stand white Newyorkban 7.25 (7.25), Petroleum Stand white Philadelphában 7.25 (7.25), Petroleum Refined in Cases 8.75 (8.75), Petroleum Credit Blancet at Oil City 1.30 (1.30), Zsir Western steam 9.25 (8.90), Zsir Rohe és Brothers 9.50 (9.—).

Chicago, augusztus 4. Zsir szeptemberre 9.02 (8.80), Zsir októberre 8.62 (8.80), Szalonna shört clear 9.00 (8.77), Sertéshus szeptemberre 17.75 (17.65).

A czéllövő huszárok áldozata.

— Sopronban agyonlöttek egy uriaszonyt. —

Budapest, augusztus 4.

Sopron közelében ma délelőtt czéllövő gyakorlatot tartott a 9-ik huszárezred. Bár a lőtávolban, a veszélyeztetett terepek körül kiállították a szokásos őrszemeket, megdöbbentően fejeződött a czéllövés. A czéllövő huszárok agyonlöttek egy uriaszonyt, aki a társaságával gyanutlanul sétált ki az ugynevezett gleichenbergi fasorba. Zelinka Frigyesné, egy fővárosi mérnök fiatal felesége a sajnálatra méltó áldozat, akinek a tragikus haláláról a következő részleteket jelentik Sopronból:

A Sopron-város közelében fekvő gleichenbergi fasor kedvenc sétahelye a soproniaknak. Ma reggel is egy hét tagból álló társaság indult el Sopronból a fasorba. A társaság tagjai voltak: özvegy Dobrovics Sándorné soproni takarékpénztári főkönyvelő özvegye és az ő vendégei: Zelinka Frigyes budapesti malommérnök, a feleségével Bergmann Imával, továbbá Dobrovics Emma, özv. Strobl Ferencné, özvegy Fischer Józsefné és özvegy Kozák Sári. Amikor a társaság a Kulp-féle erdőszház mellett levő ródlí pályáról eltávozott, betért az ugynevezett Gleichenbergi fasorba. Végighaladtak a sétányon, amikor egyszerre egy 48-as gyalogezredbeli katona állott eléjük.

— Nem lehet tovább menni! — mondotta a katona, — innen veszedelemesebb a séta, mert a 9-ik huszárezred lövgyakorlatokat tart.

A huszárok a Brandl-féle major háta mögött, az erdő szélén, czéltáblába lövöldöztek és tölteny-re. A társaság respektálta a katona figyelmeztetését és nem ment túl a megjelölt vonalon.

— Ha nem mehetünk tovább — mondotta egyikük — üljünk le és ne folytassuk a sétát.

A társaság tagjai két egymás mellett lévő padon foglaltak helyet és nyugodtan beszélgettek. Alig ültek ott néhány pillanatig, lövöldözés hallatszott és Zelinka Frigyesné élesen felsikoltott:

— Saj, agyonlöttek! . . . Többet nem szót,

sápadtan lefordult a padról, a társaság többi tagjai, valamint az őrt álló gyalogos katona hirtelenül a földre buktak, hogy a mellettük elsüvíő golyók ne ériék őket. Amikor megszűnt a golyózápor, az őrt álló baka nagynehézzen figyelmeztetésre tudta tenni a katonákat, hogy ne lövöldözzenek mert még meggyilkolnak egy sereg embert. Vőzre leszűntették a tüzelést és odarohantak, ahonnan a fajkiáltások hallatszottak. Zelinka Frigyesné ott feküdt a porban, az alsóteste és a ruhája csupa vér volt és úgy látszott, hogy már nincs benne élet. Zelinka mérnök, amikor meglátta, hogy felesége

vértengerben fekszik, rosszul lett, elájult, úgy kellett föllecsolni. Hamarosan megérkezett a katasztrófa helyére egy huszárfőhadnagy, egy kapitány, egy katonorvos s ők sietettek, hogy segédkezzenek. Zelinkánét hordágyra tették és be akarták szállítani a közelben lévő erdőszlakba, de még mielőtt elérhették volna az erdőszházat, a szerencsétlen uriaszony belehalt sérüléseibe.

Zelinkáné holttestét bevitték a Kulp-féle házu, ahol hamarosan megjelent Farkas István rendőrkapitány, Hirtlauer rendőrtisztviselő és Szilvassy hatósági orvos. Megállapították, hogy Zelinkánét három golyó érte. Egy a hasán furódott keresztül, kettő pedig a czomjába hatolt.

Zelinka Frigyesné már évek óta jár nyaracta látogatónba Sopronba, ahol apja, Bergmann üvegeskedő volt. A Bergmann-családot, amely egy régi evangélikus patricius-családja a városnak, minceni ismeri és becsüli. Bergmannak több gyermeke volt, akik közül az egyik fiu honvédőrnagy és most a budapesti Ludovika Akadémián tanár. A tragikus sorsra jutott Zelinkáné csak néhány nappal ezelőtt érkezett Sopronba, ahol rokonánál, özvegy Dobrovics Sándornénál szállt meg.

A szerencsétlen sorsu Zelinkánét Budapesten fogják elmentni. A tragikus eset tisztázására egy a polgári, mint a katonai hatóság vizsgálatot indított.

Magyar faluk pusztulása.

— Ujabb nagy tűzveszedelmek. —

Budapest, augusztus 4.

A nagy tűzveszedelmek szezonját éljük. Nap nap után újabb tűzveszedelmek és pusztulások hírt jelentik a tudósítások. Ma egyszerre két virágzó magyar község égett le. Rimakokova és Jászfényszaru községeket perzselte fel a szörnyű tűzvész. A két falu pusztulására vonatkozó s egyéb más vészhireinket alábbi tudósításainkban adjuk:

Rimaszombatból jelentik, hogy tegnap délután három óraker a Rimaszombattól mintegy három órányira levő Rimakokova község egy háza kigyuladt s a nagy szélviharban rövid idő alatt az egész község egy lángtenger volt. Neumann Adolf kereskedőnél ütött ki a tűz eddig még ismeretlen okból s bámulatos gyorsasággal harapózott el a szomszédos házaira. Alig tíz percczel később, hogy a tűz kiűtött, már huszonöt ház állott lángban.

Az oltásra a nagy szélben, jóllehet a községnek saját, jól szervezett tűzoltósága van, gondolni sem lehetett. Alig néhány perc mulva már tüzet fogott a luteránus templom is, melynek leszakadtak a harangjai és elolvadtak a nagy hőségben. Elégett a község háza is valamennyi irattal együtt. Fokozta a lakosság rémületét az a körülmény is, hogy Steiner Adolf kereskedő üzletében óriási robajjal fölrobbant két hordó benzín s a házat a szó szoros értelmében szétvetette. A robbanásnál emberéletben nem esett kár, mert a mint a ház kigyuladt, lakói kimenekültek belőle.

A nagy tűz olyan fiistfelhőket teremtett, hogy Rimaszombatban is megéreztek a fiist szagát; mindazáltal a katasztrófáról csak ma értesültek a városban, mert a tűz a táviró- és telefonvezetéseket is tönkretette. Habár a tüzeset fényes nappal történt, emberáldozatot is követelt. Két gyermek a lángokban lelte halálát s a község luteránus lelkészének, Bancik Sámuelnek a felesége ijedtében szörnyen halt.

Rimakokova közeléből számos emberével segítségül sietett Nitske Gusztáv, a rimamurányi-szalgótarjáni társaság főerdésze, akinek buzdításával és segítségével végre sikerült délután öt óraker a tüzet lokalizálni. A rövid két óra hosszáig tartó tűzvész azonban a község felét, szántiz lakóházat és a hozzá tartozó melléképületeket, számos háziállatot és gabonaneműt elhamvasztott.

A rimakokovai tűzveszedelem óriás kárt okozott. Háromszáz család hajléktalanná lett és százhusz ház pusztult el összes melléképületeivel együtt. Bornemisza László főispán táviratilag fejezte ki részvétét és jelentést küldött a belügyminiszteriumnak, ahonnan sürgős segítséget kér a hajléktalanok részére. Ma reggel odaérkezett Havranek János esendőrhadnagy husz esendőrral, akik Rimakokován maradnak a közbiztonság megóvása érdekében. A lakosság körében nagy a kétségbeesés, mert a hajléktalanná lett családok jó része egész vagyonát elvesztette. Megállapították, hogy három ház és gyermeknek nyoma veszett. A esendőrkaszárnya, a község háza, a vendéglő, a templom és

iskolák romokban hevernek. A rimakokovai tűzkárosultak számára Lukács Géza alispán több métermázsza szalonnát küldött. Losonezról tegnap egy század gyalogságot rendeltek ki. Komáromy István tb. főjegyző a helyszínére érkezett. A kár mintegy 4 millió korona. Nyolcz község tűzoltósága dolgozott a tűz megfékezésén a legnagyobb erőfeszítéssel. Az eltűnt gyermekek előkerültek. Nagyszámu szarvasmarha lett a tűz áldozatává. A templomba hordott butorok és értéktárgyak mind odavesztek. Knöpfler Károly rimakokovai nagybirtokos 1000 koronát adományozott és gyűjtést indított a károsultak számára, azonkívül husz családnak nyújtott menedéket. A tüzet valószínűleg gyermekek játszás közben okozták.

Rimaszombat város ma közgyűlést tartott, a melyen részvétét fejezte ki Rimakokova szerencsétlensége fölött, dr. Kármán Aladár orvos indítványára megbízta a tanácsot, hogy segítse a károsultakat.

Jászfényszaru pusztulásáról rövid, de annál megdöbbentőbb híradás érkezett eddig. Jászberény jelentés szerint a Jászberény közelében lévő virágzó magyar községben, Jászfényszarun, tegnap délután hatalmas tűzveszedelem pusztított. Az egyik gazdálkodónak kigyuladt a kereszthe rakott buzája, ettől tüzet fogott a lakóháza és néhány pillanat mulva már három ház is égett. A tűzoltóság tehetetlennek bizonyult a pusztító elemmel szemben, negyedóra alatt égő látatenger volt az egész utca. Telefonon segítségül hívták a jászberényi tűzoltókat, de mire a segítség megérkezett két utca elpusztult. Hetvennégy ház, számos istálló, gazdasági épület és takarmány lett a tűz martalékává. Estefelé sikerült a tüzet lokalizálni. Emberéletben szerencsére nem történt kár, de az anyagi veszteség óriási, mert a leégett épületek nagy része nem volt biztosítva.

Nagygyereblyés zemplénmegyei községben kémménytűzből eredő nagy tűzvész pusztított. Leégett 46 lakóház 96 melléképülettel. Elpusztult ezenkívül a Khoz czég fűrészgártelepe az összes feldolgozott és nagy halmazban felrakott faanyaggal együtt. A kár meghaladja a 200.000 koronát. Biztosítva csak a fűrészgár volt.

Felsőszeli községben ma délelőtt nagy tűzvész tört ki, melyet csak a késő délutáni órákban sikerült lokalizálni. Tizennégy lakóház az összes melléképületekkel és nagymennyiségű felhalmozott gabonaneműekkel teljesen elégett, 28 osalád hajléktalan.

Bécsben az éjjel a Fischer, Goldschmidt és társa rudolfsheimi cipőgyárában tűz ütött ki. A tűz elpusztította a gépházat és nagymennyiségű készanyagot. A tűz valószínűleg úgy keletkezett, hogy egy gázcsapot nyitva felejtették. A kár hatvan ezer korona. A gyár üzemét kénytelen egy időre megszüntetni.

A Franzensfeste melletti erdőégés Spingés felé lassan terjed. Ha csak erős északi szél nem támad, valószínűleg sikerülni fog a tüzet lokalizálni. Franzensfeste maga veszélyen kívül van, de a tűzvész már a Defregger-villát és Spingés falut fenyegeti.

UJDONSÁGOK.

Tetemrehívás.

* * *

Egy fiatal, szép, életvidám és életerős uriaszony vértelenül, sápadtan, halottan fekszik a ravatalán és ehhez a ravatalhoz tetemre kell hívni egy huszárezredet; nem is egy huszárezredet: az egész armádiát. Megborzong az ember, hajaszála égnek mered, hogy ha hallja ezt a históriát: a vidáman csevegő társaságot, amint gondtalanul sétál a katonai lövőtér felé, tapodtat sem megy tovább, mint ameddig a kirendelt őrszem enged. Messze, kívül azon a vonalon, amelyet a katonaság az ostoba hadijátéknak kijelölt, leülnek egy padra, kacagognak, mulatnák, figyelik a távoli puskaropogást, amikor a férje szomszédságában felsikolt a fiatal aszszony, vér önti el, egy golyó halálra találta.

A gyalázatosan meggyilkolt uriaszony teteme előtt feleljen az armádia azért, amit cselekedett. Ezek az urak az igazi urak ebben az országban. Kard fityeg az oldalukon, gögduzzasztja a keblüket, rátartók a hivatásukra, külön becsületet, külön tisztességet követelnek a maguk számára. Az étvágyuk főmérdek: hol Dreadnought kell nekik, hol új ágyú, hol új puska, hol új mundér. Kapnak mindent: az adóknak kiizzadjuk mindazt, ami a követelésük, eltartjuk mindnyáját

egész improduktív, felesleges életük alatt. Minden dolguk annyi, hogy kulturországban, állandó békében háborusdit játszanak. Komoly dolognak, szociális értékek ez annyi, mintha a hátulgombolós nadrágban járó gyermek játszik katonát. A hátulgombolós gyerekek azonban üres pléhpuskát és farkdot adnak a kezébe, amivel nem lehet kárt senkiben, nekik pedig messze lövő manlicher-puskájuk és igazi kardjuk van, ami kártékonyvá és veszedelmessé teszi őket.

A legelemibb kötelességük tehát az volna, hogy vigyázzanak. Ők tudják, hogy a puskájuk milyen messzire hord, ők tudják meddig tart az a terület, amelyet veszélyeztetnek. Nem vagyunk vad sivatagban, néptelen öserdőben: addig, amíg a katonák urak gyerekes földön csuszkalással koptatják a nadrágjuk térdét és puffogatják a drága patronákat, emberek szántják a mezőt, mivel a szőlőt, kapálják a kukoriczát, hogy a katonáknak legyen új nadrágra, új patronára valójuk. Hát miért nem vigyáznak, micsoda komisszág az, az Istenért, hogy nem vigyáznak? Masirozzanak el messzebb a várostól, masirozzanak el, ki a legtávolabb mezőkre és inkább kétszer olyan messze állítsák ki az öröket, ahogy az szükségesnek látszik, mint-hogy csak egyetlen egy életet is veszélyeztessenek.

Aki a vérbe roskadt uriaszonyt leterítő golyót kilötte, maga sem tudja, nem is képzelheti, hogy ő a gyilkos. És nem is ő a gyilkos. Gyilkos az a rendszer, mely ilyen könnyelmű, közveszélyes módon exerciziroztatja a katonákat, gyilkos az a rendszer, mely minden civil érdeket alárendel a katonák rögeszméinek és kényelmi szempontjainak, gyilkos az a rendszer, mely most is újabb anyagi és véraldozatot akar a parlamentben kipróbálni a csontjág kiszipolyozott polgárságból.

Ezt a rendszert kell oda cizálni a bután, ostobán meggyilkolt fiatal asszony holttestéhez.

NAPIREND. Naptár: 1911. augusztus 5-én.

— Róm. kath.: Havi B. Assz. — Prot.: Ozvald. — Görög-orosz: július 24. — Ezekiel. — Zsidó: Ab. 11. — A nap két reggel 4 óra 41 perczkor, nyugszik este 7 óra 20 perczkor. — A hold két délután 4 óra 52 perczkor, nyugszik éjjel 1 órakor.

A miniszterek nem fogadnak.

A képviselőház ülése délelőtt 10 órakor.

Petőfi-ház (Bajza utca 21.) Nyitva 10—2-ig. Belépődíj, kedd kivételével, 1 korona. — Háziipari Szövettség kiállítása (Kigyó-tér 1.) Nyitva egész nap. Belépődíj nincsen.

Nyitvalelő múzeumok: Nemzeti Múzeum ásványtára 9—2-ig. — Aquincumi Múzeum 9—4-ig. — Erzsébet Múzeum 9—4-ig. — Mezőgazdasági Múzeum 10—7 óráig. — Néprajzi kiállítás az Iparcsarnokban 3—7-ig. — Rath Múzeum 10—4-ig. — Széchenyi Múzeum (Akadémia-utca 2.) 10—12-ig. — Tanszermúzeum 3—7-ig.

Nyitvalelő könyvtárak: Akadémiai Könyvtár 3—7 óráig. — Fővárosi Könyvtár 9—2-ig. — Iparművészeti Múzeum Könyvtára 9—12-ig és 6—8-ig. — Kereskedelmi Múzeum Könyvtára 9—2-ig. — Pedagógiai Könyvtár 9—2-ig. — Statisztikai Könyvtár 9—2-ig. Nyitvalelő képtárak: A Szépművészeti Múzeum grafikai osztálya. Nyitva 10—2-ig.

— A király. A király jó egészségben tölti a nyarat. Vadászat és lovagol. Ischli jelentés szerint ma ismét kilovagolt. Reggel hét órakor elővezettette hátsólovát s részben vágatva, részben ügetve Pfandolig lovagolt. A lovaglás után a király még félóra hosszat sétált.

— Fejedelmek üdülése. Ferdinánd bolgár király fürdőhasználatra inkognitóban ma Karlsbadba érkezett. A német trónörökös ma reggel Milanóból Chirassóba ment és udvari különvonaton tovább utazott Valderibe, ahol résztvesz az udvari vadászatokon.

— A beteg német császárné. Berliin jelentés szerint Augusztus német császárné betegeskedik. A császárné betegsége könnyű természetű torokgyulladás, amely jelentékeny lázzal jár. Az orvosok teljes kiméletet ajánlottak. — Vilmos császár letezt arról a száncékáról, hogy Wilhelmshöhe utazik s ahelyett Potsdamba jön. Az utiprogramm váratlan megváltozásának oka a császárné betegsége. Az udvari orvosok nem ajánlották ugyanis, hogy a császár most visszatérjen, mert erősen inkinál a torokgyulladásra, de a császár mégis így határozott. Annyi bizonyos, hogy a császár hirtelen visszatérése nem függ össze a marokkói kérdéssel.

— A pápa állapota. A vatikáni körökből származó hírek után Rómából azt jelentik, hogy a pápa szerencsésen túl van a legutóbbi köszvény-rohamon, de nagyon gyöngy és el van kedvetlenedve, mert nem tudja reudes életmódját folytatni. Negyven nyugtalan és csüggedt. A pápa házi orvosának kijelentése szerint ez az állapot hamarosan meg fog szünni. A pápa ma, miután rendszeresen hét órakor kelt föl és nyolc órakor misét mondott. A mai napra audienciára rendelte a kongregációs prefektusokat. A Vatikánban biztalan remélik, hogy a pápa teljesen föl fog gyógyulni és már augusztus 8-án, trónralépésének évfordulóján pontifikálni fogja az ünnepi nagymisét.

— Marx János szabadságon. Marx János, az államvasutak igazgatóságának elnöke több heti üdülésre elutazott a fővárosból.

— A román trónörökös pár Erdélyben. Brassói jelentés szerint a román trónörökös és neje Sepsiszentgyörgyről ma Brassóba utazik. Sepsiszentgyörgyön a trónörökös pár báró Szentkeresztly főispán vendége volt, aki több ízben volt már Romániában a trónörökös udvarában. Brassóban a román trónörökös és nejét hivatalosan is ünnepélyes fogadtatásban részesítik, s tiszteletére este a színházban díszelőadás lesz, amelyen Komjáthy társulat fog közreműködni. Brassóból a trónörökös pár gróf Mikos Ármin meghívására Zabolára fog rándulni és innen Árkoson át fog visszautazni Szinajába.

— Lipót-rend egy főügyésznek. A király Gyárfás László kolozsvári főügyésznek saját kérelmére töltött nyugdíjaztatása alkalmából sok évi hű és buzgó szolgálata elismerésül a Lipót-rend lovagkeresztjét díjmentesen adományozta.

— Magyarok idegen rendjelei. A király megengedte, hogy báró Gerliczy Ferencz a szuverén náltai lovagrend díszlovagkeresztjét; dr. Erdődi Béla tankerületi kir. főigazgató a francia Officier de l'Instruction publique rendet; dr. Hutya Ferencz, állatorvosi főiskola rektora a román koronarend nagy tiszti keresztjét; Bossinszky Ferencz Fülöp szász-koburgi és götthai herceg központi irodájának igazgatója a bolgár nemzeti érdemrend közepkeresztjét; dr. Bárczy István miniszterelnökségi miniszteri segédtitkár a III. osztályú porosz korona-rendet, a belga Lipót-rend tiszti keresztjét, Románia csillaga-rend tiszti keresztjét, a francia Officier d'Academie és a francia „Merite Agricole” című jelvényeket; Mihálik Dezső uradalmi ügyész, a bolgár nemzeti érdemrend tiszti keresztjét; dr. Péchy Tibor földművelésügyi miniszteri segédfogalmazó a román koronarend lovagkeresztjét; Lippai Bertalan festőművész a pápai titkos kamarás és pápai festő címeket, a Szent Sír-rend lovagkeresztjét, a bolgár Szent Sándor-rend nagy tiszti keresztjét; s végül Engerlein Antal építész az orosz császári aranya érdeméremet és a romániai „I. Carol” jubileumi emlékérmét, elfogadják és viselik.

— Nagy Rákóczi katonái. A magyar földbarázdáiból mindenhol szabadsághősök csontjait veti ki az eke. Építkezések alkalmával is fel-feltáru egy régi temető. Ilyen építkezés folyik most Szatmáron. A szatmári református tanítóképzőintézetben tornacsarnokot építenek, itten is egész tömeg csontváz került napvilágra. Ásatás közben mélyen a föld alatt mintegy 150 emberi csontváza akadtak, melyekről mindjárt meg lehetett állapítani, hogy évszázadok óta vannak a föld alatt. Ferenczy János, aki a Rákóczi-kor emlékeinek régóta buzgó kutatója, több hozzáértő emberrel tanulmányozás alá vette a leletet s megállapította, hogy a csontvázak Rákóczi Ferencz idejéből, 1705-ből származnak, mivel pedig Szatmárnál többször is csatázott a kurucok és a császáriakkal, valószínű, hogy ezek a porhadó csonttömegek Nagy Rákóczi katonáinak a csontjai.

— Adomány a hírlapíróknak. Dr. Tagányi Sándor országgyűlési képviselő ezer koronát adományozott a Magyarországi Hírlapírók Nyugdíjintézetének az intézet harmincz éves fennállásának jubileuma alkalmából. Az igazgatóság hálás köszönetét fejezte ki az adományért.

— A szerbek rémlátásai. A szerb szomszédokat ismét rémlátások gyötrik. Belgrádi lapok „bécsi beavatott forrásra hivatkozva azt közlik, hogy az osztrák-magyar közös hadügyminisztérium több vezérkari tisztet küldött Szerbiába „tanulmányutra.” A lapok azt állítják, hogy a tanulmányút valóban kémkedés. A „Politica” illetékes helyen érdeklődött a dolog felől s azt a felvilágosítást kapta, hogy a szerb külügyminisztériumban tudnak „az osztrák-magyar vezérkari tiszték invíziójáról.” Az illető tiszték Zimonynál, Sabácnál és Smederovónál lépték át a szerb határt álléven.

— Házasság. Gróf Niczky András Budapesten házasságot kötött szatmári Zsótér Ilonával, néhai Engedy Lukács pénzügyminiszteri tanácsos özvegyével. Kacziány Viola, a szász-altenburgi színház hősnője házasságot kötött Münchenben Burger Emil gyárigazgatóval.

— Ki a hazafi? Gróf Károlyi József beszéde után az elnök ma hamarosan bezárta a képviselőház ülését, néhány percz múlva már megnépesedett a képviselőház környéke, a honatyák ki kocsi, ki gyalog, ki villamoson megindultak hazafelé. Az üvegkaliecska megállónál hirtelen megtelt egy nagy sárga kocsi nagyobb részt ifju temperamentumos kormánypárti képviselőkkel. Köztük szerényen meghúzódott három ismeretlen borotvált ur. Ez a három ur a gróf Károlyi József portása és két komornyikja volt, akik a karzatról hallgatták végig a gazdájuk beszédét. A munkapárti képviselők folytatták a politikálást, nagyban szapulták a Károlyi gróf beszédét. Ez se tetszett, az se tetszett nekik, hogyan is tetszett volna, amikor a beszéd elejétől végig kemény ellenzéki kritika volt. A három borotvált ember izgett, mozgott, de nagyokat nyelve tūrte, hogy ócsárolják a gazdáját. Végre azt mondja egy fiatal, de annál stréberebb munkapárti:

— Ugyan! Az ő hazafisága! Minden eselédje német! A eselédjei nem is tudnak magyarul!

Ezt már nem tűrhette a portás és fölparrikázva közbeavatott:

— Mit tud maga asztat! Ki van maga? Én nem tud jól magyart, de én magyart érzek! Nekem szívem magyar! Nem mint magának!

A fiatal törtetőnek persze fogalma sem volt arról, hogy ki az, aki így megleckézteti. De a portásnak nagyon villogott a szeme. S a fiatal mungó jónak látta, hogy a legközelebbi megállónál — hirtelen leszálljon.

— A sabotage. Párisból jelentik: A vasutakon egyre szaporodik a sabotage. A páris-toursi vasutvonalon három helyen elvágták a jelzőkészülékek vezetékeit és a laurienti keresztezésnél nemcsak a vezetékeket rongálták meg, hanem a váltókat és a jelzőkészülékeket is hasznavehetetlenné tették.

— Az új tisztek kinevezése. Az új tisztek kinevezése, mint minden esztendőben, az idén is augusztus 18-án, a király születésnapján fog megtörténni. A teréziai katonai akadémiából az idén 117 hadnagy fog kikerülni; ezek közül 84 a gyalogsághoz és a vadászrezdekhez, 33 pedig a lovassághoz lesz beosztva. A technikai katonai akadémiából 92 hadnagy kerül ki, ezek közül 44 a tábori tüzérséghez, 14 a vartüzérséghez, 26 az utászrezdekhez, 7 a vasuti és távirrezdekhez és egy a lovassághoz kerül. A Ludovika-akadémia hadnagyai közül heten a közös hadseregbe kerülnek, még pedig egy a vadászokhoz és hat a lovassághoz, a többi a honvédseregben marad. A közös hadsereg tizenöt gyalogsági hadapródiskolájából 270 növendék kerül a hadsereghez, még pedig 222 a gyalogsághoz, 26 a vadászokhoz, 18 a szekerészekhez, 4 az egészségügyi csapatokhoz és 4 a számellenőrzési szakmába, 9 növendék az osztrák, 4 pedig a magyar honvédséghez kerül. A honvédségi hadapródiskolából tizen kerülnek a közös hadseregbe, még pedig hatan a gyalogosokhoz, négyen a vadászokhoz; a lovassági hadapródiskolából 23 a lovassághoz, a tüzérségi hadapródiskolából 77 a tüzérséghez, 51 a tábori és 26 a hegyi tüzérséghez. Az utáshadapródiskolából 32-en kerülnek ki, még pedig 25 az utászokhoz és 7 a vasuti és távirrezdekhez.

— Kossuth-szobor Zentán. Zentáról jelentik: A város hazafias közönsége szobrot emel Kossuth Lajos emlékének. A szobor költségeit közadakozásból teremtik össze. A gyűjtés eddig több mint 25,000 koronát eredményezett. A város képviselőtestülete jövő heti közgyűlésében fog határozni a szobor felállítására ügyében.

— Kecskemét károsodása. A hétfőn megkezdett hivatalos kárbecslések somoru listáját most állítják össze. E szerint a lakosságnak négy-öt millió kárt okozott a földrengés. A város tulajdonában levő bérházakban 379,000 korona, a kaszárnyákban 850,000 korona a kár. Négyezer idegen munkás dolgozik a városban, az építési munkálatok azonban mégis nagyon lassan haladnak előre. Szerdán délután három órakor esemény erejű moraj nélkül utórengést éreztek. A műemlékek országos bizottsága Lux Kálmán műépítész dr. Éber László bizottsági előadó társaságában Kecskemétre küldte a katolikus templom újabb megvizsgálása végett. Ez idő szerint 128 katonai sátor van felállítva a kilakoltatott emberek számára, ezenkívül az udvarokban is, ahol lehetett, kisebb deszkabódékat állítottak fel. A városban az öt hét óta tartó nagy szárazság következtében a drágaság egyre nő. A zsidótemplom újjáépítése céljából a hitközség bizottságot küldött ki, mely kamatmentes segélyt akar kieszközölni.

— Prohászka püspök feloldozása. Prohászka Ottokár székesfehérvári püspök indexre vételének ügyében érdekes fordulat állott be. Mint megbízható forrásból értesülünk, gróf Majláth Gusztáv erdélyi püspök a napokban Rómában járt és ottlétének az volt az egyetlen célja, hogy a Vatikánál közbenjárjon Prohászka Ottokár munkáinak az indexre vétel alól való feloldozása ügyében. Majláth ma este visszaérkezett Budapestre és mint értesülünk, sikeres eredménnyel. — Majláth a Vatikántól Prohászkaékhoz azt a felszólítást hozta haza, hogy csak folytassa irodalmi működését, amelyet az indexre vétel óta abbahagyott. Ez más szóval annyit jelent, hogy a pápa további munkálkodására biztatja Prohászkaékot, mindent megbocsájtottnak neki és legközelebb már meg is fog történni Prohászka műveinek az indexre vétel alól való feloldozása.

— A kolera. Nagyváradon egy koleragyanus báróval és bárónéval akadt dolga a rendőrségnek. A nagyvárad rendőrség és biharillei előjáróság tegnap táviratot kapott Triesztből azzal az értesítéssel, hogy husz koleragyanus visszavándorló érkezik Biharba. Nagy lett a riadalom, a hatóság barakkot rendezett be, de a jelzett husz visszavándorló helyett csak két utas érkezett: báró Szepessy-Szokoll Rudolf és báró Rónayné. Fertőtlenítési akarták őket, de igazolták, hogy a határon áttekelt a procedurán. Nagy az elkeseredés a lakosság körében, amiért nem fertőtlenítették a veszélyeztetett helyről érkezett utasokat. — A trieszti kolerasokról a következőket jelentik, hogy az a mosónő, aki a napokban kolerában megbetegedett, több helyre szállított inficiált fehérneműt. Kohn Cézár bankhivatalnok, akin tegnapelőtt állapították meg a kolérát, szintén ettől a mosónőtől kapta a fehérneműt. A rendőrség most bejárja a mosónő munkaadóit, mindenütt dezinficiálja a fehérneműket. Növeli a szerencsétlenséget a mind fenyegetőbbé váló vízhiány. A rezervároknak igen alacsony a vízállás és a hatóság már több ipari vállalatot felszólított arra, hogy ipari cszókra ne a vízvezetékű vizet használják. Az utcák öntözésére már tengervizet használnak. — Cettinjei jelentés szerint Podgoricában hat katona kolerában meghalt. Az alkán emigránsok táborában szintén több koleraeset fordult elő. — Konstantinápolyból jelentik, hogy ott huszonkét új koleraeset volt. — A new-yorki „Evening World” értesülése szerint a Moltke hajónak a Hoffmans Islandon vesztegázár alá helyezett 200 utasa között volt egy 25 éves Saboliszi Erzsébet nevű nő, aki Hoffmans Islandon a múlt hónap utolsó napjaiban meghalt. Saboliszi Erzsébet a múlt hónap közepén érkezett Beréről Amerikába, hogy férjéhez, Szabolcs Mihályhoz utazzon Sz. Bethlehembe. Az asszony magával vitte két gyermekét is, akik az uton kanyaróba estek. E miatt az islandi kórházba szállították az egész családot. A kórházban mutatkoztak a kolera jelei Saboliszi Erzsébetben, akit azonnal elkülönítettek és ápolás alá vettek. A szerencsétlen kíváncsi életét azonban nem sikerült megmenteni: Saboliszi Erzsébet áldozata lett a koleraé, amelynek bacillussait valószínűleg a vesztegázár alatt szerzte az olaszországi kivándorlók csoportjában. — Buenos-Ayresből jelentik, hogy Argentína az olasz hajók elleni vesztegázárt egy Braziliával és Uruguayval létesített megállapodása következtében rendelte el. Így tehát nem teljesítheti Argentína az olasz kormány abbéli kívánságát, hogy a vesztegázárt vonja vissza. — Szalonikiból jelentik: Inekben újabban 42 koleraeset fordult elő, melyek közül 32 halálos kimenetű volt. Az ifju-török bizottság kérni fogja a kormányt, hogy a járvány továbbterjedésének megállításra tegyen erőles övintézkedéseket. Az orvosok jelentése szerint az arnauták nem teljesítik a szigorú intézkedéseket. Nem különítik el a betegeket, inkább otthon ápolják. Szükséges lenne karhatalommal érvényt szerezni az egészségügyi intézkedéseknek. Attól tartanak, hogy a járványt Skutariba is behurcolják. — Triesztből jelentik nekünk: A múlt éjszaka egy bárka fedélzetén, amely Gradoba és Bonfalsensbe szentet szállított, hirtelen meghalt Stoppe Antal matröz. Mára a vizsgálat kiderítette, hogy ázsiai kolerában szenvedett. Két más matrözt, akik szintén a bárkán voltak, az itteni kolerabarakkba hozták és a bárkát sürgösen fertőtlenítették.

— Autocobil és villamos. A Rákóczi-ut és az Aggteleki-utca keresztezésénél ma este a Burger és Garai cég 153. számú autocobilja, amelyet Riffer János, 25 éves sofför vezetett, összeütközött a közúti villamos 405. sz. kocsiával. Az összeütközés következtében a villamos ablakai kitortek, a sofför kiesett az ülsőből s súlyos sérüléseket szenvedett. A gépkocsi teljesen összetört. Riffert a mentők a Rökus-kórházba szállították.

— Bukovinai képviselők párbaja. Csernoviczban a bukovinai tartománygyűlés legutolsó ülésén Siskovic és Popescu képviselők valami csekélység miatt összeszóvalkóztak. A kölcsönös sértegetésnek párba lett a vége. Ma reggel pisztolyal közükből állottak szembe az ellenfelek. A harmadik golyóváltásnál Siskovic képviselő súlyosan megsebesült.

— A hőség. Brüsszeli jelentés szerint a tikasztó hőség még nem enyhült és naponta sok áldozata van. Tegnapi tízenöt ember halt meg nap-szurattól. Párisban és egész Franciaországban is trópusi a forróság. Ottani tudósítónk hírt ad egy szörnyű esetről. Outvan helységben történt, hogy egy könyvkötő a hőségtől megőrült. A szerencsétlen ember kést ragadott, megölte szállásadóját és annak leányát, aztán elfutott s mikor üldözték, elmetsette nyakát.

Csernoviczban 48 óra óta tartó eső következtében több folyó erősen megdagadt. Árvezekasztrófától lehet tartani. Számos országot járhatatlan, különösen azért, mert a hidakat az eső elmosta. — Aradról jelentik: Itt 24 óráig jótékony eső esett, mely után a levegő erősen lehült.

— A kikötőmunkások sztrájkja. Londoni jelentés szerint a kikötőmunkások sztrájkja rohamosan terjed. A londoni kikötőbe befutó szállítóhajók rakományát nem lehet kirakni és a teherhajók nem tudnak elindulni. Tegnapi egy szállítóhajó számára száznál több vágómarhat hajtottak a kikötőbe s egyéb rakomány is volt a parton, amely szintén Új-Zéland számára volt szánva, de semmit sem lehetett felrakni és a hajó a kikötőben maradt. Londonból jelentik: A békétárgyalások megindultak, azért mégis terjed a kikötőmunkások sztrájkja. Ma 4000 csolnakos csatlakozott a sztrájkolókhoz. A helyzet a dokkokban semmiképpen sem javult. A Surrey Commercial Doks munkásai csatlakoztak a sztrájkhoz és csak kevesen jelentkeztek a dokkknál, hogy a tegnapi megkezdett munkát befejezzék. A sztrájkolók száma ma körülbelül 3000-re ug.

— Sikasztás egy bizományi üzletben. Ma délelőtt a rendőrségen feljelentést tett Ebner Lajos kereskedő, hogy egyik hivatalnok, Glück Bernát, mint a mai rovancsolásnál kiderült, 15.082 koronával károsította meg üzletét. A panaszos kereskedő azt is előadta, hogy Glück, aki rég égesen fiatal ember, már évek óta áll szolgálatában s eddig semmi okot nem szolgáltatott arra, hogy ne bízzanak meg benne. Mivel viselkedése teljesen korrekt volt, mint minden gyanú felül álló megbízható hivatalnokra, rábizta a számlák bekasszírozását. Ilyenkor rendszeren tízenöt husz nyugtát adott át egyszerre Glücknek, ki bizonyos időközönként köteles volt leszámolni. Glück a pénzeket rendszeren be is hajtotta, de mint a mai rovancsolás beigazolta, főnökét megcsalta olyformán, hogy a kiadott nyugták közül bizonyos számmal elszámolt, a többit pedig magánál tartotta azzal, hogy még nem tudta behajtani. Tulajdonképpen az ezekért járó pénzt is felvette s az összeget saját czéljaira fordította, mikor pedig újabb számlákat kapott főnökétől behajtás végett, a hiányzó összeget fedezte amennyire tudta. Hovatovább természetesen a hiányzó összeg folyamatosan növekedett, mert Glücknek költséges passziói voltak, melyeknek kielégítésére nem volt elég jövedelme. Az utóbbi napokban már maga sem látta tisztán összegabalyított számadásait s ma, mikor ismét le kellett volna számolnia, nem ment be hivatalába. Glück távojaradása feltűnt Ebnernek s azonnal rovancsolást rendelt el, majd mikor beigazolódtott, hogy a megtevédt hivatalnok hűtlenül kezelte a reá bízott pénzt, feljelentést tett a rendőrségen ellene sikasztás büntetéseért. Ma délután a rendőrségről két detektív ment ki Glück Nádor-utcai lakására s a sikasztó hivatalnokot a főkapitányságon előállította. Glück töredelmesen beismerte bűnét, de arra nézve nem adott felvilágosítást, hogy mire költötte az elsikkasztott pénzt. Vallomása után a rendőrség előzetes letartóztatásba helyezte.

— Összeütközés a kőbányai pályaudvaron. Ma reggel a kőbányai alsó állomáson tolatás közben Hoffer József mozdonyvezető által vezetett tolatómozdony összeütközött egy üres kocsiállal álló vonattal. Az összeütközés oly erős volt, hogy négy kocsi összetörtött. Emberéletben nem esett kár.

— Megölte az áram. Ma délután Goldberger F. és Fiai r.-t. Lajos-u. 138. sz. alatt lévő kékfestőgyárban az ugynevezett simafestő műhelyben Korodi Ferenc, 26 éves munkást kazántisztítás közben a villamos áram agyonujtotta. Korodi holttestét a törvényszéki orvostani intézetbe vitték. A rendőrség a vizsgálatot megindította.

— Öngyilkos kísérlet a kapitányságon. Ma délután Kaufmann Rezső 19 éves, az aszódi javítóintézetből nemrégiben ideiglenesen elbocsájtott növendék a VI. kerületi kapitányság első emeleti folyosójáról az udvarra vetette magát, minek következtében súlyos sérüléseket szenvedett. A mentők belső sérüléseket állapítottak meg rajta s további kezelés miatt a Dologkórházba szállították. Kaufmann csak nemrégiben bocsájtották ki a javítóintézetből, honnan hazajött Bpestben lakó szüleihez. Eleinte tisztességesen viselkedett, a napokban azonban meglopta apját, aki büntető feljelentést tett a fiu ellen s kérte a javítóintézetbe való visszaszállítását. A fiu ma délután akarták visszaszállítani Aszódra s valószínűleg azért ugrott le az ablakból, hogy ettől megmeneküljön. A rendőr ellen, aki Kaufmann felügyeletével volt megbízva, megindították az eljárást annak megállapítására, hogy követett-e el szabálytalanságot.

— Hadnagy és kereskedőség. Megemlékezünk a temesvári véres kardafferről, amelynek a hőse Foitek Ede hadnagy tegnap személyesen referált Sperl ezredparancsnoknak a lefolyt eseményről és kérte más ezredbe való áthelyezését, hogy így megelőzze az esetleges büntetésből való áthelyezését. A megsebesült Sági László állapota lényegesen javult s ha komplikációk nem állanak be, néhány hét alatt felgyógyul.

— Öngyilkosság a siketnémák kertjében. Ma reggel egy fiatal ember bement az izr. siketnémák Bethlen-tér 3. szám alatt levő épületébe. Észrevételül besurrant a kertbe, ahol egy fára felakasztotta magát. Seta közben találtak rá a siketnémák. Akkor már halott volt. Telefonon értesítették az intézetből a VII. kerületi kapitányságot, ahonnan Kovács Sándor rendőrfogalmazó ment ki egy orvossal. Az orvos már csak a beállott halált konstataálhatta. A rendőrfogalmazó megállapította, hogy az öngyilkos Wohlmuth Sándor 26 éves kereskedőségéd, Zsebei átkutatása közben levelet találtak nála, amely a rendőrségnek szólt. A levélben az öngyilkos fiatal ember kéri a rendőrséget, hogy haláláról értesítse Győrben lakó szüleit. Öngyilkossága okául gyógyíthatatlan betegségét mondja. Az öngyilkos fiatal ember holttestét kiszállították a bonctani intézetbe. A rendőrség gondoskodott a szerencsétlen ember szüleinek az értesítéséről.

— Tanulók otthona internátus Szegeden. A szegedi zsidó hitközség felügyelete alatt álló „Tanulók otthona” internátus Szegeden most költözködött direkt e célra épített palotába Szent György-tér 7. szám alá. Elmondhatjuk, hogy ilyen internátus nincs több az országban ugyi higienikus, mint pedagógiai szempontokat tekintve. Hatalmas tanuló- és házasszobák, foglalkoztató termek, nagy játéktér, zeneszoba, kórház, fürdő stb. áll minden diák rendelkezésére. A legkitűnőbb felügyelet alatt áll állandóan a diák, akinek ellátási díja barmulatosan jutányos. Az intézet érdemes tulajdonosa Hochmann Rezső ur, igazgatója dr. Ditrői Nándor felsőkereskedelmi iskolai tanár. Az internátusban még néhány hely üresedésben van. Szülők helyesen teszik, ha ide fordulnak.

— Gyermekgyilkos anya. Junius 27-én az Üllői-ut 109. számú ház padlásán egy feloszlásnak indult csecsemő holttestet találtak. Az orvosi boncolás megállapította, hogy a gyermek, mikor megszületett, életképes volt és kevéssel utóbb megfojtották. Az anyát a rendőrség ma kinyomozta. Erdélyi Ilona tizenhétéves leány személyében, aki az Üllői-ut 109. szám alatt lakott. Áru leány volt, Kolozsvárott egy egyetemi hallgató elcsábította és amikor a viszonyának következményei mutatkoztak, meg akart szabadulni tőle, de nem sikerült. Amikor a gyermek megszületett, megölte. A rendőrség a fiatal anyát letartóztatta.

— Halálozás. Rattazzi államminiszter, volt minisztere az olasz királyi háznak, ma délután Rómában meghalt.

- x Nászajándékok a „Párisi Nagy Áruházban”
- Andrássy-ut 39., Rákóczi-ut 38., Kossuth Lajos-utca 6.
- x Bob hashajtó a legkellemebb, 10 fillér.
- x Czim- és reklámtáblákat, nemesi címereket készít Harsányi László. Budapest, VII., Hungária-körut 155. Telefon 170—12.

REPÜLÉS ÉS LÉGHAJÓZÁS

© A repülőgép-posta. Londoni jelentés szerint London és Windsor között repülőgép-postaszolgáltatást fognak berendezni. A két hely körülbelül harmincz kilométernyire van egymástól. A repülőgépen továbbított levél szállításának díja egy korona husz fillér, levelezőlapé hatvan fillér. A leveleket nemcsak Londonból Windsorba, hanem azontul is továbbítják oly módon, hogy repülőgépen viszik Londonból Windsorba s azután vonaton továbbítják. A postaigazgatóság a postaszolgáltatárat vonatkozó tervezetet már jóváhagyta. A postaszolgáltatárat azonban csak ideiglenesen lesz s a jövődelmét jótékonyezelra fogják fordítani. A legfőbb célja, hogy a gyakorlati aviatika fejlődését előmozdítsa.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) **Budai szinkör.** A budai nyári színházban fiolnap, szombaton, Fall Leó „Az elvált asszony” című operettje kerül színre. A főszerepeket Bejcziné, Belezny Margit, Gyöngyi Jolán, Virágh, Bálint, Tábori, Győző, Árkossy és Ocskay játszzák. Vasárnap este ugyancsak „Az elvált asszony” van műsoron, délután pedig „Az obsitos” című énekes játék kerül előadásra.

(*) **Színház Tátrafüreden.** A földművelésügyi minisztérium illetékes tényezői érdekes tervvel foglalkoznak. Ugyanis arról van szó, hogy a minisztérium támogatásával a jövő évtől kezdve állandó nyári színház legyen Tátrafüreden. Az erre vonatkozó memorandumot dr. Márffy Károly, az északi szini kerület igazgatója nyújtotta be, a minisztérium támogatását kérve a vállalkozáshoz. Márffy tervét a Kárpát-Egyesület is magáévá teszi az augusztus 6-án tartandó gyűlésén. Márffy olyan szintársulat szervezését igéri, amelylyel a nyári évadban nemcsak Tátrafüreden játszana állandóan, hanem váltakozva tartana színelőadásokat a többi tátrai fürdőhelyeken is.

(*) **Szerződötetés.** Ligeti Klárát, az Országos Színiakadémia idén végzett nagytehetségű növendékét *Krecsányi* Kálmán drámai szerepkörre társulatához szerződötette.

(*) **Egy hírneves szobrász halála.** Berlinből jelentik: Ma hajnalban Reinhold Begas, a német szobrászat nagymestere meghalt. Julius 15-ikén ünnepelte a híres szobrász 80-ik születése napját és a császárral az élén, mindenki sietett leróni az elismerés koszorúját az aggastyán iránt, akinek pályája teljesen összeforrt a porosz főváros művészi fejlődésével. Begas volt az, akinek Berlin város monumentális fizionómiaja talán legtöbbet köszönhet es lépten-nyomon találkozunk ott az ő hatalmas alkotásaival. Az ő alkotása I. Vilmos emlékműve, Bunerd és Moltke szobra, a Schlossplan előtti tíz monumentális kut. A német szobrászatra nézve Begas halála nem jelenti a nevéhez fűződő emlékezetes korszak végét, mert százakra rug a Begas-tanítványok száma. Magyarországon is volt egy nagytehetségű tanítványa, a néhány évvel ezelőtt elhunyt Donáth Gyula, aki szinte fanatikus lelkesedéssel a jelenkor legnagyobb szobrászának vallotta mesterét. Berlinben kívül több német várost díszít Begas alkotása, de külföldi városok közül nagyon kevesen dícsékedhetnek az elhunyt német mester művével, ezek közt van a mi fővárosunk is, amelynek igazi művészeti ékessége a közbiztonsági főkapuja előtt levő két hatalmas bika, amely még a hetvenes években Begas Reinhold vésője alól került ki.

TUDOMÁNY ÉS IRODALOM

* **A budapesti újságírók almanachja.** Dr. Szabados Sándor és Eötvös Leó szerkesztésében rendkívül gazdag tartalommal és pompás kiállításban ma jelent meg a *Budapesti Újságírók Egyesületének* ezidei almanachja. Az ötszáz oldalra terjedő diszkötésű kötet az év krónikáján kívül felöleli a múlt esztendő politikai és irodalmi életének minden nevezetes mozzanatát. *Szabadgondolat* és *kultúra* fejezet alatt gróf *Khuen-Héderváry* Károly miniszterelnök, *Hazai* Samu honvédelmi miniszter, *Jeszzenszky* Sándor államtitkár, gróf *Tisza* István, *Csajthy* Ferencz, *Apáthy* István, *Kenedi* Géza, *Mezei* Ernő, *Balogh* Pál, *Béla* Henrik és a politikai élet összes árnnyalatának képviselői, a szabadgondolattal összefüggő radikális áramlatokról mondják el véleményeiket. *Herczeg* Ferencznek az irodalmi interregnumról és az irodalmi kritikáról tartott magas nivóju fejtegetésehez *Alexander* Bernát, *Ignotus*, *Ady* Endre, *Kabos* Ede, *Szász* Zoltán és mások fűznek érdekes kommentárokat. Igen gazdag a szépirodalmi rész. Külön érdekessége az almanachnak az az önéletrajz-rovat, melyben a magyar újságírásnak száznál több tagját a közönség elé tárja a szerkesztőség. A gazdag tartalmú kötetet *Zubolynak*, az almanach főmunkatársának előszava vezeti be. A kötet megrendelhető az almanach kiadóhivatalánál, Rökk Szilárd-utca 16. sz. vagy a *Budapesti Újságírók Egyesület* titkárságánál. Ára fűzve 20 korona, vászonkötésben 25 korona és diszkötésben 30 korona.

FŐVÁROS.

(*) **A taksamérő és a bérkocsisok.** Megemlékeztünk több ízben már arról, az élet-halál-harczról, melyet a bérkocsisok a taksamérő kötelező behozatala ellen folytattak s miután az erre vonatkozó szabályrendelet megalkotását megakadályozni nem tudták, arra koncentrálták minden törekvésüket, hogy a szabályrendelet életbeléptetését mennél későbbi időpontra kitolhassák. Deputációzás, felirat, felbbezés voltak eszközeik ebbeli céljuk elérésében; mindez eredménytelenül, míg végre a mai nappal legvégső erőlködésük is kulba esett. A taksamérőről szóló szabályrendelet elfogadása után ugyanis a főváros tanácsa megjelölte azokat a rendszereket, amelyet a fővárosban forgalomban lévő bérkocsiknak alkalmazni kell és kimondotta, hogy a taksaméter-gyárosokkal kötendő bérleti szerződés hat évre szól. A tanácsnak ez ellen a határozata ellen is a budapesti bérkocsiipartársulat a miniszterhez felebbezett. A miniszter azonban a felebbezést elutasította, még pedig azért, hogy a rendszerek megállapítása és az alkalmazási mód és idő tekintetében a miniszter szerint a főváros tanácsa véglegesen dönt. A bérkocsiknak taksaméterrel való felszerelése most már minden körülmények között e hó folyamán veszi kezdetét.

(*) **Éjjeli szolgálat a városházán.** Halász József, a városháza gondnoka, előterjesztést tett, hogy a központi városházán az éjjeli időben a közlekedés csak egy kaput át történjék. A tanács ehhez képest elrendelte, hogy augusztus 1-től kezdve a központi városháza épületében az éjjeli közlekedésre kizárólag a városház-utcai oldalon lévő kaput használják. Az éjjeli szolgálat zavartalan ellátása céljából a tanács a központi városháza épületében éjjeli ügyeletes szolgálat berendezését rendelte el.

(*) **A tulzsfolt villamosok.** Nemrég közöltük a kereskedelmi miniszter leiratát a fővároshoz, melyben a villamosokon tapasztalt zsfoltosság csökkentésére különféle intézkedéseket rendelt el. Ezek az intézkedések augusztus elsején léptek életbe, hatásuk azonban e három nap alatt éreztető még nem volt.

(*) **A zuglói piac.** A főváros, mint ismeretes, a Zuglóban a Bosnyák-téren 12.500 korona költséggel új élelmiszerpiacot létesített, amelyet még július havában átadtak a forgalomnak. A kereskedelmi miniszter ma értesítette a főváros tanácsát, hogy a piac megnyitását tudomásul vette.

(*) **Útezerendezés.** Az I. ker. Zsolt-utca, Mézáros- és Aladár-utczák között lévő szakaszának, továbbá az Aladár-utca egy részének magadam-szerű rendezésére és világítására a főváros mérnöki hivatala terveket dolgozott ki. A tervekhez, amelyek a rendezés összes költségeit 30.000 koronában állapították meg, a főváros tanácsa hozzájárult és ezeket kivételre elfogadta. Utasította ehhez mérten a középítési ügyosztályt, hogy a munkák biztosítására az árlejést tartsa meg.

(*) **Dombóvári-utca.** A közmunkák tanácsa az I. kerület Kelenföldön lévő és az államvasutat összekötő vonalánál elvonuló névtelen utcát Dombóvári-utczának nevezte el.

(*) **Az Irányi-utcai villamos.** A Budapesti Villamos Városi Vasut Részvénytársaság az Irányi-utczában lefektetett vágányokat az ott lefolyt építkezések következtében megfelelő módon áthelyezni kívánja. Az áthelyezésre vonatkozó terveket a főváros tanácsa elfogadta.

EGYESÜLETEK.

(—) **A Magyar Sakkszövetség közgyűlése.** A magyar sakkélet fejlesztésére alakult Magyar Sakkszövetség vasárnap, e hó 6-án délután 5 órakor tartja meg az idei közgyűlést a posta- és táviró-tisztviselők kaszinójának (VII., Rákóczi-ut 30. sz.) disztermében. A közgyűlés, amelyen *Hazai* Samu honvédelmi miniszter, a szövetség védnöke előreláthatólag személyesen jelenik meg, impozánsnak ígérkezik. A közgyűlést követő napon kezdődik a szövetség főversenye és három mellékversenye. A versenyen a következő tíz kiváló játékos vesz részt: *Asztalos* Lajos (Budapest), *Balla* Zoltán (Budapest), *Barász* Zsigmond (Budapest), dr. *Bródy* Miklós (Köszvár), *Chalupetzky* Ferencz (Győr), dr. *Fluss* György (Budapest), *Forgács* Leó (Budapest), *Réti* Richárd (Bazin), *Sterk* Károly (Budapest) és *Székely* Jenő (Győr).

KÖZIGAZGATÁS.

Felfüggesztett jegyző. Aradmegye jegyzőikarát kellemetlenül érintette, hogy Bolyos János borossebesi főszolgabíró a minap hozott határozatával felfüggesztette állásából Németh Elek déznai körjegyzőt és helyettesítésével Hermann Gyula parázsi körjegyzőt bizta meg. A fegyelmi vizsgálat eddigi eredménye — mondja a határozat — Németh Elek déznai körjegyzőt hivatala ellátására, kötelessége ismeretére képtelennek, abban megbízhatatlannak igazolta. Hivatalában tovább, habár csak ideiglenesen, meghagyása is a közszolgálat és a közönség kárára történnék, de meg az esetleg még szükségelt további vizsgálat eredményességét is befolyásolná. — Mindezekből pedig annyi az igaz, hogy Németh Elek részt vett egy déznai parcellázásban s a lakosságot vételre serkentette. Ezenkívül nem vigyázott a közútló-utak karbantartására, valamint a községi apakórház egészségére. Sőt — hogy a bűnök sorozata teljes legyen; a kisbíróval saját magát is kiszolgáltatta. Amit tudniillik Magyarország egyetlen jegyzője sem főszolgabírójára sohasem cselekedett meg eddig. Nem hiányzik végül az utolsó kenet feladása sem a szegény jegyzőre, tudniillik ki van rá mondva, hogy: iszákos. És mindezeknél fogva; mars a hivatalból!

Három kórház botránya. Nyitramegyében mindössze három kórház van: a *nyitrai*, a *nagytapolcsányi* és az *érsékujvári* kórház. Mind a három kórházban az utolsó hónapokban nagy szabálytalanságok történtek. Nyitrai jelentés szerint: Nyitra a kórházi gondnokot rövid uton elmozdították állásából. Érsékujváron *Krendl* Gáspár gondnok károsította meg a kórházat. Az ápolási díjakból nagyobb összegeket sikkasztott. Nagytapolcsányban, a báró *Stummer*-féle Ágoston-kórházban *Dobai* János gondnok sikkasztott mintegy 10.000 koronát. A sikkasztást úgy követte el, hogy a postán érkezett ápolási díjakat megtartotta. A sikkasztást csak a héten derítették ki. *Dobai* megszökött és három napig bujkált. Tegnap fogta el a nyitrai esendőrség, szeretőjénél, Tormoson. *Dobai* a sikkasztásokat bevallotta. Zsebében Amerikába szóló hajójegyet találtak. A pénzt elkártyázta.

SPORT.

(*) **Köttingbrunni löversenyek.** A meeting utolsóelőtti napja nem sok vizet fog zavarni, mert a programmon nem szerepel semmi jelentősebb futam. Legjobb díjazása a *Wiener-Neustaedter-handicap*-nak van, mely kétévessék számára van fenntartva. Dacára annak, hogy *Giergl* horribilis sulyt kénytelen nyergőben vinni, közönség ellenfelei felett diadalmaskodni fog. Helyre a javulóképes *Zerng* és *Gnat* várható. A *Gutenstein* díj csak kis mezőnyt fog startjához gyűjteni s ezek közül *Kopie* teheti le ideit maidenségét. Jelöltjeink:

- I. *Polish Galoway*—*Szemere*-ist.
- II. *Napagedl*—*Livtsu*—*Whisky*
- III. *Hewitt* lov.—*Zergbak*
- IV. *Gellért*—*Coax* me
- V. *Kopie*—*Fejedelem*
- VI. *Mikado*—*Rosalie*—*Ninus*
- VII. *Polydore*—*Samuela*.

Mai napság már
nyári lakáson,
kirándulásokon
sportúzőknek és
katonai gyakorlatokon a

GRAF-husleveskoczká
nélkülözhetetlen.

Gyorsforralón hevitünk 1/2 liter vizet, azután beteszünk egy GRAF-koczkát és kapunk egy teljesen kész, felsőleges ízű marhahusleveset!

Gyári raktár:
Benedek János Bpest, VI., Eötvös-u. 33.
Telefon 137—39.

megfelelően, csakis az azokban megkívánt tartalommal állíttassanak ki és a főváros tolmácsa által a rendeltetési ország hivatalos nyelvére fordíttassanak le. Kéri továbbá a kamara, hogy az ily módon kiállított származási bizonyítványok záradékért semmi díj se szedessék.

Alaptőkeemelések a vidéken. A vidéki pénzügyintézetek körében elég sűrűn találkozunk az idén is alaptőkeemelésekkel. Így a győri Általános Takarékpénztár R. T. 1,200.000 kor. alaptőkéjét 2,600.000 koronára emeli föl augusztus 19-én, a szegedi Délmagyarországi Közgazdasági Bank pedig ma 300.000 koronáról 500.000 koronára. Alaptőkét emel még az Ujvidéki Takarékpénztár R. T. 360.000 koronáról 500.000 koronára, a hódmezővásárhelyi Közgazdasági Bank R. T. 200.000 K-ról 500.000 koronára, a losonci Clara Villamossági R. T. pedig 300.000 K-ról 600.000 koronára.

A hadi cizélokra alkalmas gépteherkocsik szubvenziója. A hadügyi igazgatás a magántulajdonú képező gép tehervonatok (teherautomobil pótkocsival) gyártását, beszerzését és használatát beszerzési és üzemi segélyekkel támogatja, hogy szükség esetén a hadsereg hadi cizélokra alkalmas géptehervonatokkal felszerelhető legyen. A segélyek rendszerint 4000 korona beszerzési segélyből és öt éven át évi 1000 korona üzemi jutalékból állanak. E segélyek elnyerhetősére vonatkozó feltételek a budapesti kereskedelmi- és iparkamara irodájában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Állami birtokvétel. Trencsénből jelentik: A magyar államkincstár megvásárolta a volt d' Harcourt-féle cserkészszáz katasztrális hold kiterjedésű trencsénmegyei erdőseget és a máriatölgyesi kastélyval egyetemben négy millió ötszáz ezer korona vételárban. A kincstár a vásárolt birtokon állítólag erdősezeti akadémiát kíván létesíteni.

Borbélyok és fodrászok kongresszusa. A magyarországi borbélyok és fodrászok ez év augusztus 21., 22. és 23. napján országos fodrász kongresszusra gyűlnek össze Aradra. Ezen eseményszámba menő napokat ünneppé öhajítják avatni azzal, hogy a kongresszus első napján, augusztus 21-én (hétfőn) az egész országban a borbély és fodrászüzleteket egész nap zárva tartják. Ugyanez alkalommal megalakítják a vidéki fodrászok országos egyesületét is.

Dry-farming kísérletek a ménésbirtokokon. Gróf Serényi Béla földművelésügyi miniszter az Országos Magyar Gazdasági Egyesület felkérésének megfelelőleg elrendelte a kisbéri és bábolnai ménésbirtokokon a dry-farming rendszerű művelési módra való rendszeres kísérletezéseket, amelyek vezetésével Safáry Jánost bízta meg. A kísérletek már megkezdődtek és az eddigi megállapodások szerint a jövő évi június hó végéig folynak. Sikerrük biztosítása érdekében a miniszter a szükséges munkacserét, gépeket, fogatokat és eszközöket a legnagyobb előzékenységgel bocsátotta Safáry János rendelkezésére, aki a saját tervezete szerint meg is indította már a kísérleteket és azokat állandóan ellenőrzi.

A magyar czimer a levelezőlapokon. A postai szabályok szerint tilos a magánipar útján gyártott levelezőlapokra a „M. kir. posta” felirást és a magyar czimert vagy koronát alkalmazni, amely tilalom azt czélozza, hogy a magánipar útján gyártott levelezőlapokat ne lehessen a m. kir. posta kiadványainak feltüntetni és forgalomba hozni és hogy az erre nem jogosultaknak a magyar czimer használatára alkalom ne nyujtassék. Miután ezen tilalmat a postahivatalok tévesen értelmezték, a kereskedelmi miniszter utasította a postahivatalokat, hogy olyan esetben, mikor a czimer a levelezőlap címoldalán megnevezett és a magyar czimer használatára felhatalmazott feladónak ott közölt czéjének alkotó részét képezi, a postahivatalok a czimer alkalmazását ne kifogásolják és ezeket a levelezőlapokat akadály nélkül továbbítsák.

Telefon Berlin és Milánó között. A jövő évben kezdik építeni a telefonvonalat Berlin és Milánó között. Ez lesz a leghosszabb telefonvonal. Az utirány Zürichben, Baselen és Majna-Frankfurton át fog vezetni. Mivel az egyes városok között a legrövidebb vonalat akarják választani, tehát a vezetőkeket sem a vasut, sem az országút mentén nem fogják fektetni, hanem a Simplonon át Lausanne irányában s onnan egyenes irányban Baselig. Iz a munka lesz Európában a technika legnagyobb vívmánya a közeljövőben.

A pamutfonalárak csökkenése. Az elzászi pamutfonók egyesülete az amerikai és egyiptomi gyapottól font ezérna árát leszállította, kilogrammonként négy fillérel.

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonatőzsde.

Budapest, augusztus 4.

A készáru piacra ma szilárd volt az irányzat. Kielégítő kínálattal szemben a malmok jó vételkedvet mutattak, mérsékeltén jobb árakat is fizettek, az árubirtokosok azonban kissé tartózkodók voltak, ami miatt a forgalom nehezkésen indult meg, később azonban meglehetősen élénkült. Elkelt mintegy 30.000 q buza 5 fillérel a tegnapiaknál drágább árakon. A legdrágább eladási ár 11.55 korona volt 82 kilós tiszavidéki búzáért, a legolcsóbb pedig 10.50 korona 79 kilós pestvidéki búzáért. Egyéb gabonaneműek közül a rozs szilárd, a zab változatlan, a tengeri csendes, az árpa 10 fillérel drágább. Forgalmomban került: 1800 q rozs 8.65—8.75 koronás árakon, 400 q új árpa 8.10—8.15 koronás árakon és 400 q új zab 8.25—9.10 koronás árakon. A határidőpiacon lényegesen magasabb tengerentuli jegyzésekre ma szilárdan és a tegnapi zárlatnál jóval magasabb jegyzésekkel indult meg, az üzlet folyamán azonban igen csendes volt az irányzat, mi mellett szűk keretben ingadoztak az árfolyamok és a forgalom is igen kisarányu maradt. Ugy látszik, hogy a spekuláció, de még a kulissz is belefáradt azokba a nagy izgalmakba, amelyek a közelmúlt nagyarányu áringadozásokkal jártak és mivel minden ösztönzés híján ugyis nehezen tudja magát elhatározni, hogy melyik irányba angazsálja magát, inkább nyugodtan bevárja a további fejleményeket. A tengeri iránt sem mutatkozik már oly élénk érdeklődés, mint eddig, mivel az utóbbi napok zivataros esőzései, amelyek hol itt, hol amott járnak, megszüntették azt a félelmet, mintha a tengeri-termés veszélyeztetve volna. Az októberi buza ma 5 fillérel a tegnapi zárlaton fölül, 10.96 koronán indult, 11.01-ig tovább javult, aztán lassan 10.93-ig gyöngült és zárlatkor így is maradt. A májusi tengeri 7.39 koronán indulya, majdnem az egész üzleti idő alatt pár fillér keretben belül ingadozott, zárlat előtt eső reményére 7.33-ig gyöngült és így is maradt. A tegnapi zárlathoz viszonyítva, végeredményképen ma az októberi buza két fillérel, az áprilisi buza három fillérel, az októberi rozs hat fillérel, az októberi zab két fillérel javult, ellenben az augusztusi tengeri nyolcz fillérel, az új tengeri hat fillérel gyöngült.

A készáru jegyzése a mai tőzsdén a követ. kező volt:

	kilós	ára 100 kg.	kilós	ára 100 kg.
Buza				
Tiszavidéki, új	75	—	79	22.25—22.75
"	76	—	80	22.40—22.75
"	77	—	81	22.55—22.85
"	78	—	82	—
Fejérmegyei, új	75	—	79	22.05—22.90
"	76	—	80	22.25—22.55
"	77	—	81	22.35—22.65
"	78	—	82	—
Pestvidéki, új	75	—	79	22.05—22.30
"	76	—	80	22.30—22.60
"	77	—	81	22.35—22.65
"	78	—	82	—
Bánsági, új	75	—	79	22.15—22.40
"	76	—	80	22.30—22.60
"	77	—	81	22.50—22.70
"	78	—	82	—
Bácskai, új	75	—	79	22.15—22.50
"	76	—	80	22.3—22.65
"	77	—	81	22.45—22.75
"	78	—	82	—
Rozs				
I. rendű új	—	—	—	17.60—17.80
középmínőségű új	—	—	—	—
Arpa takarmány				
I. rendű	—	—	—	—
II.	—	—	—	—
Zab				
I. rendű	—	—	—	18.60—18.80
II.	—	—	—	18.20—18.50
Tengeri belföldi új	—	—	—	15.40—15.60
o	—	—	—	—
Köles				

Kötetett:

Buza: Tiszavidéki: 500 q 82 k. 23.05 K, 400 q 81 k 23.05 K, 100 q 83 k 23.— K, 300 q 82 k 22.— K, 100 q 82 k 23.— K, 150 q 82 k 23.10 K, 100 q 81 k 22.95 K, 150 q 80 k 22.95 K, 200 q 82 k 22.95 K, 150 q 82 k 22.95 K, 400 q 81 k 22.95 K, 150 q 80 k 22.95 K, 500 q 81 k 23.— K, 100 q 81 k 22.95 K, 1500 q 80 k 22.90 K felső, 700 q 80 k 22.90 K, 250 q 80 k 22.80 K, 500 q 80 k 22.80 K,

100 q 80 k 22.65 K, 100 q 80 k 22.70 K felső. — Pestvidéki: 150 q 81 k 22.90 K, 300 q 82 k 22.90 K, 400 q 81 k 22.95 K, 300 q 81 k 22.85 K, 400 q 81 k 23.— K, 500 q 80 k 22.80 K, 300 q 80 k 22.90 K, 1500 q 80 k 22.75 K, 100 q 79.5 k 22.70 K, 300 q 79 k 22.70 K, 100 q 79 k 21.— K üszkös, 250 q 79 k 21.— K.

Bánsági: 5000 q 80 k 22.80 K.

Bácskai: 100 q 80 k 22.30 K, 3100 q 79.8 k 22.85 K, 2500 q 79.6 k 22.85 K, 200 q 79.5 k 22.40 K, 300 q 79 k 22.70 K, 100 q 77 k 21.60 K.

Rozs: 300 q 17.50 K kpf, pp. 500 q 17.45 K kpf, pp. 150 q 17.45 K kpf, pp. 200 q 17.45 K kpf, pp. 300 q 17.45 K kpf, pp. 150 q 17.35 K kpf, pp. 500 q 17.30 K kpf, pp.

Uj-árpa: 300 q 16.30 K, kpf, pp. 100 q 16.20 korona.

Uj-zab: 100 q 18.20 K, 100 q 18.20 K kpf, 200 q 16.50 K kpf, pp.

A határidőpiacon Kötetett:

Délelőtt:

Elfordult kötések (50 kg.-kint) 1911-re:

Juza 1912 áprilisra	11.18—22—15
Buza októberre	0.96—99—95—93
Rozs októberre	8.98—95—98—96
Zab októberre	8.06—07—02
Tengeri 1912 májusra	7.40—42—33
Tengeri augusztusra	7.60—47—49

1 óra 30 perczkor zárulna:

Buza áprilisra	11.15—11.16
Buza októberre	10.93—10.94
Rozs októberre	8.97—8.98
Zab októberre	8.02—8.03
Tengeri augusztusra	7.49—7.50
Tengeri 1912 májusra	7.33—7.34

Budapesti gabonaforgalom.

1911. augusztus 2-től 1911. augusztus 3-ig.

Érkezett Elszállított

méter mázsa

Buza	24853	9880
Rozs	2573	306
Arpa	480	—
Zab	927	100
Tengeri	9102	4353
Liszt	—	17987
Korpa	—	2042

Ertéktőzsde.

Szilárd megnyitás után elgyengült az előtőzsde iránya, mert a kedvezőtlen külpolitikai hírek eladásokra ösztönözték a spekulációt. Az árnívó az egész vonalon csökkent, a zárlat kedvtelen volt. A készáru piacon változatlanul szilárd árak voltak napirenden. Délben a szilárdság a javult berlini jelentés nyomán újabb tápot nyert. A délelőtti árvesztesség javarésze megtérült, a zárlat barátságos volt. A készáru piacon az összes forgalomban levő érték tetemesen emelkedett. A járadékpiac csöndes.

Az előtőzsdén előfordult kötések: Osztrák hitelrészvény 660.50, Magyar hitelrészvény 842—844.25, Osztrák-magyar államvasut 747.50, Magyar leszállítóbank 576—576.25, Jelzálogbank 493.75—494.25, Közúti vaspálya 799.50—800.50, Városi villamosvasut 425.50—427.50, Hazai bank 313, Magyar bank- és kereskedelmi részvénytársulat 747.50—744.50, Agrárbank 516.50—517, Magyar Auer 858—862, Bur villamos részvénytársulat 311.50—315.50, Beocsini cementgyár részvénytársulat 920—924, Hungária malom 294.50, Drasche részvénytársulat 691—697, Aszfalt 80—8, Magyar általános közszékhánya 799—803, Salgótarjáni közszékhánya részvénytársulat 680—683, Ganz-féle gyár 4320—4325, Czukoripar 2910—2915, Magyar villamossági részvénytársulat 496—497.50, Cement I. 304.

A déli tőzsdén előfordult kötések: Osztrák hitelrészvény 659.50—680, Magyar hitelrészvény 845—843.50, Déli vasut 122.25—123.25, Rimamurányi vasut 695.50, Magyar leszállítóbank 576—576.75, Jelzálogbank 494, Közúti vaspálya 800—804, Városi villamosvasut 426—427.25, Hazai bank 311, Magyar bank és kereskedelmi részvénytársulat 745—747.50, Kereskedelmi bank 4133—4139, Drasche-féle tég. gyár részvénytársulat 697—701, Magyar általános közszékhánya 810—812, Salgótarjáni közszékhánya részvénytársulat 681—682, Czukoripar 2910—2930, Adria tengezhajózási részvénytársulat 515—522, Atlantica 309—306.50, Bur villamos részvénytársulat 314.50—315.50, Egyesült fővárosi takarékpénztár 2415, Magyar jégbiztosító 396—398, Cement I. 305, Északi magyar közszékhánya részvénytársulat 402, Aszfalt-féle gyár 79, Ganz-féle gyár 4312—4315, Athenaeum 352, Magyar villamos 498—501, Budapesti villamos részvénytársulat 514—515, Részvényserfűző 7000.

Az utótőzsde iránya szilárd volt. Kötés azonban csak a Közúti vasuti részvényben fordult elő, mely újra emelkedett és a napi legdrágább áron zárult. Kötetett: Közúti vasuti részvény 803.75—804.50. Végül maradt: Közúti vilalmos 804.50.

Bécsi gabonatőzsde.

Bécs, augusztus 4. (Saját tudósítónktól.)

Ámbár az amerikai tőzsdék emelkedettebb árfolyamokat jelentettek, gabonaneműekben az itteni piac

szilárd volt és az eladók 5 fillérrel drágították az árakat, azonban csak kisebb kitételek fordultak elő, noha elegendő kínálat mutatkozott. Egyéb cikkekben is üzlettelenség uralkodott és az árak nem változtak.

Jegyzetelt *buza*: Tiszavidéki 12—12.35, bányai 11.70—12.20, mosoni és győri 11.35—11.75, felsőmagyarországi 11.35—11.75, déli vasuti 11.35—11.70, alsó-ausztriai 11.25—11.50.

Rozs: Felsőmagyarországi 9.25—9.50, csepeli 9.15—9.40, pestmegyei 9.25—9.50, déli vasuti 9.20—9.45, különféle magyarországi 9.10—9.35, ausztriai 9.10—9.45.

Árpa: Morvaországi 9.35—10, felsőmagyarországi 7.90—9.75, győri 3—9, északmagyarországi 8—9.25. Magyar tengeri 8.5—8.30, Cinquantin 9—9.50.

Magyar zab 10—10.30, elsőrendű 9.65—9.90, középes 9.50—9.70, új 8.85—9.40, romániai 9.45—9.65.

Bécsi értéktőzsde.

Bécs, augusztus 4. A javult politikai helyzet ellenére is üzletellen volt az előtőzsde, de az árfolyamok különösen kullisszértékek szilárdak. A délitőzsde irányzata nyugodt, csak Laendenbank részvény élénkült, egyébként a piac üzletellen, esendő. A forgalom későbbi során Skoda-részvény javult és az irányzat szilárd volt. Magy. ált. kőszénbánya tovább is megtartotta emelkedő irányzatát.

10 óra 45 perczkor: Osztrák hitel 660.25, Magyar hitel 844, Laenderbank 544.75, Unionbank 628, Államvasut 747.50, Déli vasut 123.25, Alpési 834, Rimamurányi 694, Skoda 651, Magyar általános kőszénbánya 600, 3 százalékos déli vasuti elsőbbség 274.75.

1 óra 30 perczkor: Osztrák hitel 660.25, Magyar hitel 844, Anglobank 328, Bankverein 548.50, Laenderbank 542.25, Unionbank 629.50, Államvasut 748, Déli vasut 123, Buschtichradi B. 1010, Dunagőzhajózási 1090, Alpési 834, Prágai vasut 2767, Rimamurányi 695, Orosz járadék 103.60, Török sorsjegy 251, Skoda 654, Magyar kőszénbánya 807.

Bécs, augusztus 4. (Magyar értékek zárlata). 4 száza lóko arany-járadék 111.40, Tisza és szegedi kölesön sorsjegy 306.25, Magyar hitelbank részvény 843.40, Magyar leszámítoló és váltó részvény 575.—, Rimamurányi 695.25, Magyar cukoripar —, Adria hajózási részvénytársaság 515.—, Magyar koronajáradék 91.10, 4 százalékos magyar földteherm. kötvény —, Magy. nyereim-köles. sorsjegy 437.—, Kassa-Oderbergi Vasutészv. —, Magyar jelzálogbank 493.—, Magy. kereskedelmi bank —.

Bécs, augusztus 4. (Osztrák értékek zárlata). 4.2 százalékos papír-járadék 92.20, 4 százalékos osztrák arany járadék 116.15, 1860-as sorsjegy —, Osztrák hitel sorsjegy —, Angol-osztrák bankrészvény 326.60, Bécsi Bankverein 548.— Osztrák-magyar bank 19.57, Déli vasut 122.60, Dunagőzhajózási r-t. 1181, Dohány részv. —, Cs. k. arany (vert) 11.36, Német bankv. 117.30, Osztr. Lloyd 170.— 4.2 száz. ezüst jár. 92.15 95.95, Osztr. koronajáradék 92.15, 1864-es sorsj. —, Osztrák hitelintézeti részvény 660.40, Union-Band 629.90, Osztrák Landerbank 542.40, Osztrák-magyar államvasut 747.50, Elbavölgyi vasut —, Alpési részvény 833.75 20 frankos 19.02, Londoni váltóár 240.20, Lipótkohó 6.5.— Török sorsjegy 251.25.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, augusztus 4. Zárlat. (Saját tudósítónktól Zárlatkor jegyzetetik: 4.2 százalékos papírjáradék —, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 99.30 osztrák hitelrészvény —, Déli vasut 23.60 orosz bankjegyek 16.55, 4 százalékos új orosz kölesön —, Discount Commandit 188.40, Dinamitruszt 186.40, Harpeni 185.80 Unifikált török járadék 9.—, 4.2 százalékos ezüst jár 92.40, 4 százalékos magyar aranyjáradék 93.75, Magy. koronajáradék 91.40, Osztrák-magyar államvasut —, Bécsi váltóár 851.50, Orosz járadék —, Alt. villamos-sági Edison 275.—, Gelsenkircheni 202.—0. Laurakohó 176.50.

Frankfurt, augusztus 4. Zárlat. 4.20/c papírjáradék —, 4 száz-os osztr. ar-jár. 99.30 Magy. ar-jár. 93.70 Osztr. hitelint. részv. 207.25 Osztrák-magyar államvasut 159.5. Északnyugati vasut —, Bustleli radi vasut —, Londoni váltóár 204.40, Bécsi Bank veroin —, Villamos részvény —, 3 százalékos magyar aranykölesön 77.—, 4.2 százalékos ezüstjáradék 96.15, Osztrák koronajáradék 92.35, Magyar koronajáradék 91.35 Osztrák-magyar bank 140.—, Déli vasut részvény 2.75 Elbavölgyi vasut —, Bécsi váltóár 851.75, Párisi váltóár 811.—, Union bankrészv. —.

Hamburg, augusztus 4. (Zárlat). 4.2 százalékos ezüst járadék 95.60, 1860. sorsjegy —, Déli vasut 23.50 4 százalékos aranyjáradék 93.90, Osztrák hitelrészvény 207.15, Osztrák-magyar államvasut 159.50, Orosz járadék 102.6, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 95.50.

London, augusztus 4. Angol consol 78.15.

Páris, augusztus 4. (Zárlat). 3 százalékos francia járadék 94.67, Osztr. aranyjáradék 99.90 Magyar arany járadék 95.50, 5 százalékos bolgár kötvény 1896. évről 510.— 3/4 százalékos Orosz járadék —, Déli vasuti elsőbbségi kötv. 289.—, 5 százalékos marokkói járadék —, 4 százalékos amori. románjár. 1905. 94.60, 5 százalékos orosz járadék 104.20 4 cs fél százalékos 1909. orosz járadék 100.50 4 százalékos spanyol jár. 94.47 4 százalékos unifikált török jár. 92.2 Török sorsjegy —, Török dohányrészvény —, Osztrák földinté-

intézet 1383, Osztrák Landerbank 84.— Magyarjelzálogbank —, Banque de Paris 17.35 Banque Ottomane 686.—, Osztrák-magyar államvasut —, Déli vasut —, Meridionalvasut 618.—, Hartman gépgyár 687.— Rio Tinto 17.16, Sucrerie d'Egypte 75.—, Tula 489.—, Urikányi köszén 182.—, Chartored 39.75, De Beers 463.—, East Rand 118.50, Jagersfontein 190.50, Trans. Land Comp. 45.—, Váltó Amsterdamra (rövid) 209.—, Váltó német piacokra (rövid) 123.25, Váltó Bécsre (rövid) 105.—, Váltó Belgiumra (rövid) 13/32, Orosz arany-váltó rövid 1/2, Váltó Svájcra (rövid) 1/16, Csekk Londonra 259.50, Magánkamatláb 2 1/2.

Üzleti tudósítások.

Budapesti szeszjegyzés.

Milyen időre?	Nyers	Finomított
Ázonnali szállításra	60.—	64.—
Szeptember--decemberre	59.75	63.75
Szeptember--augusztusra	59.50	63.50
Szeptember--májusra	59.—	63.—
Irányzat: Prompt szállítható magyar hiánya és Ausztria részéről jelentkező élénk folytatn igen szilárd.		
Bécsi nyersszeszjegyzés	54.50	55.50
Prágai "	53.50	53.75
Lemberg "	52.—	52.25
Trieszti exportszesz (finom)	22.—	23.—

Kőbányai sertéspiac.

Augusztus 4. Magyar elsőrendű: Fialat nehéz (páronkint 320 kilogrammon felüli súlyban) 150—152 fillér. Fiala: közep (páronkint 251—320 kilogrammig terjedő súlyban) 154—156 fillér. Közép (páronkint 240—280 klg.) 164—168 fillérig.

Sertéslétszám: 1911. évi aug. hó 2. napján volt készlet 27903 drb. — 1911. aug. 3-án felhajtott 359 drb. — 1911. aug. 3-án elszállított 303 drb. — 1911. aug. 4. napjára maradt készletben 27959 drb. A bizott sertésüzlet irányzata: csendes.

Sertéskonzumvásári jelentés.

(A székesfehérvári állatvásár és közbizottság igazgatóságától.) 1911. aug. 4-én. Előző napi eladástan maradvány 297 drb sertés, 38 drb süldő, Pótfelhajtás 71 drb sertés, Mai felhajtás 1254 drb sertés, összesen 1622 drb sertés, 38 drb süldő. Eladott 1240 drb sertés, 38 drb süldő. Mai maradvány 382 drb sertés.

Árjegyzés. Zsirsertés. Öreg I. rendű 350 klg. felüli életsúlylevonással 140 fillér. Öreg II. rendű 280—350 klg. életsúlylevonással 140 fillér. Fialat nehéz 300 klg. felüli életsúlylevonással 154—156 fillér. Fiala közep 220—300 klg.-ig életsúlylevonással 150—168 fillér. Fialat könnyű 120 klg.-ig életsúlylevonással 158—170 fillér. Hussertés nehéz 300 klg. felüli életsúlylevonással 140—154 fillér. Hussertés könnyű 140—300 klg.-ig életsúlylevonással 162—170 fillér. Süldő belföldi elősúlyban 124—134 fillér. A vásár irányzata közepes. Az árak változatlanok.

Budapesti szurómarhavásár.

Aug. 4. Felhajtott: 1450 drb élő borjú. Árjegyzések: Elsőrendű élő borjúkért 116—124 fillérig, kivételesen 126—130 fillér, közepminőségű 67 borjúkért 100—110 fillérig, silány borjúkért 80—94 fillérig, kilogrammonként levonás nélkül.) Az irányzat lanyha, az árak 6—10 fillérrel kgrként hanyatlottak.

Felelős szerkesztő:

PURJESZ LAJOS.

Kiadó-tulajdonos:

A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság
Igazgató: ERDŐS ARMAND.

Magyar királyi államvasutak.

Üzletvezető: Kozlovskij.

17587—Id. szám.

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNY.

(Pályázási teendők ellátására.)

A magyar királyi államvasutak kolozsvári üzletvezetője a vonalszakaszán levő összes és az intézet tulajdonát képező órák jökeiben tartására, szabályozására és a szükséges pótalkatrészek szállítására 1912—1916. évekre nyilvános írásbeli versenyárgyalást hirdet. A munka és szállítás az érvényben levő 95257—911. sz. általános feltételek és hasonlóm alatti kibocsátott ajánlati felhívás értelmében teljesítendő, mely utóbbi az ajánlati úrlappal együtt a kolozsvári üzletvezetőség általános osztályánál díjmentesen kapható. Az ajánlatok lepecsételt borítékba téve 1911. év augusztus hó 31-ig déli 12 óráig nyújtandók be a kolozsvári üzletvezetőség I. általános osztályához (Boeckay-tér 4.) köv. utca felirattal „Ajánlat pályázási teendők ellátására 17587. sz.”

Kolozsvár, 1911. július hó.

Az üzletvezetőség.

(Utánnyomás nem díjazatik.)

Kivonat a hivatalos lapból

— Augusztus 4. —

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Sipos Zsigmond jószágfelügyelőt kir. közalapítványi felügyelővé nevezte ki, Bertha Ilonát, az Erzsébet nőiskola tanítónőjét ezen intézethez igazgatóvá, Kelecsényi Oppeltz Jolán és Zdeborsziné Sándorfi Agnes kapuvári állami polgári leányiskolai helyettes tanítónőket ugyanezen iskolához, Meskó Györgyike huszti állami polgári leányiskolai helyettes tanítónőt ugyanezen iskolához, Rohn Ilona dicsőszentmártoni állami polgári leányiskolai helyettes tanítónőt a szilágysomlyói állami polgári leányiskolához, Schusztner Amália somorjai államilag segélyezett községi polgári leányiskolai helyettes tanítónőt ugyanezen iskolához, Kontratóvics Jolán rimaszombati állami polgári leányiskolai helyettes tanítónőt a nagyenyedi állami polgári leányiskolához, Kovacevics Vita zamosujvári állami polgári leányiskolai helyettes tanítónőt a turkevei iskolához, Kiss Irén és Fábry Vilma turkevei állami polgári leányiskolai helyettes tanítónőket ugyanezen iskolához, Bodrogi Irén eszaktornyai állami polgári leányiskolai helyettes tanítónőt az apatini államilag segélyezett községi polgári iskolához, Sipos Jován budafoki állami polgári leányiskolai helyettes tanítónőt az orsovai állami polgári leányiskolához, Dirner Adél újpesti állami polgári leányiskolai helyettes tanítónőt a turkevei állami polgári leányiskolához, Barkász Ernő mohácsi állami polgári iskolai helyettes tanítót a lipótszentmiklósi állami polgári iskolához, Bodor Mária dési államilag segélyezett községi polgári leányiskolai helyettes tanítónőt az abonyi állami polgári leányiskolához, Laitin Dániel kisvárdai állami polgári iskolai helyettes tanítót a feisóvisi állami polgári leányiskolához, Palugyay Mária budafoki állami polgári leányiskolai helyettes tanítónőt az alsókubini állami polgári leányiskolához, Kárpáti Elemér brádi állami polgári leányiskolai helyettes tanítót a nagyszőlősi állami polgári iskolához, Thuránszky Eszter ungvári állami polgári leányiskolai helyettes tanítónőt a szászvárosi állami polgári leányiskolához, Unger Károly eszaktornyai állami polgári iskolai helyettes tanítót a breznóbányai állami polgári iskolához a XI. fizetési osztályba segéd-tanítóvá, illetve segéd-tanítónővé;

a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter Draguteszku Mihály okleveles tanítót a bogottényi (volt határvidéki) községi elemi iskolához rendes tanítóvá, Szatjity István okleveles tanítót a szabalyi (volt határvidéki) községi elemi iskolához rendes tanítóvá, Sturm Lujza erdőbényei állami helyettes kisdödvönőt az erdőbényei állami kisdödvönőhöz rendes kisdödvönővé, Kelenyi Erzsébet begahosszputaki állandó megbízott kisdödvönőt az ottani állami kisdödvönőhöz rendes kisdödvönővé, Nemess Mária jászóváraljai állandó megbízott kisdödvönőt az ottani állami kisdödvönőhöz rendes kisdödvönővé;

az igazságügyminiszter Balogh István debreczeni járásbírói jegyzőket a balassagyarmati törvényszékhez és Gyarmati László budapesti kir. büntető-törvényszéki jegyzőket a szigetvári járásbíróshoz jegyzőkké, Bába Mihály törökkanizsai járásbírói díjnokot a törökkanizsai és Eberth Károly szatmárnémeti kir. törvényszéki telekkönyvi betétszerkesztő szakdíjnokot a színérváraljai járásbíróshoz irnokká; a földmívelésügyi miniszter Végh József budapesti lakos, gazdasági egyesületi segédtitkár szőlészeti és borászati gyakoronokká;

a marosvásárhelyi ítélőtábla elnöke Miklós Ferenc végzett joghallgatót a marosvásárhelyi ítélőtábla kerületébe kivételesen, ideiglenes minőségben díjtalan joggyakoronokká;

a brassói törvényszék elnöke Bíró László kir. törvényszéki fogházort a zernesti járásbíróshoz hivatal-szolgárá nevezte ki.

Áthelyezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Tolnay Artur kecskeméti állami főreáliskolai tanárt a pécsi állami főreáliskolához helyezte át, ugyanezen áthelyezte Holcsné Hajdu Erzsébet nagyenyedi állami polgári leányiskolai r. tanítónő jelenlegi minőségében a dévai állami polgári leányiskolához, Jakubek Ludmilla breznóbányai állami polgári leányiskolai r. tanítónő jelenlegi minőségében a nagyenyedi állami polgári leányiskolához, Barkászné Bartók Kamilla hódmezővásárhelyi állami polgári leányiskolai rendes tanítónő jelenlegi minőségében a lipótszentmiklósi állami polgári leányiskolához.

Véglegesítés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Hochrein Lajos, Berinza István, Kun Ernő, Takács Gyula, Gábor Lajos, Góts Ottó, Dankó István és Sz. Szabó László ideiglenes minőségű gyógypedagógiai tanítókat állásukban véglegesítette.

Névmagyarosítás. A belügyminiszter kiskoru Kobelrausch Ogu és Ervin herendi, illetve Krapinai születési belgrádi lakosok Borosra, Fleischmann Simon komáromi illetőségű nagykutai lakos Simonyira, kiskoru Cieplik Erzsébet kolozsvári születési ugyanottani lakos Petelére, Németh Ferenc szili illetőségű ugyanottani lakos Kozákra, Cellény helyesen Mózes Sándor gyoroki illetőségű aradi lakos Vargára, kiskoru Kohn Jenő dombóvári illetőségű budapesti lakos Komlóra, Kati Sándor turkevei illetőségű budapesti lakos Komáromira, Kerek István óteleki illetőségű temesvári lakos Szabón, Roth Herman es. és kir. vasuti- és távírózredbeli tizedes, nagyváradai illetőségű kormenbúri lakos Várudira, Lunczer Lajos piskolai illetőségű budapesti lakos Lévalra, Valentin Ferenc nagyborsyvári illetőségű ugyanottani lakos Rézre, kiskoru Rindskopf Arnold budapesti illetőségű ugyanottani lakos Radóra, Halbrohr Zsigmond solti születési budapesti lakos, valamint Béla, Gyula, Mária és Lajos nevű kiskoru gyermekei Horváthra, Steinwurz Miklós nagyperkátai illetőségű anyoni lakos Szikáira, Schneider Ferenc tanító, felsőlézi lakos Sándorra, kiskoru Spitzer Ervin jászberényi születési szolnoki lakos Mátéra, Pajpar Sándor,

Pajper Lajos és kiskoru Pajper Anna budapesti születésű ugyanottani lakosok Kovácsra, Sorakies Antal bajszentiváni illetőségű ugyanottani lakos Szöllősi, kiskoru Csánics Antal adai illetőségű panaszosai lakos Füzéresre, kiskoru Löwy Ilonka nagytapolcsányi illetőségű bugyi lakos Márkusra, kiskoru Müller János szilbereki illetőségű szabadkai lakos Murányira, Kutyman István horti illetőségű rákospalotai lakos, valamint Mária nevű kiskoru gyermeke József, Brück Ignác nagykőrösi illetőségű miskolci lakos Ballára, Kohn Mór, Kohn József besztekerébányai illetőségű ugyanottani lakosok, továbbá Kohn Adolf besztekerébányai illetőségű liptószentmiklósi lakos Kalmárra, Dán László királydarézi illetőségű ugyanottani lakos Vastagra, kiskoru Rosenblüth Emu' újvidéki illetőségű budapesti lakos Szántóra, Kolompár Márton szegedi illetőségű ugyanottani lakos, valamint Antal nevű kiskoru gyermeke Kisre, kiskoru Zugar Sándor vámosi illetőségű budapesti lakos Barátira, Schwarcz Miksa nagyváradai illetőségű ugyanottani lakos Simonyira, Weisz Aladár esztergomi illetőségű kaposvári lakos Vajdára, Braun Jenő és Lajos siroki illetőségű ugyanottani lakosok Biróra, Meczner Péter mérki illetőségű máriaradnai lakos Mészárosra, Schwarcz Sámuel tiszaszőlősi budapesti lakos Szilágyira, Steiner Hermann mezőkissallói születésű budapesti lakos, valamint István nevű kiskoru gyermeke, továbbá Holender Ernő budapesti születésű ugyanottani lakos Sallaira, Ruzvon János m. á. v. könyvkötő, budapesti lakos, valamint Attila nevű kiskoru gyermeke Csányira, Barina István nagyszombati illetőségű ugyanottani lakos Berényire, Hreha János és András tapolcsányi illetőségű eperjesi lakosok Gergelyre, kiskoru Fleischhacker Viktor és Sándor szentgotthárdi illetőségű budapesti lakosok Fenőre, kiskoru Kohn Gusztáv, Eugénia és Mór petrózei illetőségű ugyanottani lakosok Komlóra, Dutkon István gyomai illetőségű ugyanottani lakos Lányira, Grünfeld Sándor lekenye-kányahézi születésű nagyváradai lakos Gerőre, kiskoru Grünzweig Simon sátorlajuhelyi illetőségű lugosi lakos Szászra, Gutfreund József főnlaki illetőségű budapesti lakos Gáspárra, Kóklász József hevesi illetőségű ugyanottani lakos, valamint Kóklász Benedek, Mária és Imre, továbbá Kóklász József kiskoru gyermekei Magyarra, Kohn Ignác újpesti illetőségű ugyanottani lakos Kovácsra, Szuru Mihály petenyi születésű budapesti lakos Szilágyira, (Singer) Reder Adolf nagyikindai születésű aradi lakos Rétfalvira, kiskoru Kohn Kálmán és Lajos kapuvári illetőségű ugyanottai lakosok Kárpátira, Marha Ferencz, István és kiskoru Marha János vajdakamarási illetőségű ugyanottai lakosok Gáldira, Welber Samu (Silem) mukácsi illetőségű perencesényi lakos Beregre, Klein Ármin ózdi illetőségű hódmezővásárhelyi lakos, valamint József, Imre és Lajos nevű kiskoru gyermekei Kovácsra, kiskoru Hack József tanítóképzőintézeti növendék, aradi lakos Almásira, kiskoru Schwarz Oszkár, Miklós és József budapesti születésű ugyanottani lakosok Szirtre, kiskoru Krauman Jenő budapesti illetőségű

ugyanottani lakos Kőrre, Melencsovics József somogyapáti illetőségű ugyanottani lakos Molnára, Lichtman Kálmán esztergomi születésű budapesti lakos Lászlóra, Schönbrun Móricz nyiregyházi születésű budapesti lakos Szécsire, Weisz Márkus vándai illetőségű budapesti lakos Lázárra, Tyersan György oláhahelyi illetőségű püspöktelei lakos, valamint György és József nevű kiskoru gyermekei Mátéra, Berger Szilárd egri illetőségű budapesti lakos Bajorra.

Pályázatok. A székelvudvarhelyi pénzügyigazgatóságnál irodattitzi állásra; a zágrábi pénzügyigazgatóságnál fogalmazógyakornoki állásra 2 hét alatt; az aradi pénzügyigazgatóságnál, a vallás- és közoktatásügyi minisztériumnál hivatalsszolgálati állásra 6 hét alatt; a temesvári pénzügyigazgatóságnál több pénzügyi vizgatói állásra szeptember 30-ig, az alsólvendvai járásbírósnál, a nagyszebeni járásbírósnál és a lugosi törvényszéknél albirói állásra; a komáromi törvényszéknél és a segesvári járásbírósnál jegyzői állásra 2 hét alatt lehet beadni a pályázatokat.

VIZÁLLÁS.

Inn	Schärding	1.55	1.51	fijsza	M-Sziget	0.18	0.20
Duna	Passau	2.22	2.17		Tekeháza	0.15	0.15
	Linz	0.38	0.53		V-Namény	0.29	0.58
	Bécs	0.46	0.58		Tokaj	0.43	0.38
	Pozsony	1.16	1.16		Tiszafüred	0.80	0.42
	Komárom	2.16	2.14		Szolnok	0.84	0.44
	Budapest	0.90	0.90		Csongrád	0.42	0.74
	Paks	1.74	1.92		Szeged	0.45	0.71
	Mohács	2.42	2.41		T-Bécs	0.12	0.19
	Gombos	1.64	1.64		Titel	0.6	1.70
	Újvidék	0.4	0.68		Ódora	1.24	1.25
	Pancsova	1.47	1.40		Tapolc	0.04	0.22
	Orsova	0.4	0.40		Bodrog	0.08	0.32
	Morva	0.4	0.40		Sajó	1.28	1.18
	Vág	0.4	0.40		Hernád	0.1	0.01
		0.09	0.03		Berettyó	0.29	0.27
		0.44	0.43		B-Ujfalv	0.40	0.33
		0.52	0.66		Körös	0.3	0.1
		0.04	0.03		Csucs	0.32	0.28
		1.92	1.92		N-Várad	0.1	0.22
		1.71	1.68		Bélyes	0.3	0.22
		0.22	0.31		Tenke	0.3	0.22
		0.57	0.40		Garabonca	0.38	0.3
		0.1	1.32		Borosjenő	0.32	0.30
		0.4	0.48		Békes	0.1	0.42
		0.4	0.90		Gyoma	0.52	0.52
		0.52	0.56		Gy-Fehérvár	0.56	0.52
		0.4	0.88		Branyicska	0.5	0.2
		0.64	0.87		Arad	0.1	0.2
		0.20	0.12		Makó	0.68	0.15
		0.4	0.12		Lugos	0.55	0.55
		0.06	0.12		K-Kostály	0.66	0.42
		0.06	0.12		Kiszéto	0.38	0.54
		0.06	0.12		Temesvár	0.1	0.40
		0.06	0.12		Becsieres	1.26	1.26

EGYETÉRTÉS

politikai napilap.

Kiadóhivatal igazgató: PAJPER Lajos

IDŐJÁRÁS.

Az elmúlt nap időjárásának áttekintése:

Hazánkban tegnap Erdély tulnyomó részén, meg az északkeleti megyékben, továbbá a Dunántul nyugati és déli részein fordult elő kisebb-nagyobb eső, helyenkint zivattal. Nagyobb csapadék a keleti határon, meg Erdély középső vidékén esett (10-20 mm., sőt Gyulaférfvárott 53 mm.) A hőmérséklet nyugaton és délen a normális körül, keleten és északon 2-4 fokkal a normális alatt volt és maximuma 32 C° volt Czirkvenicán, meg Eszéken, minimuma pedig 6 C° Arvaváralján.

Prognózis a következő 24 órára:

Hősiyleddel sok helyütt eső, vagy zivatt várható. Sürgönyprognózis: enyhe, sok helyütt csapadék zivattok.

Állomás	Légnyomás mm. 709 +	A hőmérséklet Celsius szerint	Szélirány & erője	Felhőzet	Csapadék mm.	Hőmérséklet	
						max.	min.
A-Szlátina	59.0	13.8	N	2	4	8	17 12
Ungvár	60.1	16.2	SW	1	0	1	23 12
Kásmark	61.2	16.0	N	4	3	1	16 13
Losonc	61.6	16.8	N	3	3	1	25 13
Ógyalla	62.7	18.7	N	1	1	1	25 13
Budapest	63.1	18.4	NW	1	0	1	25 14
Herény	64.2	20.0	N	4	0	1	28 15
Keszthely	63.8	18.5	N	2	0	1	26 14
Pács	68.5	18.6	W	2	3	1	26 16
Zágráb	64.1	18.9	E	1	0	1	27 15
Fiume	62.7	21.3	E	2	2	1	33 18
Szeged	62.5	18.6	E	3	0	1	24 13
Temesvár	61.5	16.6	SE	1	4	1	23 13
Nagyvárad	60.5	16.1	SE	1	4	1	23 15
Kolozsvár	62.4	15.0	SE	1	4	1	10 21
Nagyszében	61.9	15.6	W	1	4	1	8 21
Szatmár	15.8	15.8	W	0	4	1	20 15
Eger	16.8	16.8	W	3	3	1	23 14
Arvaváralja	14.6	14.6	E	2	4	1	5 19 09
Selmeczbánya	16.7	16.7	S	3	4	1	23 18
Komárom	20.0	20.0	NE	3	0	1	26 13
Magyar-Ovár	19.0	19.0	W	2	1	1	26 15
Sopron	17.8	17.8	N	1	3	1	25 10
Eszék	17.4	17.4	NW	1	3	1	26 14
Cirkvenica	21.0	21.0	N	0	0	1	28 20
Debrecen	16.8	16.8	N	1	4	1	22 14
Kecskemét	17.9	17.9	NE	1	4	1	28 13
Oroszláza	18.4	18.4	NW	1	4	1	25 19
Arad	14.7	14.7	NE	1	4	1	28 15
Zombolya	17.0	17.0	N	1	0	1	28 12
Vascecz	15.6	15.6	SE	2	0	1	25 11
Orsova	15.6	15.6	SE	2	0	1	25 11

Budapesti értéktőzsde				Maj záró ár-folyam				Maj záró ár-folyam					
Államadósság.	Pénz		Részv. nyitk száma	Belföldes részv. kint	Pénz	Áru	Részv. nyitk száma	Belföldes részv. kint	Pénz	Áru	Részv. nyitk száma	Belföldes részv. kint	
	1900	1901											1900
M. kir. Állami pénztárj. adom. 4 1/2%	100	115	100	65	18	416.667	240	Angol-osztrák bank	325	325	180	10.800	800
Magyar aranyjárdék	111	30	111	80	33	20.000	500	Budapesti bank részv. társ.	484	487	12	10.000	200
Magyar koronajárdék	91	05	91	25	22	38.334	300	Első magyar iparbank r.t.	417	418	12	160.000	200
Államkölcsön vaskapu ezélfára 3%	76	50	77	50	11	12.500	100	Fiumei hitelbank	311	311	28	10.000	400
1870. évi nyeresémkölcsön	225	—	225	—	16	160.000	200	Hazai bank részvénnytársaság	381	388	10	3.300	200
Horvát-szlavon reg. kárt. kötv. 4 1/2%	99	50	100	50	15	15.000	200	Hermes m. ált. váltóútlejt r.t.	351	358	10	5.200	500
Magyar földterület, kötvény 4%	92	25	93	25	13	30.000	200	Horvát-szlavon orsz. jelzálogb.	248	254	60	3.000	200
Horvát-szlavon földterület. kötv. 4%	94	—	94	—	23	60.000	400	Magyar agrár- és járadék r.t.	515	516	18	20.000	250
Tiszai és szegedi nyer.-kölcsön 4%	155	—	160	—	22	200.000	400	Magyar ált. hitelbank	848	843	60	11.000	200
Egyesített járadék papírban 4 1/2%	95	90	96	40	25	200.000	400	Magyar jelzáloghitelbank	498	494	14	10.175	300
Egyesített járadék ezüstben 4 1/2%	95	90	96	40	25	150.000	400	Magyar bank és kereskedelmi r.t.	746	746	0	7.500	300
Osztrák aranyjárdék	116	50	117	105	32	7.200	500	Magy. kir. szab. osztályosorsj r.t.	173	174	163	441.100	200
Osztrák koronajárdék	157	—	163	—	10	125.000	400	Magyar bank és kereskedelmi r.t.	576	576	50	4.000	200
Osztrák államjárdék 1860	204	—	215	—	12	100.000	200	Magyar takarékp. közp. jelz. bank	223	224	—	8.000	200
Osztrák államjárdék 1860	210	—	215	—	32	468.750	320	Magyar takarékp. közp. jelz. bank	660	660	22	35.000	200
Osztrák államjárdék 1864	310	—	310	—	30	150.000	1400	Osztrák hitelintézet	1950	1960	20	3.000	200
Bpest székessöv. kölcsön adom. 4%	90	50	91	50	170	50.000	1000	Osztrák-magyar bank	4137	4130	20	700	400
Bpest székesföv. kölcsön adom. 4%	90	50	90	50	32	175.000	400	Pesti magyar kereskedelmi bank	626	629	—	3.000	600
Orosz államkölcsön 1900. évről 5%	178	75	104	25	—	—	—	Unionbank	—	—	12	2.500	400
Temes-Bégy. szab. kölcsön	93	—	94	—	35	32.000	500						
						14.000	500	Bankok.					
						40.000	200	Belvárosi takarékpénztár	675	680			
						50.000	400	Budapesti-erzsébetvárosi tkp.	570	575			
						25.000	600	Budapest-Lipótvárosi takarékp. r.t.	208	206			
						50.000	500	Budapesti tkp. és keresk. zálogk. r.t.	452	456			
						80.000	600	Egyesült budapesti föv. takarékp.	2415	2425			
						80.000	600	Magyar általános takarékpénztár	680	682			
						10.000	200	Magyar orsz. közp. takarékpénztár	1720	1725			
						10.000	200	Pesti hazai első tkp.-egyesület	1773	1787			
						10.000	200	Közbányai takarékpénztár r.t.	270	275			
						32.000	500						
						14.000	400	Takarékpénztárak.					
						4.000	2000	Belvárosi takarékpénztár	800	820			
						20.000	200	Bécsi élet- és ár.-biztosító int.	805	805			
						15.000	200	Első magyar ált. biztosító társaság	17475	17575			
						5.000	200	"Fonciere" pesti biztosító intézet	440				

KÜLÖNFÉLÉK.

Nem mondom Néked...

Nem mondom Néked,
Kicsiny virágom,
Reggeltől estig
Utánad vágyom!

Nem mondom Néked,
Ha jó az alkony,
Tombsuttogásban
Nevedet hallom!

Nem mondom Néked,
Ezüst az álomom,
Ha enyelem vagy,
Kicsiny virágom!

Nem mondom Néked,
Szívem, ha dobban...
És úgy szeretlek
Csendben, titokban...

Karafiáth Jenő.

(Egy öreg szabadságharcos.) Nagyváradon az egész városban ismerik azt a fehérhajú, öreg 48-as honvédet: Etsedy Albertet, aki valamikor jeles festő volt és a versfaragásban is örömet lel. A nagy idők tanuja azonban mindig büszke volt és bár testét a szabadságharcban kapott számos sebhely borította, sohasem fordult senkihez segítségért. Most azonban rászakadt az öregség és a napokban a biharmegyei 48-49-iki honvédegyülethez a következő alázatos kérelmet intézte:

— Én születtem Békés Gyulán 1828 Február 3-án azután 20 éves koromban 1848-ba voltam a legelső a többi között a ki önkéntesen beállottam a honvédek közé onnan mentünk Magyar Bessére ahol az állomásuk volt ottan volt egy Besséld nevű ezredes a ki az osztrákoktól jött az ottani léte alatt a Rátokhoz szökött helyette Damjanits lett a vezérünk onnan azután mikor a fegyvert kilaptuk tölbe löni tanultunk azután estefelé indultunk onnan el egész éjjel szép idő volt elértünk szent tamás alá ott kezdődött a lezelső tsata, ahol is sebet kaptam a jobb melyemen kardszúrást és jobb tenyerenem kardvágást, aminek a helye most is látható a melyemen azon forradás is mely egy veszedelmes

seb volt azért mégis élve vagyok. Szenttamás alatt mellettem állott Főnagy József nagyszalontai birtokosnak a fia is a ki a tomporáján kapott egy ágyu gojótól sebet ezért örökre Sánta lett. más időkben Apostol András nevű Török szent miklósi születésű kinek az atyja gyógyszerész volt ennek az ágyu gojó a jobb lába szárát elszakította nungyárt meghalt, ezekre is megemlékezem úgy a Sarkadi papnak is a fia Veress Sándor akinek a bal lába szárát szakította el az ágyu, de életbe maradt azután megnyomorodva a szakács a kórházba elvágta, meghalt, én is sokat betegeskedtem de megélek nagy szegénységbe már 83 éves vagyok arra kérem én a kegyelmes urakat már úgy se soká élek én is részesülök azon adományból melyet a még élő agg honvédek kapnak, hogy így magamon is segíthessék, még ezen szomorú létemnek vége nem szakad. — Etsedy Albert volt honvédekéntes kérem könyörüljenek rajtam is.

(Az angol király gyémántjai.) Az angol király koronázásakor összesereglett indiai fejedelmek rengeteg értékű drágaköveket viseltek. Szébbnél-szebb tüzi, kiváló nagyságu briliánsok egész serege volt látható a koronázó ceremóniák alkalmával. De a legszebbek mégis Afrika csillagai voltak, melyek az angol királyéi.

Az Afrika csillagai a híres Cullinan-ból kerültek ki, mely az eddig talált gyémántok között a legnagyobb volt. A Cullinan-t 1903-ban találták Délafrikában, 3025 karát súlyú volt nyersen. A burok Edvard angol királynak ajándékozták, ki csiszolásra Anverszbe küldötte. Ascher József, az Ascher J. J. anverszi nagy gyémántkőszövő-telep főnöke metszette szét. A döntő lépést hetekig tartó tanulmány és próba előzte meg, mert arról volt szó, hogy a drágakő hibás részeit eltávolítsák anélkül, hogy megbecsülhetetlen értékű magja megsérüljön. A gyémántkőszövő-telep főnöke maga végezte ezt a kockázatos munkát, amelyre hetekig készült. Mindenekelőtt kemény anyagból előállították a gyémánt pontos mintáját s ezen próbálták ki a módszert, melyet a világ legnagyobb gyémántján akartak alkalmazni. Külön szialt és külön metszőkészüléket kellett csináltatni, mert az eddig használtak aránytalanul kisebb gyémántoknak voltak szánva. A metszés hosszabb ideig tartott, a munkát ugyanis a legnagyobb elővigyázattal kellett végezni. A kikészült vágásban külön erre a célra készített acél-pengét tettek, amelyre vastag acélruddal ráütöttek, mire a kő kettérepedett: az egyik 1977 és fél karát, a másik 1040 karát lett. A többi metszés hasonlóképpen történt s valamennyi fényesen sikerült. A

munkasztal köré vastag puha szőnyeget tettek arra az esetre ha a kő a kőszövő kezéből kicsuszna. A drágakövet azután átadták Koe Henrinak, aki a híres Excelzior gyémántot is kőszövelte. Az ismert gyémántkőszövő külön helyiségben három segéd közreműködésével adta meg a gyémántnak a végleges formáját. A munka tíz hónapig tartott s mindennap reggel 7 órától este 9 óráig dolgoztak. Kőszövelés után több darab készült belőle, az egyik 425 karát, a másik 102 karát lett. E kettő csiszolva az Afrika csillagai; egyiket, a kerekdedet az angol koronába, a másikat, a hosszukását a kormánypálca fejébe foglalták. Került belőle egy 92 karátos, egy 62 karátos és több kisebb briliáns. A Cullinan értékét tíz millió koronára, sőt mások, a kik a burok ajándékának történelmi értékét is figyelembe veszik, husz millió koronára becsülik.

Az Afrika csillagain kívül még egy óriás gyémánt van az angolok birtokában: a Kohinoor. A Kohinoor 342 évvel ezelőtt találták a híres indiai Golkonda-bányában. De azt is regélik róla, hogy története Krisztus koráig nyúlik vissza. Tömördek véradózatot kívánt a kínos után vágyódóktól. Hosszas kalandozás után Nadir sah birtokába került, innen pedig az angolokhoz. Mikor Londonban kiállították, egész zarándokcsapat járt a csodájára. A Kohinoor nyersen 763 karát súlyú volt; háromszor kőszöveltek, míg mostani alakját megkapta, 1853-ban és most 106 és egy tizenhatod karát a súlya.

(Hipnotizáló teknősbéka.) Egy francia folyóirat egyik olvasójának közlése nyomán érdekes esetet mond el egy teknősbékán tapasztalt szuggerációs erőről. Eszerint az illető olvasó kertésze a kertben az ott elhelyezett teknősbékák egyike előtt egy napon egy kis egeret vett észre, amely a félelemről szinte megdermedve, farkát és végtagjait testéhez szoritva kis léptekben közeledett a teknősbéka felé, miközben sziszegő hangokat hallatott, ezzel is jelezve nagy félelmét. Kevéssel utóbb a kertész egy másik egeret is vett észre, amelyet szintén a teknősbéka hipnotizált. Mielőtt azt megölte, megmutatta a többi szolgazemélyzetnek. Egy harmadik alkalommal végül a teknősbéka egyszerre négy egeret tartott erős hipnózis alatt, amelyek valószínűleg mind egy fészektől származtak. Az egyik eger a fascináló teknősbékához már oly közel ért, hogy kis pofájával a teknősbéka nyaka és felső teknője közé került és odaszorult. A különös jelenség a természettudósok számára egész új tervet nyit az állati psziché tanulmányozására, ha csak az egész szenzációs nem egyéb — kacsnál.

REJTÉLYES ÜGY.

— ANGOL REGÉNY. —

Írta: BILLY MARSH.

A komorna borzadva engedelmeskedett a parancsoknak.

— Igen, igen ez az a biblia — folytatta magában merengve Treverton asszony, mikor megkapta a könyvet. A lelkész... jó gyenge ember... megijesztettem őt Sarah. Azt mondta: „Kibékül minden emberrel?” És én azt feleltem: „Mindenkivel egyet kivéve.” Te tudod ki az.

— A kapitány fivére. De bocsásson meg neki is, bocsásson meg, mielőtt meghal.

Mialatt ezeket mondotta Sarah, óvatosan el akarta távolítani a könyvet urnője szeme elől, de ez a mozdulat nem kerülte el mistress Treverton figyelmét és elhaló erőit új megfeszítésre serkentette.

— Megállj — kiáltott s fátyolos szemében az akarat fénye felesillámlott.

Göresösen ragadta meg Sarah kezét, rátette a bibliára és szorosán tartotta rajta. Másik keze egy darabig tapogatózott az ágytakarón, míg megtalálta a férjéhez intézett levelet. Ujjai megragadták s a megkönnyebbülés sóhaja szült el ajkáról.

— Hah! — kiáltott — már tudom, miért kértem a bibliát. Ezzennél vagyok teljesen Sarah! Nem csalsz meg most sem!

Megint elhallgatott, halványon mosolygott és hevesen suttogta: — Várj csak várj!

Aztán ismét hangosan és színpadi mozdulattal tette hozzá.

— Nem, igéretedben nem bízom. Esküdet akarom. Térdelj le. Ezek utolsó szavaim e világon. Merj engedetlen lenni: Sarah térdre rokad az ágy előtt.

A könnyű szél odakünn a hajnali szürkületben megerősödött és széttárva az ablakfüggőnyt, fűszeres illatának egy lehelletét

küldte be a betegszobába. A távoli tengerzugás erősebben dördült. Aztán megint nehézkesen csukódtak össze a függönyök, a gyertyák lobogó lángja elnyugodott és a félelmes némaság még mélyebb lett a szobában.

— Esküdj meg! — szólt mistress Treverton.

Hangja elesuklott mialatt ezt a szót kiejtette, de erőt vett magán s ismét megszólalt.

— Esküdj meg, hogy ezt a papírt nem semmisíted meg ha meghaltam.

Még mialatt ezeket az ünnepélyes szavakat kiejtette, az élet ez utolsó pillanatában is irtózatos makaességet tanúsított arról, hogy a színpadiasság milyen mélyen gyökerezik lelkében.

Sarah érezte, mint emelkedik fel a hideg kéz egy pillanatra, mint mozog kecsesen a levegőben és mint nehezedik megint az övére remegő, türelmetlen nyomással kulcsolódva rá.

És erre az utolsó felhívásra halkán felelt:

— Esküszöm!

— Esküdj meg arra is, hogy nem viszed magaddal ezt az írást, ha halálom után elhagynád e házat.

Sarah habozott, nem felelt. A remegő szoritást megint érezte kezén s ajkai ismét rebegték:

— Esküszöm!

— Esküdj — kezdte mistress Treverton harmadszorra, de hangja elesuklott és hiába erőlködött, nem tudta visszanyerni önuralmát.

Sarah borzadva látta a göresös mozgások előjeleit, melyek elrutították a szép arcot. Látta, hogy mint görbülnek meg a finom, fehér ujjak, mialatt az orvoságos üveget akarták elérni.

Kiitta! — kiáltott Sarah, mikor megértette e mozdulat értelmét. Urnóm, édes

urnóm kiitta! Csak az opium maradt itt. Hadd megvegyek, hogy...

Mistress Treverton egy pillantása elhallgattatta. A haldokló ajkai megmozdultak.

Sarah odahajolt és úgy hallgatta, Eleinte nem hallott mást, csak lihegő, egymást kergető lélekzést, aztán néhány tördelt zavaros szót:

— Még nem vagyok készen... Meg kell esküdnöd... jöjj közelebb... közelebb még... még valamire... urad... esküdj, hogy átadod neki a papírt...

Az utolsó szavak elhaltak. A kínosan vonagló ajkak hirtelen szétnyíltak, de nem záródtak össze többé. Sarah az ajtóhoz ugrott és segítségért kiáltott a folyosóra. Aztán visszarahant és megragadva az írást, keblébe rejtette.

Treverton asszony szemének utolsó pillantása szigorúan és szemrehányólag szegződött reá.

Egy lélekzet nélküli pillanatig ez a kifejezés változatlan maradt, de az arc többi vonása eltorzult.

Elmult ez a pillanat is és a következőben már megjelent a halál árnyéka s egyetlen nyugodt pillanat alatt eltörülte az élet világosságát az egész arczról.

Belépett az orvos az ápolónővel és egy szolgálóval. Odasietett az ágyhoz, de első pillanatra látta, hogy itt már nem segíthet. A szolgálóhoz fordult:

— Menj uradhoz és kérd, hogy várjon szobájában, míg eljőbetek, hogy beszéljek vele.

Sarah még mozdulatlanul, némán, mit sem tudva a körülötte történekről, állt az ágy mellett.

Az ápolónő közeledett az ágyhoz, hogy széthuzza a függönyöket, de Sarah arczának láttára visszarettent.

— Azt hiszem, jó lesz ha ez a nő elhagyja a szobát — szólt az orvoshoz. — Nemde doktor ur!

(Folyt. köv.)

SZINHÁZAK.

Szombat, 1911. augusztus 5-én.

FŐVÁROSI NYÁRI SZINHÁZ.
(BUDAI SZINKÖR)

Szörényi Városi Igéll Színház

Az elvált asszony.
Operette 3 felvonásban. Írták: Leon Viktor. Zenejét szerzte: Fall Leo.

Az ártatlan Zsuzsi.
Operette 3 felvonásban. Írták: Antoni Mars és D'Esvalières. Zenejét szerzte: Gilbert, Fordította: Mérei Adolf.

Kezdeté 1/8 órakor.

Kezdeté 1/8 órakor.

Heti műsor:

Augusztus hó	Fővárosi nyári Színház (Budai Szinkör)	Fővárosi Városi Igéll Színház
6 Vasárnap (d. u. este)	Az elvált asszony	A tetyár kendője.

A nm. vall. és közokt. miniszter előmerő leiratával kitüntetve.

Dr. Batizfalvy I. Z. fővárosi legelső

FOGORVOSI INTÉZETE

áthelyezve: **Károly-körut 3. sz. alá.**

Fájós fogak gyógygyitása Szájpadlásnélküli műfogak, aranyhidak, koronák. Jól használható fogorok elkészítése és behelyezése. Foghuzások (altatásban is). Jótállás mellett mérsékelt szabott áron. Vidékiek félnap alatt megkapják műfogalkat.

BEKETOW CIRKUSZ

VÁROSLIGET. TELEFON: 107-46.

Minden este 3/48 órakor

az új augusztusi műsor.

Szenzáció! **HENRICKSEN** Szenzáció!

a leghevesebb állatszeldítő vad tigriscsordájával

Birkózás Caesar királytigrissel.

A világ legizgalmasabb mutatványa.

A tenger csodái. Nansen kapitány

idomított farkai.

Csütörtökön d. u. 4 órakor családi előadás félholy-
árakkal. — Vasárnap d. u. 4 órakor előadás fél-
holyárakkal gyermekeknek. — Henricksen a
délutáni előadásokon is fellép.

JARDIN DE PARIS

VII. KER., ERZSÉBET KIRÁLYNÉ-UT I. SZ.

Az augusztusi új műsor. Kezdeté 9 órakor.

HEDY HERDINA

a legvidámabb német nő

Thea Degen kabaré sztar, Foronczy Károly, Richard Godai, Louis Staller, Pálly Rézsi, Frida Löhr, Mary Sunlight, Ellen Isenta, Fűcsalros, Ein angebrochener Abend, német bohózat. A cicec, Szalma vagyok száma, magyar bohózatok. „A szani,” Kukoricza Sára, Meisterrudette stb. stb. A Tabarinban Tony and Chica, The 3 Heddy's és 48 táncszám. A kertet 7-kor nyitják.

Butor EHRENTREU és FUCHS

Budapest, VI., Teréz-körut 8.

Képes árjegyzék ingyen. Telefon 88-09

ZÁLOGBAN

levő arany- és ezüstékszereket, sorsjegyeket s azokra magasabb kölcsönt nyújtunk.

MANNHEIM SIMON ÉS FIA

Budapest, IV., Párisi-u. 5.

(Főpostával szemben)

Füredi és uti olvasmányok.

Magyar Könyvtár. Szerk. RADÓ ANTAL.

Újabb magyar elbeszélők:

- Ady Endre: Sápadi emberek és történetek (497. sz.) — 30 f.
- A timilliós Klapotra és egyéb történetek. (586. sz.) — 30 f.
- Ambrus Zoltán: Hajótörtek. 8 elbeszélés (56. sz.) — 30 f.
- Arnykalakok. 7 elbeszélés. (204. sz.) — 30 f.
- Berzsenyi báró és családja. Tollrajzok a mai Budapestről. I-II. (284-285. sz.) — 60 f.
- Kevélyek és lealázottak. (328. sz.) — 30 f.
- Amor és a halálfej. Elbeszélések. (340. sz.) — 30 f.
- Téli sport és egyéb elbeszélések. (362. sz.) — 30 f.
- Janosi és Juliska és egyéb elbeszélések. (584. sz.) — 30 f.
- Lillias. Elbeszélés. (602. sz.) — 30 f.
- Bársony István: Vadász-történetek. (28. sz.) — 30 f.
- Szól a puská. Vadász-történetek. (217. sz.) — 30 f.
- Benedek Elek: Apró történetek. (228. sz.) — 30 f.
- Berczik Árpád: Ügyetlen udvarló és egyéb vidám törté-
tek. (372. sz.) — 30 f.
- Biró Lajos: Elbeszélések. (549. sz.) — 30 f.
- Bródy Sándor: Emberfejek. (614. sz.) — 30 f.
- Az automobil. Elbeszélések. (469. sz.) — 30 f.
- Faltay Lucien: Egy tengerészti naplójából. (342. sz.) — 30 f.
- Heltai Jenő: Gertie és egyéb elbeszélések. (248. sz.) — 30 f.
- A Vénusz-bűnügy és egyéb elbeszélések. (423. sz.) — 30 f.
- Herczeg Ferencz: Elbeszélések. (198. sz.) — 30 f.
- Hevesi József: Nászuton. (407. sz.) — 30 f.
- Ignotus: Változatok a G. híron. (292. sz.) — 30 f.
- Kabos Ede: A csegeri kalapok és egyéb történetek. (67. sz.) — 30 f.
- F. Kaffka Margit: Levelek a zárdából. — Nyár. (437. sz.) — 30 f.
- Kazár Emil: Elbeszélések. (206. sz.) — 30 f.
- Kemechey Jenő: Bodrogközi történetek. (281. sz.) — 30 f.
- Kenedi Géza: Három elbeszélés. (174. sz.) — 30 f.
- Kriminális történetek. (556. sz.) — 30 f.
- Köbor Tamás: Elbeszélések. (129. sz.) — 30 f.
- Kozma Andor: Vig elbeszélések. (47. sz.) — 30 f.
- Csudadolgok. (Elbeszélések.) (366. sz.) — 30 f.
- Krúdy Gyula: Nyiri csend. Elbeszélések. (347. sz.) — 30 f.
- Héi szilva. Elbeszélések. (501. sz.) — 30 f.
- Langyel Laura: Tavaszi mese. Elbeszélések. (358. sz.) — 30 f.
- Lőrinczy György: Bolyky Ábris válópere és egyéb elbeszélések. (339. sz.) — 30 f.
- Lux Terka: Budapesti fotográfiák. (460. sz.) — 30 f.
- Mikszáth Kálmán: Homályos ügy. — A táborserénygy halála. Két elbeszélés. (81. sz.) — 30 f.
- A jó palócok. (223-224. sz.) — 60 f.
- Szent Péter esernyője. (241-245. sz.) — 1 K 20 f.
- A tót atyafiak. (277-278. sz.) — 60 f.
- Prakorszky, a siket kovács. (304-305. sz.) — 60 f.
- Az új Zrinyiász. (333-336. sz.) — 1 K 20 f.
- Beszterce ostroma. (373-376. sz.) — 1 K 20 f.
- Gallérok. (401-402. sz.) — 60 f.
- Egy választás Magyarországon. (409-411. sz.) — 90 f.
- A demokraták. (419-420. sz.) — 60 f.
- No okoskodj, Pista. (425-426. sz.) — 60 f.
- A németke és egyéb elbeszélések. (429-430. sz.) — 60 f.
- Kisértet Lublón. (431-432. sz.) — 60 f.
- Molnár Ferencz: Gyerekek. Rajzok. (433. sz.) — 30 f.
- Pesti orkösök. (544-545. sz.) — 60 f.
- Móricz Zsigmond: Csitt-csatt és több elbeszélés. (389. sz.) — 30 f.
- Murai Károly: Mese-mese. Humoros elbeszélések. (116. sz.) — 30 f.
- Révész Béla: Szegény ember dolga... Elbeszélések. (580. sz.) — 30 f.
- Sas Ede: Az én mandátumom. (478. sz.) — 30 f.
- Sebők Zsigmond: A hivatal és egyéb történetek. (606. sz.) — 30 f.
- Sipulusz: Humoreszkek. (6. sz.) — 30 f.
- Újabb humoreszkek. (134. sz.) — 30 f.
- Szabóné Nofáll Janka: Mara és egyéb történetek. (447. sz.) — 30 f.
- Szemere György: Mimi komtesz és egyéb elbeszélések. (530. sz.) — 30 f.
- Szikra: Vadász és egyéb elbeszélések. (339. sz.) — 30 f.
- Szini Gyula: Trilbi és egyéb történetek. (485. sz.) — 30 f.
- Szomaházy István: Légyott bármásban és egyéb törté-
netek. (609. sz.) — 30 f.
- Elhibázott élet és egyéb történetek. (206. sz.) — 30 f.
- Kemény doktor karréje. (413. sz.) — 30 f.
- Tábori Róbert: Különös történetek. (159. sz.) — 30 f.
- Az élet folytatásokban. (390-391. sz.) — 30 f.
- Tarczai György: Dönt vitéz Rómában. (184. sz.) — 30 f.
- Thury Zoltán: Urak és parasztok. (143. sz.) — 30 f.
- Elbeszélések. (468. sz.) — 30 f.
- Tóth Béla: Török históriák. (449. sz.) — 30 f.
- Tutsek Anna: Örvény és egyéb elbeszélések. (263. sz.) — 30 f.
- Vér Mátyás: A sárga ház tika és egyéb elbeszélések. (619. sz.) — 30 f.
- Vértési Arnold: Kisvárosi történetek. (40. sz.) — 30 f.
- Viharos Gerő Odón: Ferjénél. — A bema. (384. sz.) — 30 f.
- Zöldi Márton: Színész históriák. (136. sz.) — 30 f.

Minden füzet külön is kapható a kiadónál:

LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fial) részv.-társ. Budapest, VI., Andrassy-ut 24. és minden könyvkereskedésben és vasúti állomáson.

„ILONA” teavajat

(édes tejszínből készült legfinomabb omegeval) —

fürdőtelepekre legelősebb napi arban szállítunk

kivánt adagokban.

Szántó Samu és Szántó Adolf

Budapest, VII., István-ut 67. Telefon 56-48.

Üresedésben

levő számos különféle állás jelentetett be, melyek teljes czimvel olvashatók az Országos Pályázati Közlönyben. Ingyen mutatóványszám. IX., Üllő-ut 55. (ezelőtt Józsefkörut 88. szám.)

Ki akar

egyéves önkéntes lenni érettségi nélkül? Kérjen prospektust Járóssy Lajos tanintézetétől Debreczen. Tanfolyam augusztus hó 22-én nyílik. Állami fel-
ügyelet! Átlag 80% siker. Vizsga már decemberben.

A „Szegedi Zsidó Hitközség” felügyelete alatt álló

„Tanulók Otthona”

(INTERNATUS) alapított 1906-ban.

SZEGEDEN, Szentgyörgy-tér 7. szám

Saját épület. Telefon 737.

Az egészségügyi és pädagogiai követelményeknek mindenben megfelelő, újonnan épült, modern hygienikus intézet zene-, tan- és szórakozótérrel, fürdővel, konyhával, külön heterosztyállyal. Az intézet igazgatója dr. DITROI NÁN-
DOR állami felső keresk. iskolai tanár. Az intézet fel-
vesz elemi, polgári, felső keresk. iskolai, gimnáziumi, real-
iskolai és felső ipariskolai bármily vallású tanulókat. Minden-
nemű felvilágosítással készséggel szolgál és részletes pros-
pektust küld

az igazgatóság.

MAGYAR LÁNYOK

képes heti folyóirat fiatal leányok számára. Szerkeszti **Csulek Anna**. — A Rózsa jut az eszünkbe, mikor a Magyar Lányok-at kezünkbe vesszük, mert úde kedves, friss és változatos tartalmával a rózsára emlékeztet. Rózsa és fiatal leány mily szépen illik össze. A

MAGYAR LÁNYOK

egy évfolyama valódi rózsabokrétá. Előfizetési ára negyedévre 3 korona. Ki-
adóhivatal Budapest, VI. Andrassy-ut 10. Az új évfolyam július elsején indul meg. Aki csak egy előfizetést gyűjt a

MAGYAR LÁNYOK

részére, viszonzásul megkapja a MA-
GYAR LÁNYOK díszes Emlékalbumát.

FŐNÖKÖK

ezrel eddig hlába vártak arra, hogy könnyű szerrel jussanak írógéphez.

HA FIZETNEK

havonta 20-30 koronát, kapnak egy elsőrendű, látható írás, visszaváltós, tabulátoros, összedobillentyűs, auto-
matikus sorváltós, csupa aczéllból és vasból gyártott, rendkívül tartós, univerzál-klaviatúra

Ujlaki-írógépet.

Nem írnak alá váltót és folytonosan halmozódó irodai munkálataikban könnyen

BOLDOGULNAK.

Bármely rendszerű használt írógépet legmodernebb Ujlaki írógéppunkre

BECSERÉLÜNK.

Díjmentes bemutatás országsszerte. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

UJLAKI BÉLA Budapest, VII. ker., Erzsébet körut 28. sz.
Telefon 122-60.

Vidéki hivatalnokok, kik könnyű mellék-
keresetre reflektálnak, közöljék címüket.
Vidéki képviselők kerestetnek.

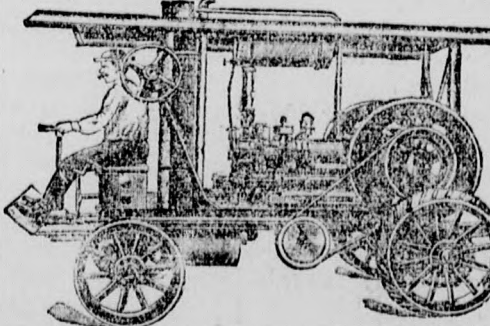
A legjobb benzinmotoros magánjárókat

a világhírű angol „Camp-
heli” motorgyár egyedüli
vezérképviselője

Korányi Viktor

szállítja. A legtartósabb,
a legjobb szerkezetű, a
legbiztosabb üzemi. ::

Olcsó árak! Olcsó üzem! Kedvező
fizetési feltételek! Több évi jót-
állási Vevőket a motorkezelésben
díjmentesen oktattunk MI Kiva-
nra díjmentes költséggel és fel-
világosításokkal szolgál.
KORÁNYI VIKTOR
Bpest, Liszt Ferenc-tér 9.

AMERICAN SHOE COMPANY LTD.

Amerikai cipő részvénytársaság
Budapest, V., Dorottya utca 6. Wurm-udvar és VII., Erzsébet-körut 42.

Rizárólagos elárúsítása a következő elsőrangú amerikai gyártmányoknak:

Urak részére:	Gyermekeknek:	Hölgyek részére:
Edwin Clapp & Son	Piehler	Sorosis
Barry		Cousins
Walk-Over		Patrician
Commonwealth		

Kérje képes árjegyzékünket.

Világhírű eredeti angol The Champion és Premier

kerékpárokat dupla harang-csapágygyal és szabadonfutóval, 3 és 6 évi jóállással minden árfelemelés nélkül szigorúan az eredeti gyári áron havi 12 és 15 koronás részletre adjuk és

kerékpár-alkatrészeket

az egész világon létező összes kerékpárhoz, külső és belső gumikat, csengőket, lámpákat, pedálokat, lánczokat, konuszokat és egyébeket, orrasi forralmunk következtében mályen leszállított nagyban eredeti gyári áron szállítunk vidékre is bárhol

LÁNG JAKAB és FIA

kerékpár- és alkatrész nagykereskedők
Budapest, VIII. kerület, József-körut 21. szám.
Fióküzletek: Baross-tér 4. és Budán: Margit-körut 6. Díszárjegyzékünk 1000 képpel kerékpár- és alkatrészekről iny. és bérin.

PÉNZKÖLCSÖN

sorsjegyekre, értékpapírokra és vidéki tak.-pénzt. részv.

Erzsébet sorsjegyre	10.- K	Olasz v. t. sorsjegyre	50 K
József	12.-	Osztrák v. t.	55
Bazilika	28.-	Hazai	105
Magyar v. t.	30.-	Konv. Jelzálog	180

A kölcsön apró részletekben törleszhető. Ha sorsjegyek bármelyik részében vannak, vagy a letétjegy beküldése ellenében a kölcsönt a fenti összegre fölemeljük. — Részletfizetésre vásárolt de még ki nem fizetett sorsjegyeket kiváltunk és rájuk fenti kölcsönt adjuk. — A sorsjegyzamatokat a zálogjegyre rávezetjük. — Olesó kamat és azonnali elintézés.

BEIFELD BANKHÁZ Budapest, Károly-körut 1. Alapított 1874.

A magyar népművészet egyetlen nagyszabású munkája!

A MAGYAR NÉP MŰVÉSZETE

Számos szakértő és művész közreműködésével
Irtta MALONYAY DEZSŐ

III. KÖTET
A BALATONVIDÉKI MAGYAR PÁSZTORNÉP MŰVÉSZETE

Számos képpel, műmelléklettel és színes táblával
Ára díszes bekötésben 2 K
Kiadja a Franklin-Társulat

Kapható:
LAMPÉL R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál
Budapest, VI., Andrásy-út 21. sz.
és minden könyvkereskedésben

Csuz, Kőszvény?

A ZOLTÁN-féle csuz és kőszvény elleni kenőcs már nehányszori bedörzsölés után elmulasztja a kínzó hasogató fájdalmakat.
ÜVEGJE 2 KORONA.
Zoltán gyógyszerárban
BUDAPEST, V., Szabadságtér.

Hygienikus ujdonságok!

Gummi és halhólyag óvszer-különlegességekben.

Valódi francia és amerikai gyártmány, eredeti csomagolásban. Orvosiilag ajánlva! Feltétlenül biztos. „Fatime” I. és II. minőség. Ára tucatanként 6 és 8 K „Semiramis” I. és II. „10 és 12.” Az utóbbi két óvszer különlegesség a legkiválóbb a gummi technika terén. „Auto Vaginal Spray” a legmodernebb és legkényelmesebb női óvókülönlegesség. Ára 15 kor. Szétküldés titoktartás mellett. Kérje ingyen és bérmentve 3000-nél több ábrával ellátott legújabb képes árjegyzékemet.

KELETI J. orvos-sebészeti műszer- és gummiárak gyára
Budapest, Koronaherceg-u. 17.
ALAPÍTOTT 1878. TELEFON 13-76.

STANDARD

életbiztosító társaság Edinburghban, Angolhon
ALAPÍTOTT 1825. ALAPÍTOTT 1825.

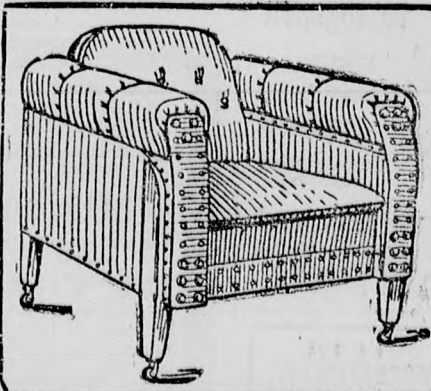
Magyarországi fiók:
Bpest, IV., Kossuth Lajos-utca 4. (Standard palota.)

Évi bevétel	37,311,850 korona
Kiutalt nyaralórészek	196,030,000 "
Vagyon	309,381,515 "
Hafálestek folytán kifizetve	691,878,000 "

A „Standard” kötvényeinek nevezetesebb előnyei
Kétségtelen biztonság. — Alacsony díjak. — Szabad világkötvények. — Kötvények érvényben tartása díjzétések elmulasztásánál. — Tőkesítés és előre megállapított visszaváltási érték. — Megtámadhatatlanság. — Feltétlen fizetés öngyilkosság esetében egyévi fennállás után. — Szabó háboru-biztosítás népfölkelők részére.

Díjtáblázatok kívánatra küldetnek.

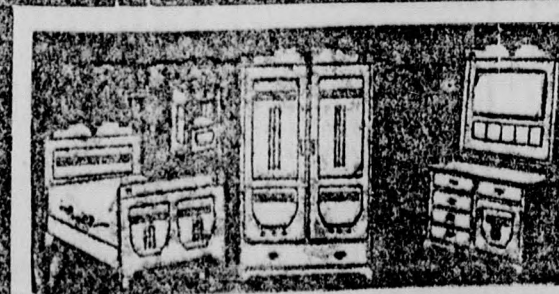
Kézimunka
hímzésekhez, butorhoz függönyökhöz, lakásberendezéshez, zsinórok, rojtok, bojtok, képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küldi: Budapesti Paszománnyár, Nagymező-utca 46. szám.

Bőrbutoripar!

Kendi Antal,
Bpest, IV., Semmelweis-u. 7.

Bőrbutorszaküzlet, mely minőség, formai kivétel és árak tekintetében különös előnyt nyújt. Angol bőrbutorok, ebédő székek, foteuilok, férdiszobák és irodahelyiségek butorzása!
Bőrbutor bevásárlása bizalmi dolog!

Újrendszerű butor-hitel.

Azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy a tisztelt butorvásárlók közönségnek a legnagyobb kedvezményt nyújthatjuk.

Hitel esetén készpénzárakat számítunk, csupán a tartozás után **6%** kamat fizetendő.

A kamat negyedévenként fizetendő és pedig mindig csak a hátralékos, csökkenő tartozás után.

Törlesztés: minden 100.— korona után havi 3.— korona vagy minden 100.— korona után 1/4 évi 9.— korona.

Magy választék asztalos-, kárpitos-, vas- és rézbutorokban, továbbá szőnyegek, függönyök, ág- és asztalterítőkben
BALÁZS és TÁRSA BUTORÁRUHÁZA BUDAPEST, VI., VÁCZI-KÖRUT 43. (Saját ház.)

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fl.-rel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fl.-rel fizetendő.

Pénzszekrények,
kéményszekrények, használtak és újak, rendkívül olcsó áron kaphatók a budapesti pénzszekrényraktárban, Budapest, V., Bálvány-utca 6-C.

Lajos.

Olvasta üzenetemet édes szépszevtem? Hazautaztam. Irhat nekem. Ha megváltozott, ösvetlenül írjon. Ha nem jön levél, úgy veszem, maga is még a régi Edesem. A jutalom nem marad el a nyár végén. A mostani szent napokon gondoljon rám sokat... Most is mohón eszokolom édes ajkát, mindenét...

Férjhezmenendő urhölgyek
előjegyezve tizenennyolc évtől feljebb, hozomány-összege legkülönbözőbb fokozatokban, 10,000, 30,000, 60,000, 120,000 és magasabb összegig. Bővebbet Faragó Jenő elsőrangú házassági irodája, Rákóczi-ut 86., I. em. 1. (Diszkrét, lépcsőházi bejárat.)

Akar

Ön szellemes lenni? Akar a társaságban tekintélyhez jutni? Akarja, hogy kellemes társalgónak tartassák? Olvassa el a „Társalgás Művészete“ („Ellenállhatatlanság titka“) rendkívül érdekes könyvet. Megtudja ebből, mint viselkedjék, hogy férj, nőt, alattvalót, feljebbvalót egyaránt meghódítson. Korrekt níműtője lesz az élet minden helyzetében! Tartalomjegyzékét ingyen küld Deák, Budapest, Rákóczi-ut 86.

Tátrai máltaszörp
5 kilós postakosarakban K 8.— Barta József konzorvgyára Polka (Szepes-megyé).

Pénzszekrényeket

Étíz- és betörésmenteseket ajánl olcsó áron Budapesti pénzszekrénygyár, Rákos-u. 4/h.

A gyakorló

gyorsírók Társasága gyorsírási (Gabelsberger-Markovits rendszerű) és gépirási magyar és német tanfolyamaira, különféle rendszerű, látható írású írógépekre beiratkozhatni naponként. Beiratási díj nincs. Tandíj igen mérsékelt. Végzett növendékeinket díjtalanul állásbajsegítjük. Telefon 18-09. GLOGOWSKY és TÁRSA, Andrassy-ut 12. és Révay-utca 6. szám.

Kárpitos nyergesek
részére mindennemű kellekék képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küldi a Budapesti Paszománygyár Részvén-társ. Nagymező-utca E. 46. sz.

Budapest környékén
családi házak építkezésére alkalmas telektömböket, ugyszintén az ország bármely részén nagyobb birtoktömbök parcellázását vállalja az Ipari Vállalatok Műszaki Irodája. Budapest, VI. Eötvös-utca 35.

Allások

mindennemű szakmából közölve vannak az Országos Pályázati Közlönyben. Ingyen mutatványszám. IX., Üllői-ut 55. (ezelőtt József-körút 38.)

25 koronaért

készülnek saját műhelyemben mérték után romek szabásban, finom kivitelben divatos férföltönyök vagy felöltők finom szövetekből. Lichtman Sándor férfiszabómester, Budapest Rottenbiller-utca 4/A. sz. Vidékre postálminták bérmentve, helyben szabásmintát kívánatra házhoz küldöm. 28592

Pénzt

akar Ön azonnal butorra, zongorára, varrógépekre, kerékpárookra és mindennemű kereskedelmi árucikra, akkor forduljon bizalommal csak a régi Tauber céghez, Baross-tér 17. sz. Telefon: 149-00. Flóközlet: Klauzál-tér 2. Telefon 78-97. 29387

Szabók részére

mindennemű zsinór, gomb és szabó-kellék képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küldi a Budapesti Paszománygyár Részvén-társ, Nagymező-utca 46.

MAGANTANULOKAT

polgári iskolai, gimnáziumi, kereskedelmi-iskolai magánvizsgálatokra, árszámszámra felolvasással előkészít Magyar Tanügyi Intézet Rottenbiller-utca 5/a. sz.

Csemegeszlőt

vagy válogatott öszibarackot 5 kilót 4 koronáért, almát, körtét, szilvát ringlót 2 1/2, zöld paprikát, paradicsomot, ananászt és turkesztán dinnyét 2 koronáért szállít Müller Jenő szállítótelepe Kiskunhalas.

Butorhitel

legújabb rendszer szerint. Azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy mindennemű butorokat készpénzárak mellett, meghatározott időre, részletre eladhatunk, minthogy a kellemetlen bankeljárásokat mellőzhetjük és csupán 5 százalékos kamatot a mindig esikkenő összeg után számítunk fel. Butorváltások a leggyorsabbútól a legdiszesebb kivitelig jótállás mellett. Bővebbet Liszt István IV., Kristóf-tér 8., I. em. Butorraktár.

Singer varrógépek

Kerékpárok, gramofonok, hanglemezek legolcsóbban kaphatók Haban József Budapest, Almássy-tér 14. javításokat olcsón készít. Képes árjegyzéket ingyen küld.

Zálogcédulákat

veszek. Elzálogosított briliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt, platinát és ékszereket vállalja az Ipari Vállalatok Műszaki Irodája. Budapest, VI. Eötvös-utca 35.

SCHILLER IZIDOR

ékszerkereskedő Budapest, Sip utca 8. Telefon 54-74.

„Limonai“

kitűnő zamatu limonádé készítéséhez, adag 6 fillér. Készíti Réthy Béla Békéscsaba. Mindenütt kapható.

Telektulajdonosok

figyelmébe. Építünk tehermentes telekre bank kölcsönrel bérházakat, családlái házat stb. minden előleges költség nélkül. Iparvállalatok Műszaki Irodája Budapest, VI., Eötvös-utca 35.

Zálogcédulát,

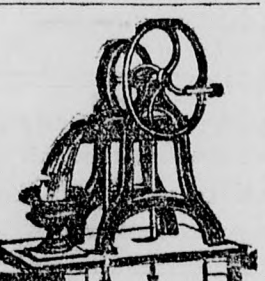
briliánsot, gyöngyöt, ékszert, aranyat, ezüstöt és régiséget veszek. Alt-Wien porcellánt, régi bronz esontárgyakat, szobrokat és olajfestményeket veszek Kertész ékszerész és régiségek kereskedő, Király-utca 85. Telefon 95-45 Meghívásra jövök

Asztalosok

új jövedelmi forrását leíró képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küld a „Kegyelet“ szerkesztősége Budapest, Nagymező-utca E. 46.

INGYEN TANULHAT

november 1-től két hónapig át kereskedelmi szaktanfolyamot, gépirást, gyorsírást, helyesírást, szépírást, német nyelvet, Magyar Tanügyi Intézet, Rottenbiller-utca 5/a. sz. Tanítás napl három órán át. Nappali és esti tanfolyamok.

Lánczkutakat

nagy vízmennyiségűek szállítására, házi és gazdasági célokra ujonnan javított szerkezettel, szilárd kivitelben legelőnyösebben szállít Magyar Lánckutgyár Thököly-ut 133. sz. Tessék prospektust kérni.

Halló!

Egy remekhangú hangverseny gramofon 10 drb dupla nagy lemezzel 20 frt. Ne mulassza el rendelését mielőbb feladni. Babuska, Czigányzseralem, Palkó, Trombitás, Bukj el, Napfényekönyv, stb. lemez, ujdonságok óriási raktára. A lemezek dbja 1.25 frt Nagy raktár Pathé tül nélküli gépek és lemezekből, eredeti Eufonok valamint az összes saját készítményű hangszerekből. Marnitz Frigyes műhangszerkészítő BUDAPEST Iózeif-körút 37-39. Hangszer, gramofon és lemezjegyzék, külön-külön ingyen.

Zálogcédulákat

veszek. Elzálogosított briliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 koronáig költségmentesen kiváltak és teljes értékét kifizetom.

Singer Jakob

ékszerkereskedő BUDAPEST, Király-utca 91. sz. Izabella-utca sarkán.

Ház és telektulajdonosok

figyelmébe! Mindennemű műszaki munkák elvégzésére vállalkozik Ipari Vállalatok Műszaki Irodája. Házak átalakítását, azok rendbe hozását, jókarban tartását vállaljuk. Ugyszintén az ingatlanokat terhelő tartozások konvertálását, olcsóbb kölcsönökkel való kicserélését kikészítjük. Ipari Vállalatok Műszaki Irodája. Budapest, VI., Eötvös-utca 35. szám.

Parlamenti

gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíró iskola. Gépirás és magyar-német levelezés-oktatás. A teljes kiképzés díja havi 10 kor. Kereskedelmi akadémiái tanárok által oktatott szaktanfolyamok. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület miniszteri jóváhagyással szervezett tanfolyama. Alapítónak Markovics Iván 1863-ban. Biztos állás közvetítés. Közérvenyű egyesületi oklevelek. Nyitva szopt. 1-től jul. 1-ig. Havonként új tanfolyamok. Tájékoztatót küld a Gabelsberger szakiskola. (Csak Liszt Ferenc-tér 10., május 1-től Hegedűs Sándor-u. 7.) Címre vigyázzunk! — Az egyesület ezen kizárólagos szakiskolája írógépezétektől s más hirdetésünket utánzó újabb tanfolyamoktól független. — Telefon 64-68.

„OLLA“

a bebizonyított legjobb higiénikus GUMMI különlegességeit 2 évi jótállás. Kapható minden gyógyszer-árterében és drogériában. Követelje azonban, hogy a szállítója önnek csakis OLLA-t adjon. Az elarusító helyek kimutatását, árjegyzéket és eredeti propaganda reklámat ingyen küld az OLLA gummigyár Wien 11/817 Eraterstrasse Nr. 57.

Nemi betegek

Férfiak, nők trippertől csak a valódi és világhírű Larioin Capsulától (dr. Klein) gyógyulhatnak meg a legbiztosabban. — Több mint 100 orvosi bizonyítvány tanuskodik a gyógyszer kiváló hatásáról. Kapható utányvt mellett kizárólag a készítőnél a K 501-ért Hlós Antal gyógyszerárterében, SZABADKA. Budapesti forráktáros: Nyilassy Gusztáv gyógyszerész Epost, Fehérvári-ut. Utánzatoktól óvakodjunk.

Rayonképviselők

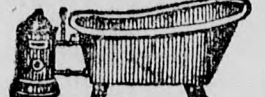
ügynökök és reprezentábilis viszontelarasítók kiképek nagy ösmertsegük van jobb izr. körökben, egy szabalmazott képtelaj ujdonság értékesítéséhez kerestetnek. Csakis jó megjelenésű kaucazióképes acqulsteurók lesznek figyelembe véve. Havonta 1000-1200 kor. jövedelem. Molnár M. Lajos szerkesztő Budapest Rottenbiller-utca 19 Mo. — Prospektusok ingyen.

Ajtók, Ablakok,

vasredőnyök, használtak és újak, bármily méretben és alakban, igen olcsón kaphatók

Wiener A. utódánál

BUDAPEST, Üllői-ut 123. Telefon: 62-80. Alapított 1886-ban

Fürdőkádak

magy. kir. szab. fűtéssel jégszekrények, foteuil és gyermekkádak kaphatók

Wiesel Adolf

Váci-körút 47. Podmaniczky-utca sark. Telefon 91-20. 28793

„Hungária“

beszélő-gépek tölcsernéklükiek is kizárólag eredeti elsőrangú gyártmány, részletfizetésre is olcsón kaphatók,

Deményi és Társa

Budapest, VI., Teréz-körút 4. Kérjon árjegyzéket.

Soványosság

Az egyedüli eredménytől kísért háziaszer a dr. William Hartley tanár amerikai erőtap-pora. Soványak tartós, szép telt testidomokat nyernek. — Hölgyek remek keblet. Hat hét alatt 20 kilo gyarapodásért jót állást. Verszegenyiség, gyengeség, idogesség ellen és gyomorbojásoknak nélkülözhetetlen tápszer. Kiténtetve: Chicago, Berlin, London, Hamburgban. Köszönő levelek minden országból. Dobozonként 1 frt 10 kr. Használati utasítással. Főraktár Balázs Mór E. Budapest, VII., István-ut 11. 11/1. Telefon 156-80.

Koporsó asztalosok

részére mindennemű koporsók díszítései, összes temetőkezési cikkek képes árjegyzéket kívánatra ingyen küldi a Budapesti Ravatalgyár Részvén-társ. Nagymező-utca E. 46. sz.

Saját gyártmányú fürdőkádak 14 kor.-tól feljebb; fűthető kádak 60 kor.-tól feljebb. Elvállalok mindennemű kátszavatnyok és házi vízvezeték-berendezéseket legolcsóbb áron. LEFKOVICS ADOLF Budapest, VII., Wesselényi-u. 51/E. Telefon 113-46. — Árjegyzék ingyen és bérmentve.

BUTOR

30% megtakarítás! Régi Butorszalon

Budapest, Ferenciek-tere 3 félemelet. Vétel és eladás használt és új polgári, urasági lakberendezéseknek, mahagoni és palisander butorok, uri szobák, angol börgarnitúrák és teljesen berendezett mintaszobák, keleti szőnyegek, csillarak. Telefon 82-13. 28509

Soha nem létezett

rendkívül kedvező fizetési feltételek mellett szállítunk helyben és vidékre teljes lakberendezéseket, valamint egyes butordarabokat részletfizetésre. Modern lakberendezési vállalat Budapest, Szerencsen-utca 10. sz. Díszes butoralbum 1 kor.

Részpénzért

vagy hitelképes egyéneknek kedvező feltételek mellett szállítunk teljes lakberendezéseket vagy egyes darabokat és biztosítotom, hogy ilyen olcsón sehol nem kap modern háló, ebéllő, uri és szalon szobákat stb. Győződjön meg, tekintse meg szoftit raktárakat, itt jutányosan vehet a leggyorsabbútól a legdiszesebb kivitelű mindenn fajtá BUTORT Nagy Imre lakberendezési vállalkozó 029 BUDAPEST, Váci-körút 9. szám (Bejárat Szerencsen-utca 1., I. em.) Árjegyzék ingyen. Album 1 K.